

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення обласної ради
12.12.2019 № 133

**ПРОГРАМА
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО
ТА КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ
ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ
на 2020 рік**

Запоріжжя
2019 рік

Зміст

Вступ	3
I. Основні тенденції соціально-економічного розвитку області.....	4
II. Зростання конкурентоспроможності економіки регіону, створення умов для сталого розвитку	5
1. Промисловий комплекс.....	5
2. Енергетичний комплекс та енергозбереження.	9
3. Розвиток аграрного сектору та продовольча безпека.	12
4. Інвестиційна та зовнішньоекономічна політика.....	15
5. Розвиток логістично-транспортного потенціалу, покращення стану автомобільних доріг.	21
6. Розвиток підприємництва та регуляторна політика.....	25
III. Розвиток людського капіталу та підвищення стандартів життя	27
1. Грошові доходи населення та ринок праці.	27
2. Соціальний захист населення.	30
3. Поліпшення якості і доступності медичних послуг.....	33
4. Підвищення якості, конкурентоспроможності і доступності освіти. Удосконалення системи управління освітою.	36
5. Підтримка сімей, дітей та молоді, розвиток фізичної культури та спорту.	38
6. Культурний простір та збереження історико-культурної спадщини, використання туристичного потенціалу.	42
7. Житлово-комунальне господарство, забезпечення населення житлом.	44
IV. Природокористування та безпека життєдіяльності людини.....	47
1. Охорона навколишнього природного середовища.	47
2. Техногенна безпека та цивільний захист населення.	51
V. Ефективне управління у сфері регіонального розвитку.....	53
1. Наповнення бюджету, оптимізація і контроль бюджетних витрат.	53
2. Розвиток самодостатніх та спроможних територіальних громад.	56
3. Підвищення ефективності просторового планування в регіоні.....	58
4. Забезпечення законності та правопорядку.....	59
5. Створення умов для розвитку інформаційного простору та громадянського суспільства.	61
VI. Джерела фінансування Програми	63
Основні показники економічного і соціального розвитку Запорізької області на 2020 рік	1
Перелік програм, які передбачається фінансувати у 2020 році	1
Перелік інвестиційних проєктів, які планується реалізовувати у 2020 році.....	1

Вступ

Програма соціально-економічного та культурного розвитку Запорізької області на 2020 рік (далі – Програма) розроблена відповідно до ст. 143 Конституції України, Закону України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» від 23.03.2000 № 1602-III (зі змінами) та постанови Кабінету Міністрів України від 26.04.2003 № 621 «Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проектів Бюджетної декларації та державного бюджету» (зі змінами).

У Програмі враховані:

стратегічні напрями, оперативні цілі та завдання, визначені Державною стратегією регіонального розвитку на період до 2020 року (постанова Кабінету Міністрів України від 06.08.2014 № 385), Стратегією регіонального розвитку Запорізької області на період до 2020 року (рішення обласної ради від 25.02.2016 № 1) та Планом заходів на 2019-2020 роки з реалізації Стратегії регіонального розвитку Запорізької області на період до 2020 року (рішення обласної ради від 01.03.2018 № 55);

положення та завдання Указу Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року», Програми діяльності Кабінету Міністрів України (постанова Кабінету Міністрів України від 29.09.2019 № 849);

завдання та заходи Державної цільової програми відновлення та розбудови миру в східних регіонах України (постанова Кабінету Міністрів України від 13.12.2017 № 1071);

прогноз економічного і соціального розвитку України на 2020-2022 роки, схвалений постановою Кабінету Міністрів України від 11.05.2019 № 555, із змінами.

Програма базується на комплексі галузевих і територіальних прогнозів, статистичних матеріалах.

У Програмі наведено аналіз економічного і соціального розвитку області у 2019 році, визначені найбільш проблемні аспекти та ключові кроки на 2020 рік. Крім цього, представлені: прогнозні критерії досягнення, основні показники економічного і соціального розвитку області на 2020 рік, а також орієнтовні переліки інвестиційних проектів та галузевих програм, які планується реалізувати у 2020 році.

Програмою окреслені цілі та пріоритети, основні завдання та заходи економічного, соціального та культурного розвитку регіону на короткостроковий період з урахуванням загальнодержавних реформ.

Метою програми є підвищення добробуту і якості життя мешканців на основі створення умов для розвитку конкурентоспроможної та інноваційної економіки, модернізації соціальної сфери та забезпечення гармонійного розвитку всіх громад регіону.

Програма реалізовуватиметься шляхом тісної співпраці облдержадміністрації та обласної ради, місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, профспілок, роботодавців та громадських організацій, наукових установ і організацій.

I. Основні тенденції соціально-економічного розвитку області

Протягом 2019 року соціально-економічний розвиток області (зважаючи на дію специфічних як зовнішніх, так і внутрішніх факторів) характеризувався неоднозначними тенденціями у сферах економіки – від скорочення темпів промислового виробництва та зовнішньої торгівлі, повільної динаміки у будівництві (найбільш проблемні аспекти зазначені у відповідних розділах) до значних темпів зростання у сільському господарстві (завдяки високій врожайності зернових культур та соняшнику) та провідних позицій у країні за показниками середньомісячної заробітної плати.

Показники	9 міс. 2018 р.	9 міс. 2019 р.	Примітка
Доходи місцевих бюджетів (без трансфертів), <i>млрд грн</i>	9,1	9,9	↑ на 8,8 %
Обсяг реалізованої промислової продукції, <i>млрд грн</i>	157,3	147,8	4 місце в Україні - 9,5 млрд грн, ↓ на 6,0 %
Індекс промислової продукції, %	104,5	95,8	21 місце в Україні
Індекс сільськогосподарської продукції, %	81,9	127,2	1 місце в Україні
Капітальні інвестиції, <i>млрд грн (січень-червень)</i>	6,0	5,7	- 0,3 млрд грн, ↓ на 4,4 % 10 місце в Україні
Обсяг виконаних будівельних робіт, <i>млрд грн</i>	2,3	2,5	10 місце в Україні, + 0,2 млрд грн, ↑ на 8,7 %
Індекс будівельної продукції, %	120,8	101,8	21 місце в Україні
Експорт товарів, <i>млн дол. США</i>	2616,7	2328,2	4 місце в Україні
<i>% до попереднього року</i>	123,3	89,0	24 місце в Україні
Імпорт товарів, <i>млн дол. США</i>	1310,1	1236,1	8 місце в Україні
<i>% до попереднього року</i>	146,9	94,4	20-21 місце в Україні
Сальдо, <i>млн дол. США</i>	+ 1306,6	+1092,1	3 місце в Україні
Оборот роздрібної торгівлі, <i>млрд грн</i>	27,6	32,6	+ 5 млрд грн, ↑ на 9,8 % у порівняннях цінах 7 місце в Україні
Середньомісячна заробітна плата, <i>грн</i>	8442	10244	+ 1802 грн, 5 місце в Україні
<i>% до попереднього року</i>	127,5	121,3	5 місце в Україні
Рівень безробіття населення у віці 15-70 років (за методологією МОП) (січень-червень)	9,8	9,5	14 місце в Україні

Водночас, незважаючи на різну динаміку процесів у реальному секторі економіки, Запорізька область знаходиться на провідних позиціях серед регіонів за рядом кількісних показників у розрахунку на одну особу населення, які більш об'єктивно характеризують економічний потенціал регіону:

обсяг реалізованої промислової продукції (2-3 місце);

*обсяг експорту товарів (3-4 місце);
середньомісячна заробітна плата (5 місце);
доходи місцевих бюджетів (5-6 місце);
обсяг прямих іноземних інвестицій (6 місце).*

Враховуючи тенденції у виробничій та соціально-гуманітарній сферах, які склалися в області протягом 2019 року, пріоритетними цілями соціально-економічного розвитку області на 2020 рік визначено:

зростання конкурентоспроможності економіки регіону, створення умов для сталого розвитку;

розвиток людського капіталу та підвищення стандартів життя;

природокористування та безпека життєдіяльності людини;

ефективне управління у сфері регіонального розвитку.

Пріоритетними напрямками розвитку області залишаються: розвиток основних галузей виробничої і соціальної сфери, а також подальше впровадження комплексу системних реформ, спрямованих на економічне зростання, об'єднання зусиль усіх гілок влади навколо спільних проблем та інтересів для досягнення якісно нового рівня ефективності та конкурентоспроможності економіки і життя населення регіону.

II. Зростання конкурентоспроможності економіки регіону, створення умов для сталого розвитку

1. Промисловий комплекс.

Стислий опис ситуації.

Промисловість є головним рушієм прискорення економічного розвитку та якісних змін у структурі регіональної економіки, підвищення соціальних стандартів, обумовлює економічну безпеку та забезпечує, зокрема:

майже 8 % загальнодержавного обсягу реалізованої промислової продукції (147,8 млрд грн) – це 4 місце серед регіонів (у розрахунку на одну особу – 86 201,6 грн (3 місце);

30,0 % загального обсягу електроенергії в Україні, 38,7 % – сталі, 20,7 % – чавуну;

138 тис. штатних працівників із середньою зарплатою 13377 грн (*перше місце серед видів діяльності*), а також стимулює зайнятість у суміжних сферах, передусім це транспорт і торгівля (*зокрема, за даними Єврокомісії, одне робоче місце в переробній промисловості спонукає до створення до 2 робочих місць в інших секторах*);

64,7 % загального обсягу капітальних інвестицій області (3,7 млрд грн за січень-червень 2019 року).

Промисловість є одним із найбільш важливим для економіки Запорізької області видом економічної діяльності, який формує майже половину (42 %) валової доданої вартості області. Його основу складають підприємства металургії (37,5 % загальнообласного обсягу), з постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря реалізації промисловості області (23,2 %), харчової промисловості (11,9 %) та машинобудування (10,3 %).

Динаміка промислового виробництва

Разом з тим, у 2019 році не вдалося утримати дворічну стійку позитивну динаміку промислового виробництва. Індекс промислової продукції за січень-вересень склав 95,8 % (20-21 місце, по Україні – 100,0 %).

Негативна динаміка, насамперед, обумовлена скороченням виробництва в основних обсягоформуючих галузях (на фоні високої статистичної бази порівняння січня-вересня 2018 року):

металургійному виробництві, виробництві готових металевих виробів, крім машин і устаткування – на 3,4 % (січень-вересень 2018 року – «плюс» 7,1 %);

постачанні електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря – на 3,5 % («плюс» 5,0 %);

машинобудуванні, крім ремонту і монтажу машин і устаткування – на 6,6 % («плюс» 5,1 %);

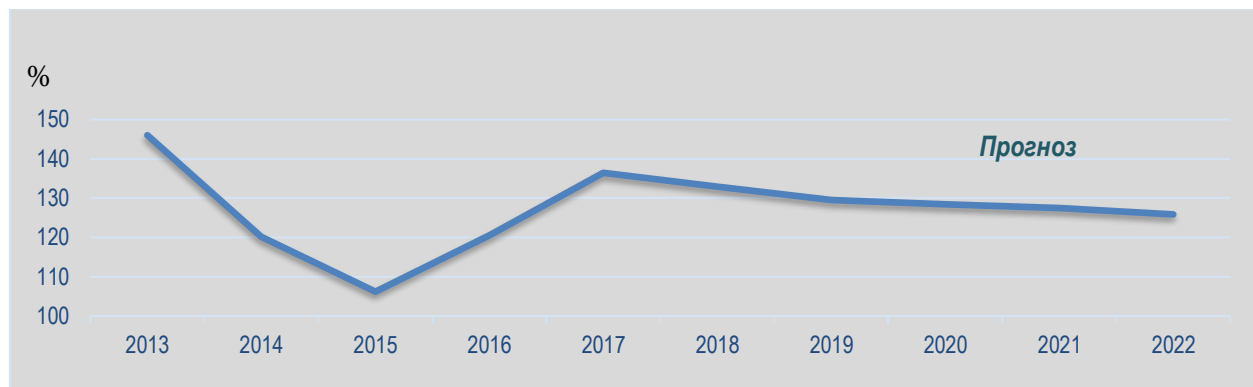
виробництві харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів – на 4,2 %;

текстильному виробництві, виробництві одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів – на 3,2 %.

Зростання обсягів виробництва забезпечила лише добувна промисловість і розроблення кар'єрів – на 1,0 %.

Загальні причини скорочення обсягів виробництва, актуальні для більшості галузей промисловості: зниження цін на світових товарних ринках; тривалість процесу переорієнтації виробництв на нові ринки; запровадження країнами Євросоюзу та США захисних заходів на імпорту металопродукції.

Динаміка світових цін на сировинну продукцію, %

Джерело: International Monetary Fund

Крім того, зменшення обсягів виробництва пов'язане з високою ресурсо- та енергоємністю промислового комплексу області, спричинена низьким технологічним рівнем виробництв, критичним станом основних засобів та недостатньою інноваційною активністю підприємств.

Негативними тенденціями, які також впливають на розвиток промислового комплексу, є відсутність програм фінансування під державні гарантії, високі ставки кредитних ресурсів та тривалість процедури їх залучення, які стримують реалізацію заходів із інноваційного оновлення виробничих фондів, освоєння нових видів продукції, енергозбереження.

Найбільш проблемні аспекти:

низькі темпи структурної трансформації промисловості, а саме – перерозподілу її структури на користь частки високотехнологічних секторів, що виробляють продукцію з підвищеною доданою вартістю. При цьому, також фіксується нездатність або відсутність мотивації виробників до якісного оновлення, що є причиною домінування в структурі виробництва товарів з невисокою доданою вартістю;

високий рівень морального та фізичного зносу основних фондів, енерго- та ресурсовитратність виробничих процесів, низький рівень модернізації та переоснащення виробничого обладнання більшості промислових підприємств області, що впливає на собівартість готової продукції та призводить до зниження рівня її конкурентоспроможності. Значна кількість підприємств області має ступінь зносу основних фондів більше 70 %;

складне фінансово-економічне становище підприємств державного сектору економіки через неефективне управління, що призводить до відсутності або зменшення державних замовлень, довготривалості процедур приватизації, несвоєчасності відшкодування ПДВ, та, як наслідок, виникнення заборгованості по податках і зборах, із заробітної плати та перед Пенсійним фондом України;

недостатня забезпеченість підприємств кваліфікованими кадрами робітничих професій (у т.ч. через посилення фактору трудової міграції).

Головна мета: удосконалення існуючої структури промисловості у бік пріоритетного розвитку високотехнологічних секторів економіки; підвищення конкурентоспроможності промислової продукції підприємств регіону (у тому числі шляхом модернізації виробництв, освоєння нових технологій та видів продукції); підтримка місцевого виробника і стабілізація роботи підприємств державного сектору економіки.

Ключові кроки на 2020 рік:

забезпечення виконання основних напрямів державної регіональної промислової політики та проведення моніторингу діяльності промислового комплексу області;

ініціювання вирішення центральними органами виконавчої влади проблемних питань, які стримують розвиток підприємств і негативно впливають на соціально-економічний розвиток регіону (насамперед, неефективно працюючих підприємств державного сектору економіки, зокрема, ЗДП «Кремнійполімер», ЗДП «Радіоприлад», ДП «Запорізький авторемонтний

завод», ДП «МЗ «Гидромаш»);

проведення засідань, нарад (у тому числі виїзних, за участю представників відповідних центральних органів виконавчої влади), робочих зустрічей з керівниками підприємств задля поглибленого вивчення ситуації на проблемних підприємствах, надання практичної допомоги у вирішенні конкретних проблемних питань, визначення шляхів активізації розвитку промисловості;

подальше залучення підприємств області до системи технічного регулювання, стандартизації та метрології, яка гарантуватиме безпечність промислової продукції, що вводиться в обіг, забезпечуватиме ефективне регулювання ділового середовища та сприятиме інтеграції до глобальних виробничих мереж;

популяризація продукції місцевих товаровиробників, у тому числі шляхом організації виставково-презентаційних заходів і ярмарків, сприяння участі підприємств промисловості регіону в таких заходах;

створення умов для активізації співпраці між промисловими підприємствами та закладами професійної (професійно-технічної) і вищої освіти з метою якісної підготовки кваліфікованих кадрів згідно із сучасними потребами регіонального ринку праці.

Продовжитися реалізація низки масштабних інвестиційних проектів на підприємствах промисловості, спрямованих на еколого- й енергоефективне оновлення, модернізацію виробництва та освоєння нових видів продукції, зокрема, на:

ПАТ «Запоріжсталь» – програма реконструкції сталеплавильного виробництва з будівництвом киснево-конверторного цеху (інвестиції у проєкт складають понад 1,3 млрд дол. США), що дозволить відмовитися від застарілого мартенівського виробництва та скоротити викиди в атмосферу на 25 %;

ДП «ЗМКБ «Прогрес» – інноваційний проєкт «Розробка та серійне виробництво турбореактивного двоконтурного двигуна (ТРДД) AI-28 для перспективних модифікацій літаків» (загальний обсяг інвестицій – 5,5 млрд грн);

АТ «Мотор Січ» – інноваційний проєкт «Вітчизняний багатоцільовий вертоліт злітною масою 7...8 тонн» (загальний обсяг інвестицій – майже 1,9 млрд грн);

ДП «ЗДАРЗ» МіГремонт» – впровадження нового технологічного обладнання (передбачається вкласти понад 7 млн грн);

ТОВ «Запорізький ливарно-механічний завод» – автоматизація виробництва фасованого литва (15,8 млн грн).

Крім того, освоєння виробництва нових видів продукції та технологій заплановано на підприємствах машинобудування – КП «НВК «Іскра», ПрАТ «Запорізький електровозремонтний завод» та інш.

Ключові критерії досягнення:

відновлення позитивної тенденції зростання індексу промислового виробництва та збільшення загальних обсягів виробництва продукції з високою часткою доданої вартості;

збільшення обсягів реалізованої промислової продукції не менш ніж на 10 % порівняно з 2019 роком;

збільшення кількості молодих спеціалістів робітничих спеціальностей за рахунок підвищення престижності цих професій.

2. Енергетичний комплекс та енергозбереження.

Стислий опис ситуації.

Енергетичний комплекс області є одним із найбільш потужних у державі (в області виробляється кожен третій кіловат електроенергії в Україні), де:

формується майже 9 % валової доданої вартості;

нараховується 23,1 тис. штатних працівників (*у сферах розвитку матеріального виробництва – це третій показник після переробної промисловості та роздрібної торгівлі*) із середньою зарплатою 12870 грн (*другий показник серед галузей промисловості після добувної промисловості*).

Енергетична інфраструктура території області сьогодні представлена різними типами підприємств, зокрема великими енергогенеруючими станціями і підприємствами з відновлювальної енергетики.

До енергогенеруючих станцій належать: ВП «Запорізька АЕС» ДП НАЕК «Енергоатом», ВП «Запорізька ТЕС» АТ «ДТЕК Дніпроенерго», філія Дніпровська ГЕС ПАТ «Укргідроенерго».

Виробництво відновлювальної енергетики представлене такими підприємствами:

вітрові електростанції – Ботієвська ВЕС та Приморська ВЕС-1 ТОВ «Вінд Пауер» ДТЕК;

сонячні електростанції – ТОВ «Токмак Солар Енерджі», ТОВ «Санталекс Грін Пауер», ТОВ «Солар Парк Веселе», ТОВ «Солар Парк Підгорне», ТОВ «Сонячні Стандартні Рішення», ТОВ «Широке Солар Парк», ТОВ «Нафтогаз Автоматизація», ТОВ «Станція Солар Січ» та ПП «Нацпрод»;

фотогальванічна електростанція – ТОВ «Скіфія Солар І» та «Скіфія-Солар-2»; мала гідроелектростанція – ТОВ «Гідропауер 1».

За участі керівництва облдержадміністрації 01.11.2019 відбулося урочисте відкриття другої черги Приморської ВЕС (26 вітрових турбін потужністю 100 МВт, потужність однієї вітротурбіни – 3,8 МВт) та 15.11.2019 – Орловської ВЕС на території Приморського району (потужність 100 МВт), інвестор – ТОВ «Вінд Пауер» ДТЕК.

На сьогодні ведеться будівництво Запорізької ВЕС на території Приазовського та Мелітопольського районів (інвестор – компанія «EuroCare New Energy»).

Структура та обсяги виробництва електроенергії (за 9 місяців 2019 року)

За січень-вересень 2019 року енергетичним комплексом області вироблено 34,5 млрд кВт годин електроенергії, що на 4,0 % менше, ніж за січень-вересень 2018 року (обумовлено збільшенням обмежень по лініях електропередач та переглядом диспетчерського графіку навантаження в енергосистемі).

В області здійснюються заходи з впровадження сучасних технологій, обладнання з енергозбереження у галузі житлово-комунального господарства та закладах соціально-бюджетної сфери (у т.ч. шляхом: модернізації та заміни котлів з переведенням їх на альтернативні види палива; заміни старих вікон та дверей на енергоефективні; будівництва нових котелень і технічного переоснащення котелень із заміщенням споживання природного газу тощо).

На 01.10.2019 в області налічується 867 котелень, з яких 125 (14,4 %) переведено на альтернативні види палива, їх потужність складає 94,5 Гкал/год, або 2,9 % від загальної потужності котелень області (3224,6 Гкал/год).

Котельні, які працюють на альтернативних видах палива, мають невелику потужність, що впливає на низький відсоток частки сумарної їх потужності від загальної потужності котелень у регіоні. Отже, частка сумарної потужності котелень на альтернативних видах палива в області априорі буде незначною, але має тенденцію до зростання (за січень-вересень 2019 року на альтернативні види палива в області переведено 6 котелень).

Населення області активно користується Урядовою програмою «теплих кредитів»: Запорізькою обласною дирекцією АБ «Укргазбанк», філією Запорізького обласного управління АТ «Державний ощадний банк України» та філією АТ «Укрексімбанк» м. Запоріжжя проводяться роботи щодо кредитування на встановлення твердопаливних котлів та впровадження енергоефективного обладнання та матеріалів (на 01.10.2019 видано 10,7 тис. кредитів на загальну суму 309,9 млн грн).

Найбільш проблемні аспекти:

недостатнє фінансування проєктів та заходів, спрямованих на підвищення рівня енергозбереження та енергоефективності секторів економіки;
повільні темпи модернізації та виведення з експлуатації опалювального обладнання на традиційних видах палива у бюджетній сфері, недостатньо

проводиться планування поетапного переведення котелень на використання альтернативного газовому палива;

недоотримання від споживачів у повному обсязі платежів за спожиті енергоносії і, як наслідок, – недостатність обігових коштів. Так, складне фінансово-економічне становище ПАТ «Запоріжжяобленерго» обумовлене значною дебіторською заборгованістю державних підприємств - споживачів електричної енергії (на 01.09.2019 – понад 1,5 млрд грн), у т.ч. по підприємствах, органом управління яких є:

Фонд державного майна України: ТОВ «ЗТМК» – 1262 млн грн та ПАТ «ЗАЛК» – 10,8 млн грн;

Міністерство розвитку громад та територій: ЗДП «Кремнійполімер» – 214,3 млн грн;

Концерн «Укроборонпром»: ЗДП «Радіоприлад» – 35,1 млн грн та ДП «Запорізький автомобільний ремонтний завод» – 6,3 млн грн.

Головна мета: створення умов для сталого забезпечення енергоресурсами; підвищення енергоефективності регіону на основі впровадження та популяризації енергозберігаючих заходів, розвитку альтернативної енергетики та відновлювальних джерел.

Ключові кроки на 2020 рік:

реалізація завдань та заходів Програми з підвищення рівня енергоефективності Запорізької області на 2016-2020 роки (рішення обласної ради від 31.05.2016 № 6, зі змінами) та забезпечення виконання програмних показників;

проведення робіт з термосанації та термомодернізації закладів соціально-бюджетної сфери, заміщення традиційних джерел енергопостачання альтернативними видами палива (за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку, субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій, обласного та місцевих бюджетів);

сприяння впровадженню системи енергоменеджменту та енергосервісу в установах та організаціях бюджетної сфери;

проведення системного контролю за станом розрахунків за енергоносії та забезпечення повних розрахунків за енергоносії установами, що фінансуються з місцевих бюджетів;

сприяння вирішенню питання щодо погашення заборгованості перед ПАТ «Запоріжжяобленерго» за спожиту електричну енергію підприємствами, які знаходяться в управлінні центральних органів виконавчої влади;

стимулювання населення до впровадження енергоощадних заходів через механізм компенсації частини суми кредитів та/або частини відсотків за кредитами, залученими на заходи щодо енергозбереження, інші механізми;

популяризація економічних та екологічних переваг енергозбереження, підвищення громадського освітнього рівня у цій сфері;

сприяння реалізації масштабних інвестиційних проєктів будівництва парків вітрових електростанцій на території:

Приазовського та Мелітопольського районів, інвестор – компанія

«EuroCape New Energy» (загальна потужність – 500 МВт, загальний обсяг інвестицій – 700 млн євро);

Приазовського, Приморського та Бердянського районів, інвестор – ТОВ «ВіндПауер» ДТЕК (загальна потужність – 545 МВт, загальний обсяг інвестицій – 22,0 млрд грн);

Якимівського району (вітропарк Zophia), інвестор – норвезька компанія NBT, (загальна потужність – 742,5 МВт, загальний обсяг інвестицій – 1,1 млрд євро).

Ключові критерії досягнення:

збільшення частки обсягу теплової енергії, виробленої в регіоні з альтернативних видів палива або відновлюваних джерел енергії;

економія паливно-енергетичних ресурсів за рахунок впровадження енергозберігаючих заходів та енергоефективних технологій;

введення в дію Запорізької ВЕС на території Приазовського та Мелітопольського районів.

3. Розвиток аграрного сектору та продовольча безпека.

Стислий опис ситуації.

Сільське господарство – одна з провідних галузей економіки області, де: сконцентровано 6,4 % наявних в Україні посівних площ зернових культур, 9,0 % – соняшнику;

забезпечується майже 5 % загальнодержавного виробництва валової продукції сільського господарства та 12 % валової доданої вартості області;

зайнято 154 тис. працівників (21 % від загальної чисельності населення, зайнятого економічною діяльністю) із середньою зарплатою 6894 грн (один з найнижчих показників серед видів економічної діяльності);

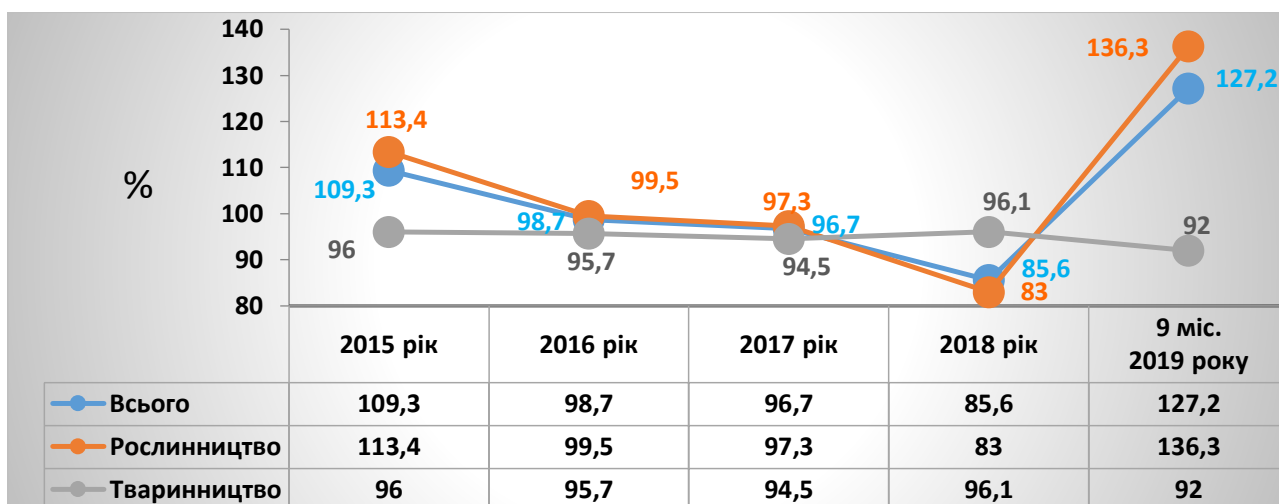
10,7 % загального обсягу капітальних інвестицій області (610,0 млн грн).

Крім того, у сільському господарстві Запорізької області формується основна частина продовольчих ресурсів та майже три чверті роздрібного товарообігу, що має визначальний вплив на гарантування продовольчої безпеки як регіону, так і держави в цілому.

За рахунок власного виробництва повністю забезпечується споживання населенням хліба та хлібобулочних виробів, яєць, овочів і баштанних культур та олій.

За рахунок збільшення присутності на споживчому ринку вітчизняних (у т. ч. місцевих) товаровиробників забезпечено вищу, ніж в середньому по Україні, питому вагу реалізації товарів вітчизняного виробництва через торговельну мережу (по області – 58,5 %, по Україні – 53,2 %, у т.ч. продовольчих – 83,2 % і 81,4 % відповідно).

У 2019 році в області **після трирічного падіння спостерігається позитивна динаміка виробництва продукції сільського господарства**. Індекс обсягу сільськогосподарського виробництва у січні-вересні 2019 року порівняно з відповідним періодом 2018 року становив 127,2 % (по Україні – 105,9 %), що обумовлено, насамперед, збільшенням виробництва рослинницької продукції на 36,3 % (питома вага галузі у загальному обсязі виробництва складає 85,1 %). За темпами зростання виробництва область посіла 1 місце серед регіонів.

Динаміка виробництва продукції сільського господарства

Область займає лідируючі позиції в державі з виробництва зернових культур (6 місце), у тому числі по пшениці (1 місце) та соняшнику (6 місце). Аграріями області вже намолочено майже 3,3 млн тонн зернових культур (це рекордний урожай зерна за всі роки Незалежності України); соняшнику – 970,1 тис. тонн.

Отримані результати в свою чергу дозволяють посідати провідні місця на зовнішніх ринках щодо їх експорту. Обсяг експорту зернових та олійних культур області за січень-серпень 2019 року склав 175,9 млн дол. США (на 44,7 % більше, ніж у січні-серпні 2018 року), що становить 2,9 % загального обсягу експорту зернових та олійних культур України.

Водночас для галузі тваринництва (*питома вага галузі у загальному обсязі виробництва складає 14,9 %*) 2019 рік став продовженням тенденцій, що сформувалися протягом останніх років: поголів'я худоби і птиці скорочується, обсяги виробництва знижуються (за січень-вересень на 8,0 %). В основному, це зумовлено високою витратністю утримання поголів'я великої рогатої худоби та низькою рентабельністю виробництва тваринницької продукції у господарствах населення.

На 01.10.2019 в усіх категоріях господарств налічується 88,7 тис. гол. великої рогатої худоби (86,5 % до відповідного періоду 2018 року), у т.ч. 46,9 тис. гол. – корів (88,5 %); поголів'я свиней – 211,8 тис. гол. (86,3 %), овець та кіз – 80,6 тис. гол. (108,9 %), птиці – 5,3 млн гол. (98,5 %).

Враховуючи наявне поголів'я худоби і птиці, виробництво тваринницької продукції становило: м'яса у живій вазі – 42,4 тис. тонн (96,1 % до січня-вересня 2018 року), молока – 174,6 тис. тонн (89,6 %), яєць від птиці всіх видів – 522,2 млн штук (102,7 %).

Найбільш проблемні аспекти:

низький рівень ефективності виробництва основних сільськогосподарських культур, що обумовлено насамперед розширенням посівних площ під вирощуванням ґрунтовиснажливих культур, високою собівартістю виробництва продукції через випереджаюче зростання цін на матеріально-технічні ресурси; низькими темпами запровадження інноваційних

підходів щодо обробки ґрунту та вирощування сільгоспкультур (системи No-Till, органічного виробництва, крапельного зрошування), обмеженістю і недоступністю для більшості агровиробників банківських кредитів (високі процентні ставки);

складний меліоративний стан зрошуваних земель. Сільськогосподарські угіддя області (займають 82,5 % її території) розташовані в зоні недостатнього та нестійкого зволоження. Кожні 6-8 років із 10 оцінюються як сухі та посушливі. За останні 10 років на 7 % розширилася площа сухої та дуже сухої зони. В області всього обліковується 241,1 тис. га зрошуваних земель, які займають 13 % ріллі. Фактичний щорічний полив здійснюється на площі 56,6 тис. га (у 2018 році – 53,2 тис. га), що становить 23,5 % від наявного фонду;

згортання потенціалу тваринництва, у тому числі пов'язане з низькою рентабельністю інвестицій у галузь, відсутністю ефективної системи державного регулювання, а також наявністю нестабільної епізоотичної ситуації в країні та області;

відсутність мотивацій до кооперації та укрупнення дрібних сільськогосподарських товаровиробників у межах сільських громад. Крім цього, стримуючими факторами формування мережі сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів є слабка матеріальна база, відсутність кваліфікованих кадрів та організаторів кооперативного руху на селі;

застаріле обладнання та необхідність проведення модернізації і реконструкції підприємств харчової та переробної промисловості, впровадження нових технологій. У регіоні є багатогалузева харчова та переробна промисловість, яка здатна переробляти сільськогосподарську продукцію, вироблену в області, забезпечувати населення регіону харчовими продуктами, а також здійснювати їх поставки за межі області та України.

Водночас стримуючим фактором розвитку харчопереробної промисловості регіону є стан її матеріально-технічного забезпечення. Статистичні дані свідчать, що 50 % основних засобів мають період функціонування понад 20 років, що негативно відображається на ефективності виробництва підприємств переробки сільськогосподарської продукції. Модернізацію обладнання здійснюють переважно великі виробники, а малі і середні підприємства виживають із використанням застарілих високо затратних технологій. Наслідком їх використання є значні енерговитрати, втрати сировини та некомплексне її використання і, як результат, низька конкурентоспроможність багатьох видів продукції харчової промисловості.

Головна мета: створення сприятливих умов для стабільного, ефективного та конкурентоспроможного функціонування аграрного сектору економіки, забезпечення продовольчої безпеки області, впровадження сучасних форм кооперації, залучення нових інвестицій у розвиток та модернізацію сільськогосподарських підприємств.

Ключові кроки на 2020 рік:

реалізація завдань і заходів Комплексної програми підтримки та розвитку агропромислового комплексу Запорізької області на 2019-2020 роки (рішення обласної ради від 24.10.2019 № 22);

створення сприятливих умов для нарощення економічного потенціалу аграрних підприємств, у тому числі за рахунок розвитку органічного виробництва та підвищення продуктивності рослинництва і тваринництва;

розширення площ зрошуваних земель, у тому числі за рахунок впровадження вологозберігаючих енергозощаджуючих технологій обробки ґрунту, реконструкції зрошувальних систем, придбання поливної техніки та улаштування систем краплинного зрошення;

технічне переоснащення агропромислової галузі, будівництво та реконструкція об'єктів виробничої інфраструктури;

сприяння збільшенню обсягів залучення інвестицій у модернізацію агропромислового комплексу області шляхом часткової компенсації вартості сільськогосподарської техніки та обладнання вітчизняного виробництва в рамках Державної програми;

створення сприятливих умов для збільшення обсягу залучення інвестицій і кредитних ресурсів у агропромисловий комплекс, у тому числі шляхом застосування аграрних розписок;

сприяння розвитку садівництва, ягідництва, виноградарства та овочівництва;

створення умов для розвитку та функціонування сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, малих фермерських та особистих селянських (сімейних) господарств області;

забезпечення реалізації комплексу протиепізоотичних заходів, передбачених діючими інструкціями з профілактики та боротьби небезпечних хвороб.

Ключові критерії досягнення:

забезпечення:

виробництва зернових культур в обсязі не менше 2861 тис. тонн, соняшнику – 972 тис. тонн;

реалізації на забій худоби та птиці в живій вазі в обсязі не менше 64 тис. тонн, виробництва молока 220 тис. тонн, яєць 681 млн шт;

наповнення споживчого ринку високоякісними товарами місцевого виробництва до 63 % загального обсягу товарообороту роздрібної мережі області.

4. Інвестиційна та зовнішньоекономічна політика.

Стислий опис ситуації.

Успішна реалізація завдань соціально-економічного розвитку значною мірою залежить від інвестиційної активності регіону.

За останніми статистичними даними у січні-червні 2019 року підприємствами та організаціями області за рахунок усіх джерел фінансування освоєно 5,7 млрд грн **капітальних інвестицій** (2,4 % від загального обсягу по Україні) – це 10 місце серед областей України. Обсяг капітальних інвестицій на одну особу населення становить 3319,8 грн проти 3454,5 грн у січні-червні 2018 року.

Найбільше капітальних інвестицій освоєно в промисловій галузі регіону (3,7 млрд грн, або 64,7 % від загального обсягу) та сільському господарстві

(610 млн грн, або 10,7 %).

Капітальні інвестиції у житлове будівництво становили 85,3 млн грн (1,5 % загального обсягу), з них 46 млн грн – кошти населення на будівництво житла.

Індекс капітальних інвестицій за січень-червень 2019 року становив 95,6 % до аналогічного періоду 2018 року (19 місце).

Визначальну роль у структурі джерел інвестування відіграють власні кошти підприємств, які складають 85,4 % від загального обсягу капітальних інвестицій. Водночас це свідчить про високу залежність стану інвестування в області від прибутку підприємств та організацій.

Спостерігається збільшення освоєних капітальних інвестицій за рахунок коштів державного бюджету – 2,3 % за січень-червень 2019 року проти 0,2 % за аналогічний період 2018 року.

У 2019 році обсяг залучених коштів державного бюджету інвестиційного спрямування в область склав 552,4 млн грн. Зокрема, на реалізацію понад 400 проєктів та заходів, які мають важливе соціальне значення для регіону, спрямовані кошти:

державного фонду регіонального розвитку – розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15.05.2019 № 351-р (зі змінами) затверджено 22 проєкти на загальну суму ДФРР 232,3 млн грн, фактично надійшло 208,8 млн грн (89,9 % запланованого на рік), касові видатки – 63,1 млн грн (30,2 % від надходжень);

субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження – постановою Кабінету Міністрів України від 03.04.2019 № 288 області затверджено субвенцію у розмірі 25,3 млн грн, фактично надійшло 19,7 млн грн, касові видатки – 2,7 млн грн (13,8 % від надходжень);

субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій – розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23.01.2019 № 39-р (зі змінами) затверджено субвенцію у розмірі 105,1 млн грн та 40,7 млн грн – залишок невикористаних коштів субвенції 2018 року. Фактично надійшло 87,7 млн грн (60,1 % запланованого на рік), касові видатки – 44,0 млн грн (50,2 % від надходжень);

субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад – розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.04.2019 № 280-р області затверджено субвенцію у розмірі 132,8 млн грн, фактично надійшло 103,3 млн грн (77,8 % запланованого на рік), касові видатки – 57,3 млн грн (55,5 % від надходжень).

Запорізька область займає 8 місце серед регіонів України за обсягами внесених з початку інвестування в економіку області **прямих іноземних інвестицій**. Їх накопичений обсяг на 01.07.2019 становив 912,7 млн дол. США, що на 1,3 % більше, ніж на початок 2019 року. Протягом I півріччя 2019 року до економіки області надійшло 821 тис. дол. США, що на 72 % більше в порівнянні з аналогічним періодом минулого року.

Обсяг прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) в розрахунку на одну особу наростаючим підсумком з початку інвестування на 01.07.2019 становив 532,6 дол. США – це 6 результат серед регіонів.

З початку інвестування вкладниками з країн Європейського Союзу внесено 705,7 млн дол. США інвестицій, це 77,3 % загального обсягу акціонерного капіталу в області. До основних країн-інвесторів входять: Кіпр (45,0 %), Нідерланди (5,4 %), Естонія (3,5 %), Швеція¹ та Республіка Корея¹.

Найбільше іноземних інвестицій акумульовано у статутних капіталах підприємств промисловості (70,1 % від їх загального обсягу), підприємств оптової та роздрібною торгівлі, ремонту автотранспортних засобів і мотоциклів (13 %), організацій, що здійснюють операції з нерухомим майном (12,3 %) та фінансову та страхову діяльність (0,8 %).

**Накопичений обсяг іноземних інвестицій за основними видами економічної діяльності
(станом на 01.07.2019)**

На території області активно працюють та успішно реалізують свої інвестиційні проєкти такі провідні компанії, як: «EuroCape New Energy», ТОВ «Токмак Солар Енерджі», ТОВ «Вінд Пауер» ДТЕК, Konecranes, Carlsberg, Minerfin.

Представники Запорізької області активно залучають допомогу та ресурси проєктів міжнародної технічної допомоги та міжнародних фінансових організацій. Це співпраця з такими міжнародними організаціями, як: Представництво Європейської Комісії в Україні, Європейський Інвестиційний Банк, Український Фонд Соціальних Інвестицій (УФСІ), U-LEAD з Європою (Покращення якості надання адміністративних послуг для населення), Європейський Банк Реконструкції та Розвитку (ЄБРР), Програма Розвитку ООН (ПРООН), Агентство США з міжнародного розвитку (USAID), Німецьке товариство міжнародного співробітництва (GIZ GmbH), «Партнерство для розвитку міст» (ПРОМІС), що впроваджується Федерацією канадських

¹ Дані не оприлюднюються з метою забезпечення виконання вимог Закону України «Про державну статистику» щодо конфіденційності статистичної інформації

муниципалітетів за фінансової підтримки Міністерства міжнародних справ Канади тощо.

Загалом, станом на 01.10.2019 в області реалізується 45 проєктів, які надають міжнародну технічну допомогу, наймасштабніші з них – проєкти з відбудови соціальної інфраструктури, що фінансуються в рамках:

Надзвичайної кредитної програми для відновлення України (НКПВУ) – загалом включено 28 субпроєктів на загальну суму 894,2 млн грн;

Проєкту «Сприяння розвитку соціальної інфраструктури» за підтримки Українського фонду соціальних інвестицій (УФСІ). У 2019 році затверджено фінансування 4 субпроєктів для створення соціального житла (2 – у м. Мелітополь, та по-одному у м. Токмак та Комиш-Зорянської ОТГ);

Програми «Розвиток соціальної інфраструктури у зв'язку із збільшенням кількості внутрішньо-переміщених осіб», Німецька федеральна компанія GIZ – реалізовано 13 проєктів соціальної інфраструктури, 10 проєктів будуть завершені до кінця 2019 року (загальна вартість проєктів – 179,1 млн грн).

Протягом 2019 року забезпечено проведення низки заходів, спрямованих на підвищення міжнародного іміджу Запорізької області у різних сферах діяльності, залучення іноземних інвестицій в економіку області. Серед найбільш масштабних:

проведення групою компаній GlobalGenesis за підтримки Офісу Президента міжнародного ІТ-форуму (International ITForum 2019). Головне завдання форуму – популяризація високих технологій серед запорізького бізнесу, надання нових знань та можливостей для обміну досвідом бізнесменів та розробників із різних галузей, відкриття місцевих високотехнологічних підприємств та ІТ-компаній для України і світу. Під час форуму було презентовано бренд цифрової держави;

проведення IV міжнародного інвестиційного форуму «InCo Forum Integration & Cooperation» (далі – Форум), організованого облдержадміністрацією, Запорізькою торгово-промисловою палатою та Торгово-промисловою палатою України.

Під час Форуму, зокрема:

презентовано низку фінансових інструментів для розвитку інноваційного бізнесу, реалізації інноваційних та інвестиційних проєктів, підтримки стартапів, розвитку інноваційної та інвестиційної інфраструктури в Україні;

підписано:

міжнародну угоду між Проєктом Міжнародного Торгового Центру «Сприяння виходу МСП плодоовочевому сектору на зовнішні ринки та включення їх у ланцюжки доданої вартості» та Запорізькою торгово-промисловою палатою;

17 угод про співпрацю в рамках ділової частини та виставки.

Область стабільно входить у п'ятірку лідерів за обсягами експорту товарів, в десятку – за обсягами імпортованого товару.

Зовнішньоторговельний оборот товарів за січень-вересень 2019 року склав 3564,3 млн дол. США і зменшився порівняно з відповідним періодом 2018 року на 9,2 %, у тому числі обсяг:

експортних поставок (2328,2 млн дол. США, 4 місце серед регіонів

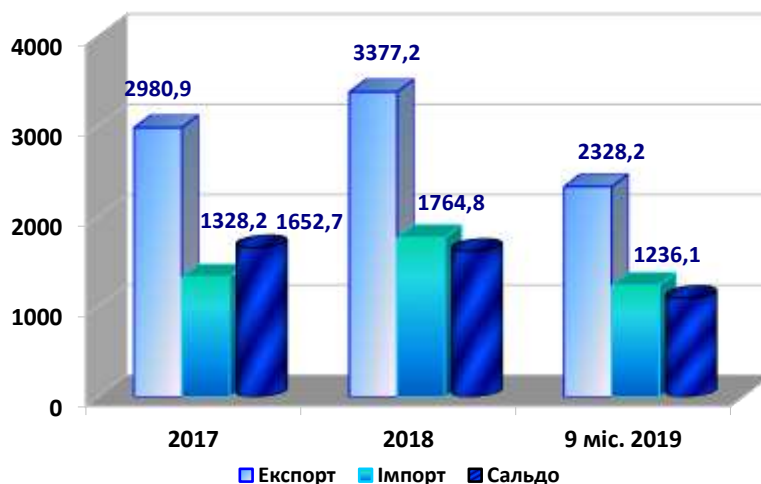

України) скоротився на 11,0 % (в основному, через зниження експорту механічних та електричних машин – на 22,6 %, чорних металів – на 20,1 %);

імпортних (1236,1 млн дол. США, 8 місце) – на 5,6 % (переважно через зниження імпорту чорних металів – на 19,6 %, механічних та електричних машин – на 20,8 %).

У зовнішньоекономічній діяльності Запорізької області обсяг експорту товарів традиційно переважає над імпортом. За підсумками січня-вересня 2019 року позитивне сальдо склало 1092,1 млн дол. США (3 місце).

Динаміка зовнішньоекономічної діяльності, млн дол. США

Експортні поставки товарів з області на ринок ЄС становлять 649,1 млн дол. США, або 27,9 % від загальнообласного експорту (у відповідному періоді 2018 року – 25,3 %). За обсягами торгівлі переважає Італія (4,2 %), Польща (3,5 %), Чехія (2,9 %), Німеччина (2,4 %), Греція (2,2 %), Іспанія (2,1 %), Нідерланди (1,9 %).

Одними з найбільших імпортних надходжень є надходження з країн Європейського Союзу (29,9 % загального обсягу імпорту), переважно з Німеччини (7,7 %), Польщі (3,2 %), Словаччини (2,6 %), Великої Британії (2,4 %), Італії (2,1 %).

Стабільно розширюється й коло країн – торговельних партнерів області – до 155 країн світу (у 2018 році – до 154 країн).

Найбільш проблемні аспекти:

значна кількість об'єктів незавершеного будівництва. Фінансові можливості обласного та місцевих бюджетів значно обмежені. Бюджетних коштів не достатньо для реалізації проєктів з будівництва і реконструкції об'єктів соціальної сфери та інженерної інфраструктури відповідно до реальних потреб громад. Зокрема, на завершення будівництва міжселищних підвідних газопроводів та погашення заборгованості місцевих бюджетів перед НАК «Нафтогаз України» необхідні кошти у обсязі 349 млн грн;

наявність територіальних диспропорцій в адміністративному розрізі області за обсягами освоєних або залучених капітальних та прямих інвестиційних ресурсів. Зокрема, аналіз територіального розподілу капітальних

інвестицій по території області свідчить про їх концентрацію в м. Запоріжжі, Василівському та Пологівському районах. Найбільша частка прямих інвестицій (акціонерного капіталу нерезидентів) зосереджена в м. Запоріжжя (майже 95 %);

значна концентрація підприємств з іноземними інвестиціями фактично розташованих в адміністративно-територіальних межах області, які юридично зареєстровані на територіях інших регіонів України та не підпадають під державний статистичний облік щодо надходження прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) в соціально-економічну сферу Запорізької області за своїм фактичним місцем знаходження (зокрема проєкти ТОВ «Вінд Пауер» ДТЕК (Київ), «EuroCape New Energy» (Київ) та інші);

низька активність іноземних інвесторів через нестабільну суспільно-політичну ситуацію в Україні, низький рівень захисту прав інвесторів через недосконалість судової системи.

Головна мета: покращення інвестиційного клімату в області, створення передумов для формування її конкурентоспроможного та позитивного міжнародного економічного й інвестиційного іміджу в світовому суспільстві.

Ключові кроки на 2020 рік:

залучення інвестицій з усіх джерел фінансування та спрямування їх на реалізацію найбільш масштабних інфраструктурних проєктів;

приведення у належний технічний стан функціонуючих об'єктів соціальної інфраструктури;

будівництво та реконструкція інженерних мереж (газопроводів, водопроводів та каналізаційних мереж);

реалізація Стратегії залучення іноземних інвестицій в економіку Запорізької області та Плану заходів з реалізації Стратегії залучення інвестицій в економіку Запорізької області на 2019-2021 роки;

популяризація інвестиційного потенціалу в національному та міжнародному інформаційному просторі та пошук потенційних інвесторів, у тому числі в рамках співпраці з дипломатичними представництвами України за кордоном;

організація та проведення в області бізнес-форумів, ділових зустрічей, засідань за круглим столом, конференцій, виставкових заходів та інших промоційно-презентаційних заходів за участю представників ділових кіл України та зарубіжних країн;

організація та проведення інвестиційного щорічного форуму «InCo Forum Integration & Cooperation» з метою залучення міжнародних організацій, іноземних інвесторів та промоції регіону серед ділових кіл країн світу;

забезпечення інформаційною та консультаційною підтримкою інвесторів під час їх роботи на території області;

підвищення ефективності процесу відбору і реалізації інвестиційних проєктів та пропозицій за підтримки обласного та державного бюджетів;

координація роботи діючих проєктів міжнародної технічної допомоги та сприяння залученню нових проєктів для роботи на території області;

співпраця з установою «Агенція регіонального розвитку Запорізької області» з метою підвищення інвестиційної привабливості регіону, залучення

інвестиційних ресурсів, у т.ч. кредитних та матеріально-технічної допомоги;

формування проєктних команд з розробки проєктів регіонального розвитку на отримання коштів секторальної підтримки з боку ЄС та проєктів створення технопарків та/або наукових парків, які будуть супроводжувати інноваційний розвиток кожного з кластерів Запорізької області;

супровід та наповнення Інвестиційного порталу Запорізької області, у т.ч. шляхом відображення в геоінформаційній системі показників ефективності використання земельних ділянок промислового призначення (кількості працюючих і надходження податків), а також вільних земельних ділянок типу Green-field та Brown-field для створення індустріальних парків;

підтримка товаровиробників області щодо максимального використання ними переваг режиму зони вільної торгівлі з країнами - членами Європейського Союзу в рамках Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, відкриття нових ринків і поглиблення диверсифікації регіонального експорту;

залучення суб'єктів господарювання до участі у міжнародних та національних виставково-ярмаркових заходах з презентації економічного та інвестиційного потенціалу області;

забезпечення активної роботи Ради інвесторів у Запорізькій області;

сприяння реалізації масштабних інвестиційних проєктів будівництва парків вітрових електростанцій на території:

Приазовського та Мелітопольського районів, інвестор – компанія «EuroCape New Energy» (загальна потужність – 500 МВт, загальний обсяг інвестицій – 700 млн євро);

Приазовського, Приморського та Бердянського районів, інвестор – ТОВ «ВіндПауер» ДТЕК (загальна потужність – 545 МВт, загальний обсяг інвестицій – 22,0 млрд грн);

Якимівського району (вітропарк Zophia), інвестор – норвезька компанія NBT, (загальна потужність – 742,5 МВт, загальний обсяг інвестицій – 1,1 млрд євро).

Ключові критерії досягнення:

збільшення обсягів капітальних інвестицій та будівельних робіт;

завершення спорудження (реконструкції) об'єктів з високим ступенем будівельної готовності та скорочення обсягів незавершеного будівництва;

збільшення обсягів:

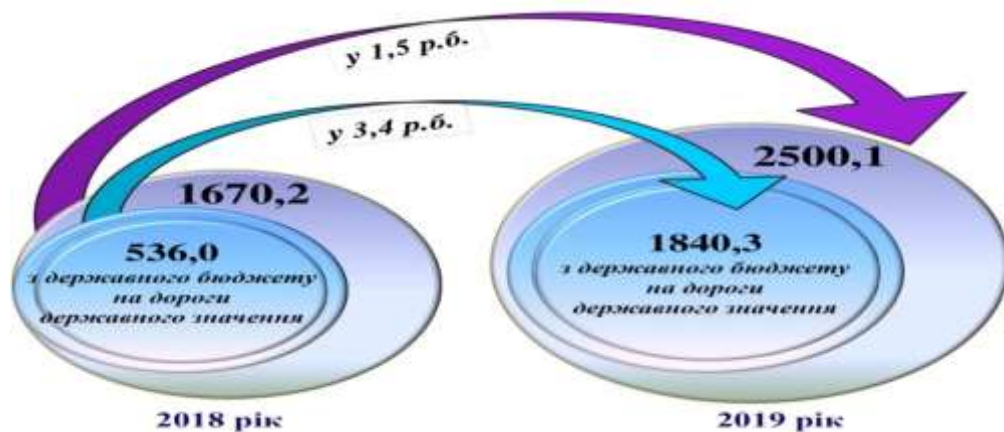
іноземних інвестицій, залучених в економіку області – на 1,2 %;

зовнішньоторговельного товарообороту – на 7 %, у т.ч. експорту – не менше ніж на 6 %, імпорту – на 8 %.

5. Розвиток логістично-транспортного потенціалу, покращення стану автомобільних доріг.

Стислий опис ситуації.

Пріоритетним напрямом розвитку інфраструктури області залишається ремонт та експлуатаційне утримання в належному технічному стані автомобільних доріг.

Інвестиції у розвиток доріг, млн грн

Другий рік поспіль, з початком роботи в Україні державного дорожнього фонду, регіони отримують рекордні суми з державного бюджету на відновлення доріг загального користування. Так, на розвиток мережі та утримання автомобільних доріг загального користування державного значення у 2019 році передбачено кошти державного бюджету в обсязі 1840,3 млн грн (у 3,4 раза більше, ніж у 2018 році). За станом на 01.11.2019 надійшло 1778,8 млн грн (96,7 % від передбаченого на рік), касові видатки – 1581,1 млн грн (88,9 % від надходжень). За рахунок цих коштів виконано:

поточний середній ремонт автодороги Н-08, Бориспіль – Дніпро – Запоріжжя (через м. Кременчук) – Маріуполь (123,7 км);

капітальний ремонт мостового переходу через р. Суха Балка (автодорога М-18, Харків-Сімферополь-Алушта-Ялта на ділянці км 322+700 – 323+022) (0,3 км);

ліквідовано 226,3 тис. м² ямковості на 1119 км автодоріг,

відкориговано проект з будівництва автотранспортної магістралі через р. Дніпро у м. Запоріжжі (з міського бюджету м. Запоріжжя, як співфінансування, на ці цілі передбачено 15,0 млн грн).

На будівництво, реконструкцію, ремонт і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах у 2019 році передбачено 598,5 млн грн (субвенція з державного бюджету 2019 року), що на 25 % більше, ніж у 2018 році, та 21,508 млн грн (залишки субвенції з державного бюджету 2018 року). За станом на 01.11.2019 надійшло 507,239 млн грн (84,8 % від запланованого), касові видатки – 460,103 млн грн (90,7 % від надходжень). За рахунок цих коштів:

завершено роботи на 21 об'єкті поточного середнього ремонту на місцевих дорогах загальною протяжністю 54,9 км (100 % від плану);

виконано ремонтних робіт за рахунок експлуатаційного утримання на площі 283 тис. м²;

виконано розмітку на 417 км місцевих доріг із 530 км запланованих.

Крім того, передбачено співфінансування з місцевих бюджетів на виконання робіт на автомобільних дорогах загального користування місцевого

значення у сумі 3,9 млн грн, які надійшли та освоєні в повному обсязі.

На виконання дорожніх робіт також спрямовано залишки 2018 року коштів від перевиконання митних надходжень в обсязі 20,716 млн грн, на 01.11.2019 освоєно 11,237 млн грн (54,2 %), у тому числі на поточний середній ремонт доріг загального користування державного значення – 5,508 млн грн, за які завершено роботи на ділянках доріг:

Н-30, «Василівка – Бердянськ» (Чернігівський район) – 4,508 млн грн (0,5 км);

Н-08, «Бориспіль – Дніпро – Запоріжжя (через м. Кременчук) – Маріуполь за маршрутом Запоріжжя – Маріуполь» (Розівський район) – 1,0 млн грн (0,23 км).

У рамках розбудови інфраструктури КП «Міжнародний аеропорт Запоріжжя»:

завершуються повномасштабні роботи на будівництві пасажирського терміналу КП «Міжнародний аеропорт «Запоріжжя» (загальна сума інвестицій – 1,1 млрд грн, завершення будівництва – грудень 2019 року); 22.10.2019 відкрита капітально відремонтована злітно-посадкова смуга аеропорту;

ведуться попередні передпроектні розробки щодо будівництва нової штучної злітно-посадкової смуги, з можливістю приймати повітряні судна типу Boeing 747, орієнтовна вартість проєкту – 1,5 млрд грн.

Запорізький аеропорт продовжує розвивати існуючі та відкривати нові напрями перельотів: у травні відкрито новий авіарейс «Запоріжжя-Барселона (Іспанія)», у червні – «Запоріжжя – Бургас (Болгарія)», у жовтні – «Запоріжжя – Шарджа (Об'єднані Арабські Емірати)», у листопаді – «Запоріжжя – Тель-Авів (Ізраїль)».

Найбільш проблемні аспекти:

незадовільний стан автомобільних доріг. Мережа автомобільних доріг загального користування області складає 6986 км, у т.ч. державного значення – 1628,2 км, місцевого – 5357,8 км. Стан, в якому перебувають дороги загального користування, особливо у сільській місцевості, є вкрай незадовільним та не відповідає вимогам безпеки руху. Для збереження існуючої мережі автомобільних доріг загального користування у технічно задовільному стані необхідно щороку ремонтувати капітальним ремонтом понад 600 км доріг, поточним середнім ремонтом – до 2000 км. Проведення цих робіт потребує залучення значних фінансових ресурсів;

необхідність реконструкції існуючих та будівництво нових мостів через річку Дніпро. На території області існує лише два мостові переходи через р. Дніпро, які розташовані в міській зоні Запоріжжя – дамба ДніпроГЕСу та мости Преображенського, що йдуть через о. Хортицю.

Місто Запоріжжя є транзитним та потребує розвантаження сучасних транспортних потоків шляхом будівництва нових мостів. Зведення нового мостового переходу через р. Дніпро у Запоріжжі триває з 2004 року. Воно неодноразово припинялося через проблеми з фінансуванням. Востаннє будівельні роботи поновлювалися у 2016 році, коли було досягнуто згоди про спільне фінансування робіт із державного та місцевого бюджетів. Проте з кінця 2017 року практично всі роботи на будівництві мостів були припинені

відповідно до припису Департаменту Державної архітектурно-будівельної інспекції у Запорізькій області через відхилення від проєкту.

З метою відновлення будівництва автотранспортної магістралі через р. Дніпро у м. Запоріжжя у поточному році відкориговано проєктно-кошторисну документацію. Поновлення у повному обсязі робіт потребує залучення значних коштів (вартість будівництва складає майже 13 млрд грн), насамперед, із державного бюджету. Натепер, у державному бюджеті передбачено 750,6 млн грн, також у 2020 році з державного бюджету на ці цілі планується виділити 500 млн грн;

необхідність здійснення подальшої розбудови системи габаритно-вагового контролю на автомобільних дорогах загального користування. Дороги загального користування державного та місцевого значення, що проходять через населені пункти області, забезпечують транзитний рух великовагового автотранспорту з прилеглих регіонів. Перевантаженість транзитного транспорту, особливо в літній період із настанням спекотних температур, негативно впливає на їх технічний стан – спричиняє катастрофічні руйнування дорожнього полотна та створює загрозу безпеці дорожнього руху. З метою збереження дорожнього покриття в області вжито низку заходів, зокрема забезпечено роботу 10 пересувних пунктів габаритно-вагового контролю. Наразі нагальним є облаштування ще 15 таких пунктів, з них 8 – на державних дорогах, 7 – на місцевих. Орієнтовна вартість проведення цих робіт становить майже 25 млн грн.

Головна мета: розвиток якісної, надійної та доступної інфраструктури, забезпечення належного експлуатаційного стану автомобільних доріг; подальша реалізація стратегії розвитку Міжнародного аеропорту «Запоріжжя».

Ключові кроки на 2020 рік:

лобіювання вирішення в центральних органах виконавчої влади питання щодо виділення з державного бюджету фінансування на будівництво, реконструкцію та ремонт автомобільних доріг загального користування згідно з потребами, зокрема на будівництво автотранспортної магістралі через р. Дніпро в м. Запоріжжі (автомобільна дорога Н-08, Бориспіль – Дніпро – Запоріжжя (через Кременчук) – Маріуполь «Під'їзд до о. Хортиця (автотранспортна магістраль через р. Дніпро у м. Запоріжжі)») в обсязі близько 3 млрд грн, а також залучення кредитних коштів (21.10.2019 укладено Меморандум про співпрацю між Державним агентством автомобільних доріг України та китайською державною будівельною компанією «China Road and Bridge Corporation» з метою реалізації проєкту будівництва мостового переходу через р. Дніпро у м. Запоріжжя);

проведення робіт з будівництва, реконструкції, капітального та поточного середнього ремонтів і утримання доріг загального користування та доріг комунальної власності в населених пунктах;

підвищення ефективності інноваційної та інвестиційної діяльності шляхом впровадження новітніх технологій і залученням недержавних інвестицій у будівництво, реконструкцію та капітальний ремонт автомобільних доріг;

сприяння реалізації стратегії розвитку КП «Міжнародний аеропорт Запоріжжя», відкриття нових авіарейсів;

створення на дорогах загального користування державного значення розгалуженої мережі майданчиків для розміщення пунктів габаритно-вагового контролю;

здійснення контролю за дотриманням автомобільними перевізниками умов договорів про організацію перевезень пасажирів автомобільним транспортом та Правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту приватними перевізниками.

Ключові критерії досягнення:

збільшення обсягів виконаних робіт з ремонту автомобільних доріг;

зниження рівня аварійності на автомобільних дорогах загального користування у порівнянні з 2019 роком;

збільшення кількості пересувних пунктів габаритно-вагового контролю;

збільшення кількості внутрішніх та міжнародних авіарейсів через КП «Міжнародний аеропорт Запоріжжя».

6. Розвиток підприємництва та регуляторна політика.

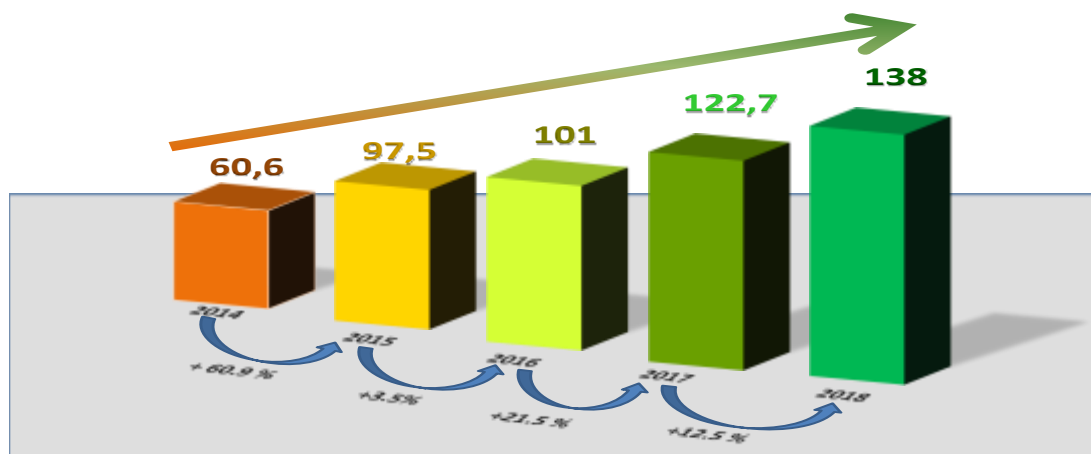
Стислий опис ситуації.

Стабільний розвиток підприємництва є запорукою становлення конкурентоспроможної економіки регіону та основою успішного суспільства.

Малий та середній бізнес області сьогодні – це більше 70,4 тис. підприємців та майже 15 тис. підприємств (7 місце серед регіонів України), якими забезпечено 48,9 % надходжень до бюджетів всіх рівнів та понад 200 тисяч робочих місць в області.

Вже п'ятий рік поспіль зберігається стійка позитивна динаміка обсягу реалізованої продукції малих та середніх підприємств, який натеper складає майже 138 млрд грн (у 2,3 рази більше показника 2014 року).

**Обсяг реалізованої продукції малими та середніми підприємствами
у 2014-2018 роках, млрд грн**

Важливим інструментом підтримки підприємництва на регіональному рівні є Комплексна програма розвитку малого і середнього підприємництва в Запорізькій області на 2019-2020 роки (рішення обласної ради від 14.03.2019

№ 32), на виконання заходів якої у 2019 році спрямовано 2236 тис. грн.

З метою спрощення процедур реєстрації та доступності оформлення дозвільних документів як для бізнесу, так і для населення, забезпечено послідовний розвиток мережі центрів надання адміністративних послуг (далі - ЦНАП), яка зараз налічує 38 центрів (у т.ч. 3 створені у 2019 році). Протягом січня-вересня 2019 року адміністраторами ЦНАП опрацьовано 270,7 тис. звернень суб'єктів, що на 12,8 % більше відповідного показника 2018 року (240,0 тис. звернень).

Роботу регуляторних органів області було спрямовано на дотримання вимог та принципів регуляторної політики, підвищення рівня відкритості процесу регуляторної діяльності та врахування громадської думки.

Протягом січня-вересня 2019 року прийнято 159 регуляторних актів (у т.ч. 87,4 % – органами місцевого самоврядування області), здійснено 104 базових, 13 повторних та 26 періодичних відстежень результативності регуляторних актів.

Найбільш проблемні аспекти:

негативна тенденція щодо зайнятості на малих і середніх підприємствах, на яких протягом останніх п'яти років кількість зайнятих працівників скоротилася майже на 20 тис. осіб (у т.ч. на 5 тис. у 2018 році, що також пов'язано з посиленням фактору трудової міграції);

необхідність вдосконалення інституційного середовища (у т.ч. шляхом реалізації заходів із дерегуляції, удосконалення дозвільних та адміністративних процедур (насамперед електронізація процесів), спрощення системи податкового обліку, розширення доступу до фінансового ресурсу та здешевлення банківських кредитів;

територіальна диспропорція розміщення об'єктів інфраструктури підтримки підприємництва. Переважна їх частина знаходиться у містах обласного значення. У районах області функціонують лише кредитні спілки, страхові компанії та громадські організації з підтримки бізнесу. Враховуючи необхідність формування розвинутої інфраструктури підтримки підприємництва, одним із першочергових пріоритетів є не лише зростання кількості зазначених об'єктів, а й рівномірне їх розміщення у районних центрах та об'єднаних територіальних громадах;

недостатній рівень технічного забезпечення центрів надання адміністративних послуг області. Більшість центрів не мають необхідного спеціалізованого обладнання та каналів зв'язку (через значну їх вартість) для видачі паспортних документів, посвідчення водія та реєстрації транспортних засобів.

Головна мета: створення сприятливого бізнес-клімату в регіоні, підтримка підприємницьких ініціатив та соціального підприємництва, орієнтації молоді на підприємницьку діяльність та започаткування власного бізнесу; розбудова існуючої мережі центрів надання адміністративних послуг, наближення послуг до пересічних громадян, підвищення їх якості та поліпшення сервісу обслуговування.

Ключові кроки на 2020 рік:

виконання заходів Комплексної програми розвитку малого і середнього підприємництва в Запорізькій області на 2019-2020 роки;

надання підтримки інноваційно-орієнтованим проектам, розробленим суб'єктами малого і середнього підприємництва, для започаткування та розвитку бізнесу;

забезпечення розвитку діючих і створення нових елементів об'єктів бізнес-інфраструктури (насамперед в об'єднаних територіальних громадах області), які забезпечують підприємництво кваліфікованими інформаційними, освітніми та консалтинговими послугами (зокрема, бізнес-інкубаторів на базі навчальних закладів Запорізької області, центрів підтримки бізнесу);

сприяння залученню до підприємницької діяльності жителів сільської місцевості, молоді, внутрішньо переміщених осіб, учасників антитерористичної операції/операції Об'єднаних сил та розвиток соціально орієнтованого підприємництва;

забезпечення належного функціонування мережі центрів надання адміністративних послуг, максимальне наближення послуг до громадян, зокрема шляхом:

оптимізації діючої мережі та створення нових сучасних центрів надання адміністративних послуг насамперед в об'єднаних територіальних громадах;

розширення переліку адміністративних послуг, які надаються адміністраторами центрів, та електронізація процесів їх надання через регіональний веб-портал адміністративних послуг;

організації навчання та підвищення кваліфікації адміністраторів, проведення семінарів-тренінгів для працівників центрів надання адміністративних послуг із відповідної тематики;

здійснення заходів із відстеження ефективності регуляторних актів, їх перегляд на підставі отриманих звітів або за необхідністю;

підвищення рівня відкритості інформації про здійснення державної регуляторної політики шляхом наповнення Єдиного державного порталу відкритих даних.

Ключові критерії досягнення:

збільшення до попереднього року кількості суб'єктів підприємництва;

уповільнення темпів скорочення чисельності працюючих на малих і середніх підприємствах регіону;

розвиток діючих і створення нових об'єктів інфраструктури підтримки підприємництва;

збільшення кількості новостворених ЦНАП в об'єднаних територіальних громадах;

розширення спектру надання послуг суб'єктам малого і середнього підприємництва через ЦНАП.

III. Розвиток людського капіталу та підвищення стандартів життя**1. Грошові доходи населення та ринок праці.**Стислий опис ситуації.

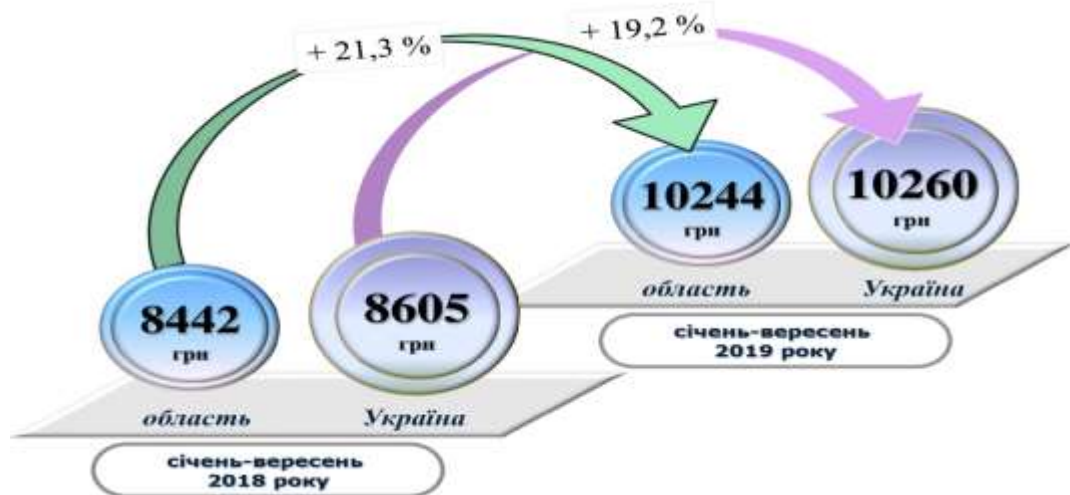
Забезпечення зростання доходів населення є одним із основних заходів

реалізації державної політики. Рівень та динаміка оплати праці людей безпосередньо впливають на рівень життя населення, саме тому одним із найважливіших завдань є зростання рівня заробітної плати.

Середньомісячна заробітна плата, нарахована штатному працівнику у січні-вересні 2019 року, зросла на 21,3 % (на 1082,0 грн, 5 місце серед регіонів) і становила 10244,0 грн (5 місце), що в 2,4 раза перевищує рівень мінімальної заробітної плати (4173 грн).

Динаміка середньомісячної заробітної плати

Індекс реальної заробітної плати в січні-вересні 2019 року по відношенню до відповідного періоду 2018 року склав 111,7 % (4-5 місце).

Найвищий рівень оплати праці спостерігався у промисловості (13377 грн), державному управлінні й обороні, обов'язковому соціальному страхуванні (12752 грн), фінансовій та страховій діяльності (10793 грн), професійній, науковій та технічній діяльності (10819 грн), де рівень заробітної плати перевищує середній по області показник в 1,2 раза.

На постійному контролі залишається питання погашення заборгованості із заробітної плати. Загальна сума заборгованості із виплати заробітної плати з початку 2019 року скоротилася на 46,2 % (на 88,0 млн грн) і на 01.10.2019 склала 102,3 млн грн. У т. ч. борг економічно активних підприємств зменшився на 68,4 % (на 96,5 млн грн) і становив 44,5 млн грн (це обумовлено насамперед погашенням 122,2 млн грн заборгованості із заробітної плати перед працівниками ПАТ «Запоріжжяобленерго»). Водночас борг підприємств – банкрутів збільшився на 11,3 % (на 5,4 млн грн) і склав 53,3 млн грн.

Ситуація у сфері зайнятості, й відповідно на ринку праці, протягом I півріччя 2019 року характеризувалася позитивною динамікою: рівень безробіття населення у віці 15-70 років, визначений за методологією МОП, скоротився на 0,3 відсоткових пункти порівняно з відповідним показником 2018 року і становив 9,5 % (13 місце).

За даними моніторингу, що здійснюється на державному рівні Мінсоцполітики України, у січні-серпні 2019 року в області на нові робочі місця прийнято 12,9 тис. осіб, з них 4,2 тис. робочих місць для найманих працівників у юридичних осіб та 8,7 тис. – у фізичних осіб. При цьому

чисельність працівників, прийнятих на нові робочі місця, в 2 рази перевищила чисельність вивільнених працівників.

За статистичними даними середньооблікова чисельність штатних працівників на підприємствах області у січні-серпні 2019 року в порівнянні з відповідним періодом 2018 року зменшилася на 15 тис. осіб, або на 4,1 %, і на 01.09.2019 склала 353,2 тис. осіб, при цьому лише 2,3 тис вивільнених працівників осіб вибуло з причин скорочення штатів.

Протягом січня-вересня 2019 року на обліку в службі зайнятості перебувало 83,4 тис. осіб, що на 1,6 тис. осіб, або на 1,9 % менше, ніж у відповідному періоді 2018 року.

Навантаження на одне вільне робоче місце (вакансію) безробітних на 01.10.2019 становило 4 особи, що у 6 разів менше, ніж на 01.01.2019 (26 осіб).

Послугами служби зайнятості у січні-вересні 2019 року скористалося 46,9 тис. безробітних осіб, що на 3,7 тис. осіб, або на 7,4 % менше, ніж у січні-вересні 2018 року.

Протягом січня-вересня 2019 року за направленням служби зайнятості: працевлаштовано 17,9 тис. безробітних; професійне навчання пройшли 2,8 тис. безробітних; до громадських та інших робіт тимчасового характеру залучено 10,0 тис. безробітних.

Найбільш проблемні аспекти:

значна диференціація розміру середньомісячної заробітної плати за видами економічної діяльності. Найнижчий рівень заробітної плати – на рівні 62-66 % від середнього показника по області, спостерігається у працівників сфери тимчасового розміщування й організації харчування (6389 грн), операції з нерухомим майном (6402 грн), сільського, лісового та рибного господарства (6894 грн);

наявність заборгованості із виплати заробітної плати. На загальну динаміку погашення боргів в області продовжує суттєво впливати ситуація на 19 підприємствах державного сектору економіки, борги яких на 01.10.2019 складають 41,9 млн грн (40,9 % від загальної суми заборгованості в області);

наявність тіньової зайнятості населення, а також значний рівень безробіття у сільській місцевості через недостатність вільних робочих місць із гідним рівнем заробітної плати;

наявність дисбалансу між попитом і пропозицією робочої сили на ринку праці області, дефіцит кадрів робітничих професій (у т.ч. внаслідок відтоку кваліфікованої робочої сили закордон).

Головна мета: забезпечення зростання доходів населення, у тому числі підвищення розміру середньомісячної заробітної плати, зменшення її диференціації, детінізація виплати заробітної плати та погашення заборгованості із заробітної плати; стабілізація ситуації на ринку праці області.

Ключові кроки на 2020 рік:

сприяння проведенню конструктивного діалогу між органами виконавчої влади та організаціями і об'єднаннями роботодавців та професійних спілок щодо вжиття спільних заходів, спрямованих на реалізацію державної політики у сфері оплати праці, трудових відносин;

реалізація заходів Програми зайнятості населення Запорізької області на 2018-2020 роки (рішення обласної ради від 22.05.2018 № 58), особливо в частині умов сприяння створенню нових, збереженню існуючих ефективних робочих місць із гідними умовами та оплатою праці;

посилення мотивації щодо детінізації трудових відносин та доходів, у тому числі шляхом:

проведення рейдів робочих груп з питань легалізації оплати праці та зайнятості населення;

забезпечення проведення постійної інформаційно-роз'яснювальної кампанії щодо економічних, соціальних і етичних переваг отримання легальних доходів, детінізації зайнятості та створення в суспільстві атмосфери негативного ставлення до роботодавців, які використовують найману робочу силу без належного оформлення трудових відносин з працівниками;

здійснення заходів щодо прискорення темпів погашення заборгованості із виплати заробітної плати (у т.ч. шляхом проведення роботи з центральними органами виконавчої влади, у сфері управління яких перебувають розташовані на території області підприємства-боржники державного сектору економіки);

організація професійної перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників і професійного навчання безробітних громадян, у тому числі демобілізованих військовослужбовців – учасників антитерористичної операції/операції Об'єднаних сил, виходячи з обумовлених процесами трансформації економіки потреб ринку праці;

сприяння розвитку та підтримка підприємницьких ініціатив громадян, у тому числі жителів сільської місцевості, мешканців малих міст області, внутрішньо переміщених осіб і демобілізованих військовослужбовців - учасників антитерористичної операції/операції Об'єднаних сил, у сфері малого та середнього бізнесу;

удосконалення методів профорієнтаційної роботи з молоддю, що сприятиме впровадженню престижності робітничих професій, формуванню мотивації до свідомого вибору професійної діяльності, збалансування попиту та пропозиції робочої сили на регіональному ринку праці.

Ключові критерії досягнення:

*підвищення рівня середньої заробітної плати по області майже на 20 %;
скорочення рівня безробіття, обчисленого за методологією МОП, не менш ніж на 0,3 відсоткових пункти;*

*працевлаштування на новостворені робочі місця не менше 20 тис. осіб;
скорочення заборгованості з виплати заробітної плати на підприємствах, в установах та організаціях області.*

2. Соціальний захист населення.

Стислий опис ситуації.

Забезпечення своєчасного надання населенню державних соціальних гарантій є одним з пріоритетів регіональної політики.

На обліку в Єдиному державному автоматизованому реєстрі осіб, які мають право на пільги за станом на 01.10.2019 перебуває 459,3 тис. осіб пільгових категорій.

У січні-вересні 2019 року державну допомогу в області одержали 8,4 тис. малозабезпечених сімей на суму 263,6 млн грн, 54,5 тис. сімей з дітьми (836,1 млн грн), 16,9 тис. осіб з інвалідністю з дитинства та дітей з інвалідністю (285,6 млн грн).

За рахунок коштів державного бюджету протягом січня-вересня 2019 року субсидію та пільги на житлово-комунальні послуги отримали 230,8 тис. домогосподарств на суму 1,3 млрд грн. (до кінця 2019 року запланований обсяг зазначених субсидій та пільг становитиме 2,5 млрд грн).

Усі види адресної соціальної допомоги в області виплачувалися вчасно та у повному обсязі, заборгованість із соціальних виплат відсутня.

В області вживаються заходи щодо підтримки військовослужбовців, учасників антитерористичної операції (далі – АТО), операції Об'єднаних сил (далі – ОСС), членів їх родин, сімей загиблих учасників АТО/ОСС та внутрішньо переміщених осіб (далі – ВПО).

Станом на 01.10.2019 на обліку перебуває 13,3 тис. учасників АТО/ОСС, в тому числі 450 осіб з інвалідністю внаслідок війни з числа учасників АТО/ОСС, а також 312 членів сімей загиблих учасників АТО/ОСС.

Для оздоровлення учасників АТО/ОСС на 2019 рік із державного бюджету області виділено та профінансовано 1,5 млн грн. Оздоровлення та лікування отримали 132 особи (до кінця року планується оздоровити ще 42 учасника АТО/ОСС). З обласного бюджету для надання додаткових соціальних гарантій окремим пільговим категоріям населення області (в тому числі учасникам АТО/ОСС та членам сімей загиблих учасників АТО/ОСС) за станом на 01.11.2019 профінансовано 50,9 млн грн.

Згідно з Єдиною інформаційною базою на 01.10.2019 в області зареєстровано 55,4 тис. ВПО, яким виплачено щомісячну адресну допомогу на загальну суму 104,0 млн грн.

В області налічується 534,2 тис. осіб пенсійного віку, з яких 118,8 тис., або 22,2 % до загальної чисельності пенсіонерів є працюючими.

Протягом 2019 року в області призначено 13,5 тис. нових пенсій; виконані всі завдання Уряду щодо підвищення рівня пенсійного забезпечення громадян – проведено 6 масових перерахунків пенсій; перераховано 12,3 тис. пенсій особам, які після виходу на пенсію ще працювали, та 205 особам призначено пенсію за особливі заслуги перед Україною.

Завдяки підвищенню мінімальної заробітної плати, надходження до бюджету Пенсійного фонду по області за січень-вересень 2019 року зросли на 26,8 млн грн та склали 454,6 млн грн, що на 6,7 % перевищує відповідні минулорічні показники; план надходжень виконано на 100,9 %.

Найбільш проблемні аспекти:

низький рівень соціального становища найбільш вразливих верств населення та недостатній вплив програм соціальної підтримки на зменшення масштабів бідності;

недостатня спроможність місцевих бюджетів для надання матеріальної, грошової та інших видів підтримки особам, які брали чи беруть участь в АТО/ОСС, членам їх родин та внутрішньо переміщеним особам з території, на яких проводиться операція Об'єднаних сил.

Головна мета: забезпечення соціального захисту та підтримки малозабезпечених і соціально незахищених верств населення та підвищення добробуту громадян пенсійного віку; забезпечення належних умов життєдіяльності учасників АТО/ООС, членів їх сімей та сімей загиблих учасників АТО/ООС, постраждалих учасників Революції Гідності та внутрішньо переміщених осіб.

Ключові кроки на 2020 рік:

розробка та виконання завдань і заходів Цільової програми соціальної підтримки населення Запорізької області «Назустріч людям» на 2020-2024 роки;

реалізація завдань і заходів Державної цільової програми «Національний план дій з реалізації Конвенції про права осіб з інвалідністю» на період до 2020 року;

забезпечення своєчасного та в повному обсязі надання населенню всіх видів державної допомоги, субсидій та пільг згідно з чинним законодавством;

формування та ведення реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування, ведення Єдиного державного автоматизованого реєстру осіб, які мають право на пільги;

забезпечення активної протидії та профілактики бездомності громадян;

створення умов щодо реалізації прав і задоволення потреб осіб з інвалідністю нарівні з іншими громадянами, поліпшення умов їх життєдіяльності;

забезпечення визначення потреб осіб, які проживають у стаціонарних інтернатних установах та закладах, вжиття заходів щодо впровадження нових форм та інноваційних моделей в організації діяльності інтернатних установ системи соціального захисту населення;

розвиток партнерських стосунків із громадськими організаціями ветеранів, інвалідів та іншими організаціями (об'єднаннями) громадян;

реалізація державної політики у сфері оздоровлення та відпочинку дітей, виділення коштів з місцевих бюджетів на організацію оздоровлення та відпочинку дітей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки;

здійснення заходів із запобігання та протидії домашньому насильству, надання допомоги та захисту постраждалим особам;

продовження реалізації комплексу заходів, спрямованих на вирішення проблемних питань та забезпечення соціальної підтримки учасників АТО/ООС, членів їх сімей та сімей загиблих учасників АТО/ООС, вимушених переселенців (у т.ч.: поліпшення житлових умов; забезпечення технічними та іншими засобами реабілітації, санаторно-курортним лікуванням, професійною адаптацією; координація роботи громадських, благодійних, волонтерських, релігійних організацій для надання грошової, матеріальної, психологічної та іншої допомоги; забезпечення функціонування обласного Центру надання допомоги учасникам АТО/ООС);

забезпечення своєчасного фінансування виплати пенсій, перерахунків її розмірів;

продовження роботи із підприємствами, установами, організаціями щодо

погашення заборгованості з обов'язкових платежів до Пенсійного фонду;
підвищення якості обслуговування громадян, прозорості та відкритості у роботі управлінь Пенсійного фонду.

Ключові критерії досягнення:

максимальне охоплення населення області програмою житлових субсидій, у тому числі на оплату житлово-комунальних послуг – 230 тис. домогосподарств на суму 2,5 млрд грн;

забезпечення комплексного підходу в наданні соціальних послуг підопічним будинків-інтернатів системи соціального захисту;

збільшення кількості учасників АТО/ОСС, які охоплені послугами з психологічної, професійної реабілітації, санаторно-курортного лікування та інших видів соціальних послуг;

забезпечення грошовою компенсацією у сумі 10,5 млн грн 12 особам з інвалідністю внаслідок війни III групи з числа військовослужбовців, які брали безпосередню участь в АТО/ОСС, для придбання житла;

збільшення надходжень до бюджету Головного управління Пенсійного фонду України в Запорізькій області.

3. Поліпшення якості і доступності медичних послуг.

Стислий опис ситуації.

Медичну допомогу населенню області надають 156 закладів охорони здоров'я, у т.ч. 19 центральних районних лікарень, 2 районні лікарні, 5 самостійних амбулаторій, 44 центри первинної медико-санітарної допомоги, у складі яких функціонує: 270 амбулаторій загальної практики-сімейної медицини, 89 фельдшерсько-акушерських пунктів, 195 фельдшерських пунктів та 30 пунктів здоров'я.

На цей час продовжується реформування системи медичної допомоги населенню.

Укомплектованість медичних закладів лікарями на 01.10.2019 становить 71,3 %, середнім медичним персоналом – 79,5 %, лікарями загальної практики-сімейної медицини – 73,3 %.

Комплекс заходів, вжитих у рамках Програми розвитку охорони здоров'я Запорізької області на 2018-2022 роки (затверджена рішенням Запорізької обласної ради від 01.03.2018 № 65, зі змінами), дозволив покращити ситуацію в регіоні у медичній сфері, зокрема:

спостерігається зменшення показників захворюваності: туберкульозу легень – на 14,7 % (до 36,0 з 42,2 на 100 тис. населення), на всі форми туберкульозу – на 14,3 % (до 39,7 з 46,3);

показник малюкової смертності зменшився на 32,9 % (до 51,87 з 77,30 на 10 тис. народжених);

знижено рівень показника захворюваності на СНІД – на 17,5 % (до 10,73 з 13,0 на 100 тис. населення).

Водночас для Запорізької області залишається характерним високий рівень захворюваності населення за певними класами хвороб. Зокрема, за останніми оперативними статистичними даними захворюваність на усі форми туберкульозу склала 58,9 на 10 тис. населення (по Україні – 50,5); злоякісні

новоутворення – 386,7 (321,1).

У 2019 році за кошти бюджетів усіх рівнів придбано автотранспорт та медичне обладнання на загальну суму 49,722 млн грн, зокрема:

для комунальної установи «Запорізька обласна клінічна лікарня» Запорізької обласної ради – цифровий рентгенологічний апарат (12,192 млн грн), цифровий рентгенологічний комплекс на 3 робочих місця (8,592 млн грн), портативну багатоцільову УЗ-систему експертного класу (1,194 млн грн);

17 автомобілів для сільської медицини (на загальну суму 8,49 млн грн);

6 автомобілів швидкої медичної допомоги типу «В» для госпітальних округів (13,79 млн грн).

Продовжується будівництво 17 амбулаторій у сільській місцевості, з них до кінця 2019 року на завершальні стадії планується вивести будівництво 8 амбулаторій.

Крім того, завершено роботи з утеплення фасадів будівель 2 амбулаторій сімейного лікаря у м. Запоріжжі (КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги № 2» та КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги № 6») на загальну суму 30,7 млн грн за кошти місцевого бюджету.

До кінця 2019 року завершиться комплексна термомодернізація поліклінічного та лікувального корпусів, внутрішній ремонт відділень обласної дитячої лікарні; заміна та утеплення покрівлі, утеплення фасадів поліклінічного та лікувального корпусів обласного медичного центру серцево-судинних захворювань.

Найбільш проблемні аспекти:

низький рівень забезпечення закладів охорони здоров'я:

сучасним медичним обладнанням. На цей час матеріально-технічна база системи охорони здоров'я області потребує оновлення, наявне медичне обладнання в закладах охорони здоров'я морально застаріле і зношене на 60-70 %. Для забезпечення повного надання медичних послуг у закладах охорони здоров'я вкрай необхідне сучасне медичне обладнання, насамперед, магнітно-резонансний та комп'ютерний томографи. Жоден комунальний заклад області не має магнітно-резонансного томографа, а комп'ютерні томографи – жоден комунальний заклад, засновником якого є Запорізька обласна рада;

санітарним автотранспортом. Оснащеність санітарним транспортом складає 79,4 % від нормативної потреби, а з урахуванням 90-100% зносу – близько 70 %;

коштами на відшкодування вартості препаратів інсуліну та проведення процедур гемодіалізу. Натепер, забезпеченість коштами на лікування хворих на цукровий та нецукровий діабет складає 41 % від потреби, а на лікування хворих на хронічну ниркову недостатність методом гемодіалізу – 62 %.

Головна мета: поліпшення доступності, якості та ефективності надання медичної допомоги усім верствам населення; створення сприятливих умов для поліпшення стану здоров'я населення, продовження активного довголіття та тривалості життя.

Ключові кроки на 2020 рік:

удосконалення первинної медико-санітарної допомоги, завершення будівництва амбулаторій;

підвищення ефективності, якості та доступності спеціалізованої медичної допомоги;

реорганізація закладів охорони здоров'я у некомерційні підприємства;

визначення потреб територіальних громад в добровільній інтеграції закладів у лікарсько-госпітальні об'єднання з можливістю подальшої спеціалізації цих закладів;

продовження роботи по вдосконаленню системи раннього виявлення захворювань, передусім соціально-значимих: серцево-судинних, онкологічних, туберкульозу, СНІДу, насамперед, шляхом реалізації цільової Регіональної програми розвитку охорони здоров'я Запорізької області на 2018-2022 роки (затверджена рішенням обласної ради від 01.03.2018 № 65, зі змінами); удосконалення надання медичної допомоги матерям та дітям;

покращення надання екстреної (швидкої) медичної допомоги; підвищення рівня доступності послуг з трансплантації;

покращення матеріально-технічної бази закладів охорони здоров'я області, у тому числі продовження робіт за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку (зокрема з: капітального ремонту будівель поліклініки та стаціонару обласного медичного центру серцево-судинних захворювань; реконструкції обласного протитуберкульозного диспансеру та кардіологічного корпусу міської лікарні м. Бердянськ; будівництва: хірургічного корпусу обласної клінічної дитячої лікарні, корпусу-вставки № 3 Мелітопольського онкологічного диспансеру, нового корпусу блоку дистанційної променевої терапії обласного клінічного онкологічного диспансеру; термомодернізації будівель операційного блоку та аудиторного корпусу обласної клінічної лікарні);

зміцнення кадрового потенціалу закладів охорони здоров'я шляхом своєчасного підвищення кваліфікаційного рівня працівників, проведення роботи серед студентів щодо залучення їх до роботи в закладах охорони здоров'я, реалізації програми «місцевих» стимулів;

реалізація заходів щодо популяризації та утвердження здорового і безпечного способу життя та культури здоров'я серед молоді.

Ключові критерії досягнення:

зниження:

темнів розповсюдження та смертності від ускладнень серцево-судинних, судинно-мозкових захворювань, онкологічних та соціально-небезпечних хвороб;

рівня материнської смертності;

показника малюкової смертності;

збільшення рівня:

забезпеченості населення лікарями всіх спеціальностей;

укомплектованості закладів охорони здоров'я в сільській місцевості лікарями, які надають первинну медичну допомогу.

4. Підвищення якості, конкурентоспроможності і доступності освіти. Удосконалення системи управління освітою.

Стислий опис ситуації.

У Запорізькій області функціонує 518 закладів дошкільної освіти різних форм власності, в яких виховуються понад 57 тисяч дітей. Показник охоплення дошкільним навчанням та вихованням дітей складає: 92 % – діти від 3 до 6 років, 100 % – діти старшого дошкільного віку (від 5 до 7 років).

У 2019 році створено 130 місць для дітей дошкільного віку – відновлено роботу 2 закладів дошкільної освіти.

Загальна середня освіта представлена 527 загальноосвітніми навчальними закладами усіх типів і форм власності з контингентом понад 170 тис. учнів, що на 4,5 тис. учнів більше, ніж в минулому навчальному році.

В області функціонує 30 опорних шкіл із 31 філією. Навчанням у них охоплені близько 11,9 тис. учнів, що майже на 4,5 тис. учнів більше, ніж у минулому навчальному році.

Усього у системі освіти області (разом із дитячо-юнацькими спортивними школами) діє 70 закладів позашкільної освіти, в яких навчається 54,6 тис. вихованців. На базі загальноосвітніх навчальних закладів створено 3372 гуртка, які відвідують близько 50,3 тис. дітей.

З метою впровадження в області Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» з державного бюджету місцевим бюджетам передбачено виділення коштів у сумі 50,1 млн грн, з них:

36,5 млн грн – на придбання меблів, комп'ютерного, мультимедійного обладнання та забезпечення дидактичними матеріалами, з яких станом на 05.09.2019 профінансовано 28,0 млн грн (76,7 %);

13,6 млн грн – на підготовку тренерів-педагогів та підвищення кваліфікації педагогічних працівників, профінансовано – 3,3 млн грн (24,3 %).

У 2019 році в області проведено підвищення кваліфікації 7822 педагогічних працівників.

Для забезпечення підвезення учнів до закладів освіти у 2019 році, на умовах співфінансування, придбано 12 шкільних автобусів, з них 4 – для опорних шкіл.

З нового 2019/2020 навчального року інклюзивне навчання в області розпочато у 248 закладах, де відкрито 758 класів для 1258 учнів з особливими освітніми потребами, а також у 78 закладах дошкільної освіти, де відкрито 114 груп для 245 малюків.

На початок навчального року в області функціонує 32 інклюзивно-ресурсних центра (далі – ІРЦ, до кінця поточного року заплановано створення ще 2-х); на оснащення новоутворених 5 ІРЦ з державного бюджету виділено 1,6 млн грн. У центрах проведено комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку більш ніж 10 тис. дітей.

Крім цього, в області функціонують 53 сучасні медіатеки та 34 ресурсні кімнати, 17 з яких розпочали свою роботу у поточному році (до кінця 2019 року планується відкриття ще 49 кімнат). У 2019 році з державного бюджету на

оснащення ресурсних кімнат виділено кошти в обсязі майже 16,6 млн грн.

З метою безперешкодного доступу до закладів освіти для осіб з порушеннями опорно-рухового апарату проведено роботу з архітектурної доступності та розумного пристосування приміщень: натеper, 504 заклади загальної середньої освіти (96 % від загальної потреби) та 209 закладів дошкільної освіти, без врахування навчально-виховних комплексів (50,7 %) – є архітектурно доступними до першого поверху.

Підготовку кваліфікованих робітників для потреб економіки області здійснюють 35 закладів професійної (професійно-технічної) освіти, загальний контингент яких становить близько 13 тис. осіб. Натеper в області 14 закладів професійної (професійно-технічної) освіти впроваджують дуальну форму навчання за 24 професіями.

Спеціальна освіта в області представлена 16 закладами освіти інтернатного типу, де на початок 2019/2020 навчального року здобувають освіту майже 3 тис. дітей з особливими освітніми потребами.

На початок 2019/2020 навчального року в Запорізькій області функціонує 43 заклади вищої освіти, у яких навчається понад 69,3 тис. студентів. Освітній процес у закладах вищої освіти забезпечують 5,4 тис. педагогічних та науково-педагогічних працівників.

Найбільш проблемні аспекти:

недостатній рівень матеріально-технічної бази навчальних закладів для реалізації нових освітніх стандартів та забезпечення закладів загальної середньої освіти учителями. Зокрема, показник кількості учителів у розрахунку на 100 учнів з 2010/2011 по 2018/2019 навчальні роки зменшився на 9,7 % та залишається нижчим у порівнянні з загальнодержавним показником;

проблема утримання шкіл з малою наповнюваністю та забезпечення якості освітніх послуг у таких школах;

недостатня відповідність напрямів підготовки кадрів у закладах професійної (професійно-технічної) освіти області регіональним потребам ринку праці.

Головна мета: забезпечення якісної та доступної освіти, створення сучасних умов навчання, включаючи інклюзивне; поширення знань та навичок, необхідних для отримання гідної роботи та підприємницької діяльності.

Ключові кроки на 2020 рік:

реалізація заходів Програми розвитку освіти Запорізької області на 2018-2022 роки (затверджена рішенням обласної ради від 30.11.2017 № 54, із змінами);

збільшення показника охоплення дошкільною освітою дітей старшого віку та поліпшення її якості відповідно до стандарту дошкільної освіти;

продовження роботи з удосконалення мережі закладів загальної середньої освіти, формування опорних (базових) шкіл (у т.ч. поліпшення їх матеріально-технічної бази) та забезпечення підвезення учнів до закладів загальної середньої освіти;

подальше облаштування закладів освіти (у рамках реалізації Концепції «Нова українська школа») з метою забезпечення рівного доступу до якісної

освіти дітей як у міській, так і у сільській місцевості;

сприяння у наданні освітніх послуг особам з особливими освітніми потребами та подальше впровадження інклюзивного навчання (у т.ч. здійснення заходів із оснащення, зміцнення матеріально-технічної бази інклюзивно-ресурсних центрів, забезпечення спеціальної підготовки та підвищення кваліфікації педагогічних працівників з питань інклюзивного та інтегрованого навчання дітей у дошкільних, загальних середніх, позашкільних закладах освіти);

проведення ремонтних та термомодернізаційних робіт будівель і споруд закладів освіти області, у тому числі за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку (зокрема, капітальний ремонт будівлі ДНЗ № 27 м. Бердянськ, реконструкція будівлі НВК «ОСНОВА» Преображенської сільської ради Оріхівського району, комплексна термомодернізація будівлі Запорізької спеціальної загальноосвітньої школи-інтернату «Джерело», реконструкція головної будівлі НВК «Джерело» смт Комишуваха);

забезпечення своєчасного та повного виконання заходів щодо підготовки та проведення зовнішнього незалежного оцінювання навчальних досягнень випускників закладів системи загальної середньої освіти, які виявили бажання вступати до вищих навчальних закладів у 2020 році;

модернізація мережі державних закладів професійно-технічної освіти, їх реорганізація відповідно до потреб регіону;

продовження роботи щодо створення сучасних навчально-практичних центрів для підготовки робітничих кадрів відповідно до потреб регіонального ринку праці;

створення умов для доступності дітей та молоді до якісної позашкільної освіти, збереження та розвиток мережі закладів позашкільної освіти, гуртків, груп та інших творчих об'єднань, створення їх філій.

Ключові критерії досягнення:

відкриття нових 100 місць для здобуття дошкільної освіти;

зростання показника охоплення дітей дошкільною освітою 3-5 років у міській та сільській місцевостях;

оптимізація мережі закладів освіти, створення до 10 опорних закладів загальної середньої освіти;

додаткове відкриття 120 інклюзивних класів та 40 інклюзивних груп у існуючих закладах дошкільної освіти;

охоплення позашкільною освітою не менше 80 % дітей шкільного віку;

збільшення рівня забезпечення вчителями закладів загальної середньої освіти;

забезпеченість підготовки робітничих кадрів у закладах професійної (професійно-технічної) освіти відповідно до регіональних потреб.

5. Підтримка сімей, дітей та молоді, розвиток фізичної культури та спорту.

Стислий опис ситуації.

На 01.10.2019 на обліку територіальних служб у справах дітей перебуває 3702 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, що на рівні

відповідного періоду 2018 року (на 01.10.2018 – 3705 дітей), з них 3267 перебувають під опікою (піклуванням) громадян (88,2 % від загальної кількості дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування).

В області функціонує 192 прийомні сім'ї, в яких виховується 408 дітей та 45 дитячих будинків сімейного типу з 303 дітьми. За січень-вересень 2019 року усиновлено 87 дітей, що на 45 % більше, ніж у відповідному періоді 2018 року, з них: 76 – громадянами України, 11 – іноземними громадянами.

З метою подолання соціального сирітства, дитячої безпритульності і бездоглядності, запобігання правопорушенням серед дітей та підлітків територіальними службами у справах дітей систематично проводиться низка профілактичних заходів. Зокрема, у рамках цієї роботи за станом на 01.10.2019 в області: проведено 1417 профілактичних рейдів, під час яких виявлено 2004 дітей, які перебували у стані бездоглядності; вилучено із небезпечного середовища 334 дитини.

Крім цього, забезпечено функціонування 7 закладів соціального захисту дітей, у тому числі: 5 центрів соціально-психологічної реабілітації дітей на 215 місць, 1 соціального гуртожитку (30 місць), 1 соціального центру матері та дитини (20 місць).

Важливу роль у соціальних процесах розбудови держави відіграє молодь. В області проживає майже 363,4 тис. молодих осіб віком від 18 до 35 років, що становить 21,3 % від загальної кількості населення області.

В області триває процес створення якісного та ефективного молодіжного контенту, зокрема ведеться активне залучення молоді до життя місцевих громад шляхом створення молодіжних рад. Так, на сьогодні діють: Запорізька обласна студентська рада, обласна рада трудової молоді, Координаційна рада з національно-патріотичного виховання при голові облдержадміністрації.

Вживаються заходи щодо забезпечення громадянського, національно-патріотичного виховання дітей та молоді, їх залучення до соціально-політичних та економічних перетворень, процесу інтеграції України до світової спільноти. Як результат, у 2019 році двом представникам Запорізької області присуджено премію Кабінету Міністрів України за особливі досягнення молоді у розбудові України та премію Верховної Ради України за внесок молоді у розвиток парламентаризму, місцевого самоврядування.

В області розвивається понад 84 види спорту (у т.ч. 30 – олімпійських).

Для занять фізичною культурою і спортом у регіоні функціонує 4039 спортивних споруд, у т.ч.: 31 стадіон, 17 плавальних басейнів (з них 7 – державної форми власності), 2468 спортивних майданчиків, 716 спортивних залів.

У рамках реалізації Програми «Будівництво футбольних полів зі штучним покриттям у регіонах України» в області передбачено будівництво та реконструкцію 15 мініфутбольних полів (на загальну суму 14,3 млн грн; на 01.10.2019 роботи завершено на 9 об'єктах).

Працюють 3207 штатних спортивних працівників (зокрема, з них 1782 – викладачі фізичного виховання навчальних закладів усіх рівнів, 816 – тренери-викладачі).

Всіма видами спорту в спортивних школах, секціях і клубах займаються

43 тис. мешканців області. Фізкультурно-оздоровчою та спортивною роботою в області охоплено близько 237 тис. осіб.

Систематичними заняттями у спортивних школах охоплено 10,6 % дітей і учнівської молоді віком від 6 до 17 років.

До складу збірних команд України входять: 566 спортсменів з олімпійських та 310 спортсменів з неолімпійських видів спорту (основний склад, кандидати і резерв).

У 2019 році запорізькі спортсмени взяли участь у чемпіонатах та кубках світу та Європи, де здобули 31 медаль різного гатунку (3 золотих, 7 срібних та 21 бронзову).

Відповідно до Указів Президента України у 2019 році 7 запорізьким спортсменам та 5 тренерам призначено стипендії Президента України.

З метою стимулювання та заохочення молоді до занять спортом (розпорядження голови облдержадміністрації від 04.06.2019 № 294 «Про встановлення в 2019-2020 роках стипендій спортсменам і тренерам за результатами рейтингу виступів на змаганнях з олімпійських, неолімпійських видів спорту та видів спорту осіб з інвалідністю») призначено обласні стипендії 27 спортсменам та 3 тренерам.

Найбільш проблемні аспекти:

низькі темпи створення органів і служб у справах дітей на територіях об'єднаних територіальних громад (відповідно до статті 4 Закону України «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей»). Натепер тільки у 9-ти ОТГ створено відповідні органи;

відсутність власного житла у переважної більшості дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування;

недостатній рівень громадської активності молоді в розбудові демократичного суспільства, низький рівень матеріально-технічного забезпечення та розвитку інфраструктури у сфері національно-патріотичного виховання;

невідповідність, значне відставання від сучасних світових стандартів ресурсного забезпечення сфери фізичної культури і спорту, у т.ч. інфраструктурного, фінансового, матеріально-технічного, інформаційного та кадрового.

Головна мета:

забезпечення захисту прав дітей в умовах децентралізації влади, зокрема: збереження сімейного середовища для дитини, запровадження патронату над дитиною, розвиток та підтримка сімейних форм виховання;

створення сприятливих умов для розвитку і самореалізації молоді, з урахуванням рівних прав і можливостей жінок та чоловіків, формування її громадянської позиції та національно-патріотичної свідомості;

забезпечення сприятливих умов для залучення широких верств населення до масового спорту як важливої складової здорового способу життя;

зміцнення матеріально-технічної бази основних спортивних споруд області та розвиток спорту вищих досягнень.

Ключові кроки на 2020 рік:

здійснення захисту прав та законних інтересів дітей, у першу чергу, дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, шляхом забезпечення права на зростання в сімейному середовищі, розвитку сімейних форм виховання;

забезпечення соціальним та впорядкованим житлом дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, віком від 16 до 18 років та осіб з їх числа віком від 18 до 23 років;

створення патронатних сімей з метою попередження потрапляння дітей, які опинилися у складних життєвих обставинах, у заклади інституційного догляду і виховання дітей;

підвищення якості та доступності професійних соціальних послуг для сімей, дітей та молоді безпосередньо у територіальних громадах;

створення сприятливих умов для розвитку і самореалізації молоді;

організація та проведення конкурсу проєктів, тренінгів освітньо-навчальної програми «Молодіжний працівник» серед представників громадських організацій та фахівців молодіжної сфери;

створення умов для патріотичного виховання молоді шляхом залучення до участі у всеукраїнських і регіональних інформаційно-просвітницьких та мистецьких акціях і заходах;

розбудова спортивної інфраструктури, у тому числі будівництво та модернізація спортивних споруд (зокрема, за кошти державного фонду регіонального розвитку – реконструкція плавального басейну Запорізької обласної школи вищої спортивної майстерності та будівництва водно-спортивного комплексу (плавального басейну) у м. Мелітополь);

забезпечення підготовки та участі спортсменів області у Всеукраїнських та міжнародних змаганнях, створення необхідних сприятливих умов спортсменам – кандидатам на участь у міжнародних змаганнях (у т.ч. шляхом відзначення та заохочення);

реалізація заходів Національної стратегії з оздоровчої рухової активності в Україні до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація»;

проведення заходів, спрямованих на пропаганду здорового способу життя та залученням широкого кола людей до олімпійського руху, регулярних занять фізичною культурою і масовим спортом.

Ключові критерії досягнення:

забезпечення охоплення сімейним формами виховання не менш ніж 89 % дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування;

підвищення рівня залучення молоді до здійснення заходів, спрямованих на творчий і духовний розвиток, інтелектуальне самовдосконалення;

охоплення заняттями у спортивних школах понад 25 тис. дітей і учнівської молоді віком від 6 до 17 років, що проживають в області;

реконструкція 8 та будівництво 8 сучасних спортивних майданчиків та футбольних полів зі штучним покриттям.

6. Культурний простір та збереження історико-культурної спадщини, використання туристичного потенціалу.

Стислий опис ситуації.

Культурне надбання регіону є важливою складовою економічного ресурсу області, яке сприяє духовному розвитку особистості та громади в цілому, а також створює умови для розвитку туризму.

Задля підвищення ефективності використання культурного та туристично-рекреаційного потенціалу в регіоні реалізуються:

Програма розвитку культури Запорізької області на 2018-2022 роки (рішення обласної від 01.03.2018 № 60, зі змінами), на виконання заходів якої у 2019 році спрямовано 1953,9 тис. грн;

Програма розвитку рекреаційно-курортного комплексу та туризму в Запорізькій області на 2016-2020 роки (рішення обласної ради від 20.04.2016 № 1, зі змінами) – 250,9 тис. грн.

У Запорізькій області налічувалося 6 театральних-видовищних закладів (3 обласних, 2 муніципальних театри та 1 філармонія), 23 музеї комунальної власності та 2 музеї в складі національних заповідників, 474 бібліотеки (які відносяться до сфери діяльності Міністерства культури, молоді та спорту України), 23 демонстратори, 410 клубних закладів.

У цілому для Запорізької області характерний порівняно високий рівень забезпеченості населення театрами та музеями (у розрахунку на 100 тис. населення кількість таких об'єктів складає 1,67 од., по Україні – 1,62 од.). Водночас, реформи, пов'язані з децентралізацією, реорганізація мережі закладів культури, стали певним викликом для закладів культури, які мають знайти своє місце, окреслити шляхи подальшого існування та визначити нові напрями і форми надання населенню культурно-мистецьких, інформаційних та дозвілевих послуг.

Протягом 2019 року в області проведено:

понад 30 фестивальних заходів, зокрема серед найбільш масштабних: 4 Міжнародні (дитячий та юнацький виконавського мистецтва «Акорди Хортиці», фестиваль-конкурс циркового мистецтва «ДивоЦирк», фестиваль-конкурс мистецтв «Срібна хвиля», фестиваль національних воїнських та традиційних культур «Запорозький Спас ім. Анатолія Єрмака»), 10 Всеукраїнських. Крім того, започатковано новий відкритий фестиваль «Легенди степу» (у Чернігівській об'єднаній територіальній громаді);

5 обласних заходів музичного мистецтва (за участю 697 юних музикантів); 2 обласних конкурси (за участю 662 юних художників); в обласних театрах і філармонії відбулося понад 1000 вистав та концертів для понад 145 тис. осіб.

На сучасному етапі нові інформаційні реалії стимулюють бібліотеки до пошуку ефективних шляхів збереження постійних читачів і залученню нової аудиторії.

У бібліотечних закладах області наразі працює 71 інтернет-центр, забезпечено функціонування сайтів та блогів бібліотек, для читачів діють зони вай-фай, готуються буктрейлери та мультимедійні презентації. Доступ до

мережі Інтернет мають 239 публічних бібліотек (28,6 % від загальної кількості).

На території Запорізької області функціонує 9 туристично-інформаційних центрів: 1 обласний (обласний туристично-інформаційний центр при обласному краєзнавчому музеї), 3 у містах (м. Бердянськ – 2, м. Запоріжжя – 1) та 5 районних (у Бердянському, Василівському, Мелітопольському, Пологівському та Приазовському районах).

Протягом останніх років область щороку відвідує 15-16 тис. туристів. Основними напрямками розвитку туризму в регіоні є історико-культурний та рекреаційно-курортний, в тому числі сільський (зелений) туризм.

Найбільш відвідуваними є три історико-культурні об'єкти, а саме: 2 національного рівня – Національний заповідник «Хортиця» та Національний історико-археологічний заповідник «Кам'яна Могила»; Василівський історико-архітектурний музей-заповідник «Садиба Попова».

У 2019 році забезпечено дію понад 80 туристично-екскурсійних маршрутів у районах області з урахуванням об'єктів природно-заповідного фонду та історико-культурних об'єктів регіону; 6 екотуристичних маршрутів (Басанька, Дно Понтійського моря, Парк «Дружба», Сім Маяків, Скелянські штольні, Шляхом пращурів) та 4 екологічних стежки (Білозерський лиман, Козачий зимівник, Крутосхили Каховського водосховища, Понтійське море).

З метою збільшення туристичних потоків, просування брендів «Запоріжжя туристичне», «Запоріжжя фестивалне», «Запоріжжя курортне» у 2019 році проведено низку заходів, серед них:

2 туристичні фестивалі (IV Запорізький туристичний фестиваль-ярмарок «Запоріжжя – місце щастя», X Всеукраїнський козацький фестиваль «Покрова на Хортиці»);

2 інформаційні тури з метою ознайомлення представників туристичного бізнесу з туристичними об'єктами області;

обласна фотовиставка «Краса Запоріжжя» та семінар «Сучасні аспекти туристичного бізнесу».

Крім того, регіональний туристичний продукт презентовано на 4 міжнародних виставках: на Міжрегіональній туристичній виставці «Кіровоградщина запрошує – 2019»; XXV Міжнародній виставці «Україна: подорожі та туризм»; Міжнародній туристичній виставці – 2019 та на VII Центрально-Українському музейно-туристичному фестивалі.

Найбільш проблемні аспекти:

незадовільний матеріально-технічний стан закладів культури, особливо у сільській місцевості (зокрема, 60 % клубних закладів сільської місцевості потребують капітального ремонту);

недостатність фінансового ресурсу для виконання заходів зі збереження та використання пам'яток культурної спадщини;

порівняно низький рівень якості надання туристичних послуг. Запорізька область володіє значним потенціалом розвитку туристичної сфери, насамперед, історико-культурного та рекреаційно-курортного туризму. Реалізація можливостей регіону у цій сфері безпосередньо залежить від модернізації та розбудови транспортної, житлово-комунальної, туристичної інфраструктури, підвищення якості туристичних послуг, створення нових туристичних

продуктів та мереж.

Головна мета:

розвиток історико-культурного, творчого та пізнавального потенціалу області; збереження та популяризація об'єктів культурної спадщини, національних звичаїв і традицій, духовних надбань Запорізького краю;

створення умов для розвитку туризму, що сприятиме збільшенню обсягів надходжень до бюджетів усіх рівнів та створенню нових робочих місць.

Ключові кроки на 2020 рік:

осучаснення матеріально-технічної бази закладів культури і мистецтва, створення нових моделей закладів галузі, запровадження інноваційних креативних форм роботи та забезпечення комфортних умов для відвідувачів;

надання якісних культурно-мистецьких та інформаційно-просвітницьких послуг населенню, підготовка та проведення соціально важливих культурно-мистецьких заходів загальнодержавного, обласного та регіонального рівнів (у т.ч. покращення їх кількісного та якісного змісту з акцентом на патріотичне виховання та збереження народних традицій);

збереження та охорона культурної спадщини Запорізького краю, сприяння розбудові Національного заповідника «Хортиця», Національного історико-археологічного заповідника «Кам'яна Могила», Василівського історико-архітектурного музею-заповідника «Садиба Попова»;

розбудова інженерної та дорожньої інфраструктури з метою розвитку туристичного потенціалу курортів Азовського узбережжя;

сприяння розвитку туристично-інформаційної інфраструктури області, індустрії гостинності, якості надання туристичних послуг;

промоція туристичних можливостей та популяризація курортно-рекреаційного потенціалу (у т.ч. шляхом просування місцевих брендів «Запоріжжя туристичне», «Запоріжжя курортне», «Запоріжжя фестивальне»), створення конкурентоспроможного туристичного продукту.

Ключові критерії досягнення:

підвищення рівня матеріально-технічного забезпечення закладів культури і мистецтв області;

покращення якості надання послуг культури населенню регіону та доступу до інформації та бібліотечних ресурсів;

збільшення кількості туристів, що відпочивають у межах області;

збільшення обсягу надходжень до місцевих бюджетів від сплати туристичного збору.

7. Житлово-комунальне господарство, забезпечення населення житлом.

Стислий опис ситуації.

Забезпечення стабільної та ефективної роботи системи житлово-комунального господарства є пріоритетним напрямом розвитку інфраструктури громад області.

Актуальним залишається питання забезпечення населення області

питною водою. У рамках регіональної цільової програми «Питна вода Запорізької області» на 2012-2020 роки (рішення обласної ради від 31.05.2012 № 10, зі змінами) у 2019 році з обласного бюджету спрямовано 75,9 млн грн, за рахунок яких:

реконструйовано та відремонтовано 9,9 км водопровідних мереж у населених пунктах Василівського, Вільнянського, Михайлівського, Оріхівського та Токмацького районів області;

збудовано 1 башту Рожновського ус. Солодка Балка Токмацького району; проведено капітальний ремонт 2-х артезіанських свердловин у с. Миколаївка Михайлівського та м. Оріхів Оріхівського районів;

здійснено розробку та коригування проєктно-кошторисної документації по 4 проєктах;

надано фінансову підтримку Комунальному підприємству «Облводоканал» Запорізької обласної ради.

За кошти державного фонду регіонального розвитку до кінця 2019 року буде завершено будівництво водогону від с. Давидівка до с. Атманай в Якимівському районі та реконструкцію водоводу у с. Новоуспенівка Василівського району.

Триває процес запровадження нових форм управління житловими будинками. На 01.10.2019 в області обліковується 1579 об'єднань співвласників багатоквартирних будинків (далі – ОСББ), які об'єднують 1720 багатоквартирних будинків (23,3 % від загальної кількості багатоквартирних житлових будинків – 7382). З початку 2019 року створено 88 ОСББ (у 2018 році – 86).

На реалізацію заходів Програми сприяння створенню ефективного власника житлового фонду Запорізької області на 2018-2020 роки (рішення обласної ради від 30.11.2017 № 53, зі змінами) у 2019 році з обласного бюджету 14 ОСББ отримали мікрогранти на суму 2 млн грн, з них:

6 ОСББ (0,8 млн грн) – на проведення заходів з енергозбереження;

4 ОСББ (0,8 млн грн) – на реконструкцію, капітальний ремонт покрівель житлових будинків;

4 ОСББ (0,4 млн грн) – на реконструкцію, капітальний ремонт існуючих електричних систем і обладнання будинків ОСББ.

З метою забезпечення громадян області власним житлом продовжено реалізацію обласних житлових програм.

У рамках обласної Програми «Молодій запорізькій родині - доступне житло» на 2018-2022 роки (рішення обласної ради від 01.03.2018 № 66, зі змінами) у 2019 році з обласного бюджету надано 2 кредити (на суму 1,2 млн грн) молодим родинам для придбання квартир у м. Мелітополь та м. Енергодар, ще 89,1 тис. грн спрямовано на відшкодування витрат, пов'язаних з обслуговуванням раніше наданих пільгових довгострокових кредитів.

Крім того, у рамках реалізації Цільової програми забезпечення молоді м. Запоріжжя житлом на 2018-2020 роки (рішення Запорізької міської ради від 20.12.2017 № 33, зі змінами) з міського бюджету надано 14 кредитів (на суму 13 млн грн) молодим сім'ям для придбання житла.

На виконання заходів Програми забезпечення житлом учасників

антитерористичної операції Запорізької області на 2018-2022 роки (рішення обласної ради від 01.03.2018 № 67, зі змінами) у 2019 році з обласного бюджету надано 4 кредити на суму 2,7 млн грн для придбання житла учасникам АТО/ООС у м. Запоріжжя.

Крім того, у 2019 році області на надання державної підтримки для будівництва (придбання) доступного житла в державному бюджеті передбачено 4,1 млн грн, за станом на 01.10.2019 державну підтримку в сумі 589,7 тис. грн надано одній сім'ї з числа внутрішньо переміщених осіб.

У рамках цільової регіональної програми «Сільське подвір'я» (рішення від 27.11.98 № 7 зі змінами) у 2019 році освоєно 5,5 млн грн, з них 1,75 млн грн – кошти державного бюджету, 3,5 млн грн – обласного бюджету, 247,2 тис. грн – районних бюджетів. За рахунок цих коштів, зокрема: придбано 19 житлових будинків; реконструйовано (добудовано) 40 житлових будинків; надано підтримку для розвитку особистого селянського господарства 2 сім'ям.

Найбільш проблемні аспекти:

недостатня забезпеченість населення області якісними житлово-комунальними послугами. Внаслідок тривалої експлуатації без необхідного поточного ремонту систем водопостачання та водовідведення більшість об'єктів водопровідно-каналізаційного господарства області знаходяться в незадовільному технічному стані. Протяжність водопровідних мереж області становить 9444 км та каналізаційних – 1924 км, у ветхому та аварійному стані перебувають 33 % та 49 % відповідно. 421 населений пункт області з 950 не забезпечено питним водопостачанням. Нагальним питанням є реконструкція та модернізація об'єктів водопровідного господарства, у тому числі із залученням коштів з державного бюджету;

уповільнення інвестиційної діяльності, зниження рівня будівельної активності і скорочення обсягів виконаних будівельних робіт. Індекс будівельної продукції у 2019 році коливається в діапазоні 95-100 % до попереднього року (22-23 місце серед регіонів). По темпах прийняття в експлуатацію житла область посідає 19 місце серед регіонів України.

Внаслідок економічної кризи в країні значно знизилася платоспроможність населення, відбулося зростання цін на будівельні матеріали, і, як наслідок, здорожчання житла в новобудовах. При цьому, на державному рівні призупинено фінансування програм будівництва (придбання) доступного житла. Розв'язанню даної проблеми сприятимуть удосконалення на державному рівні системи кредитування (зниження відсоткових ставок по кредитах; створення банківських програм довготермінового кредитування та запровадження системи податкових пільг для них); відновлення на державному рівні фінансування програм будівництва (придбання) доступного житла.

Головна мета: забезпечення підвищення якості надання житлово-комунальних послуг шляхом впровадження інвестиційних проектів та реалізації заходів з будівництва, реконструкції, капітального ремонту та модернізації житлового фонду, систем тепло-, водопостачання та водовідведення, підвищення рівня благоустрою населених пунктів області.

Ключові кроки на 2020 рік:

модернізація мереж водопостачання та водовідведення у рамках реалізації регіональної цільової програми «Питна вода Запорізької області» на 2012 – 2020 роки (рішення обласної ради від 31.05.2012 № 10, зі змінами);

сприяння розвитку житлового будівництва, забезпечення пільгових категорій населення житлом, зокрема надання довгострокових кредитів у рамках реалізації відповідних державних та обласних програм, а саме:

«Молодій запорізькій родині – доступне житло» на 2018-2022 роки (рішення обласної ради від 01.03.2018 № 66, зі змінами);

Програми забезпечення житлом учасників антитерористичної операції та/або здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, що здійснюються шляхом проведення операції Об'єднаних сил (ООС) Запорізької області на 2018-2022 роки (рішення обласної ради від 01.03.2018 № 67, зі змінами);

фінансова підтримка впровадження енергоефективних заходів у житловій сфері (за рахунок коштів з державного, обласного та місцевих бюджетів) та здійснення заходів для активізації участі ОСББ і населення у програмах «теплого» кредитування;

поліпшення стану вулично-дорожньої мережі, підвищення рівня благоустрою населених пунктів;

підтримка створення об'єднань співвласників багатоквартирних будинків у рамках реалізації заходів Програми сприяння створенню ефективного власника житлового фонду Запорізької області на 2018-2020 роки (рішення обласної ради від 30.11.2017 № 53, зі змінами).

Ключові критерії досягнення:

збільшення обсягів виконаних робіт із модернізації мереж водопостачання та водовідведення;

сприяння розв'язанню житлових проблем пільгових категорій населення; забезпечення споживачів якісними комунальними послугами.

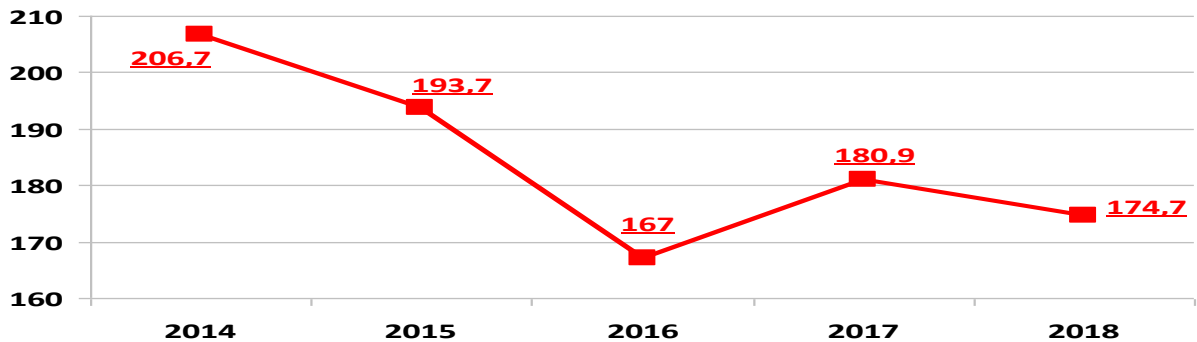
IV. Природокористування та безпека життєдіяльності людини.**1. Охорона навколишнього природного середовища.**Стислий опис ситуації.

Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами по області, як і загалом по Україні, мають загальну тенденцію до зменшення. Однак, область входить до п'ятірки найбільш забруднених регіонів України.

У 2018 році обсяг викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел у порівнянні з 2017 роком зменшився на 6,2 тис. т (на 3,4 %), у розрахунку на душу населення – зменшився на 2,6 кг (на 2,5 %).

Обсяги викидів в атмосферне повітря, тис. тонн

Найбільшими забруднювачами атмосферного повітря в регіоні залишаються підприємства чорної та кольорової металургії, теплоенергетики, хімії, машинобудування, харчової промисловості, на які припадає більше 90 % викидів всіх забруднюючих речовин.

Область входить у трійку найбільших водокористувачів країни. За останні роки спостерігається стійка тенденція збільшення обсягів забору та використання води. Так, у 2018 році з природних водних об'єктів здійснено забору води в обсязі 1260 млн м³, що на 3,4 % більше, ніж у 2017 році (1218 млн м³).

Основними забруднювачами водних ресурсів є підприємства металургійної промисловості та житлово-комунального господарства. Зі збільшенням обсягів використання води, збільшився обсяг скиду забруднених зворотних вод. У 2018 році їх обсяг склав 66 млн м³ проти 64,2 млн м³ у 2017 році.

Масштабність ресурсного використання і енергетично-сировинної спеціалізації економіки регіону в цілому сприяють значному утворенню і накопиченню відходів виробництва і споживання. Область замикає п'ятірку регіонів з найбільшим показником утворення відходів I-IV класів небезпеки. У 2018 році утворилося 5,3 млн т відходів (на 3,1 % більше, ніж у 2017 році), що становить 1,5 % від загальної кількості відходів по Україні, з них утилізовано 3,3 млн т.

Натепер на території області наявні 113 місць видалення твердих побутових відходів, з яких – 62 паспортизовано, 51 – сміттєзвалище. Середній показник наповненості місць видалення відходів складає 87 %.

Роздільний збір побутових відходів запроваджено у 16 населених пунктах області. Функціонує 2 сміттєсортувальні лінії, що діють на полігоні твердих побутових відходів № 1 у м. Запоріжжя та мобільна сортувальна лінія на території Веселівської об'єднаної територіальної громади.

Основним джерелом фінансування природоохоронних заходів залишається обласний екологічний фонд. У 2019 році згідно з рішенням обласної ради від 20.12.2018 № 60 (зі змінами) кошти у обсязі 129,8 млн грн спрямовані на реалізацію 79 заходів, зокрема це:

охорона і раціональне використання водних ресурсів – будівництво та реконструкція об'єктів каналізування у м. Бердянськ, м. Мелітополь,

м. Дніпрорудне, м. Оріхів, м. Пологи та смт Мирне Мелітопольського району; реконструкція споруд для збирання вод поверхневого стоку вулиць у м. Токмак та м. Дніпрорудне;

охорона і раціональне використання земель – берегоукріплення у м. Бердянськ; ліквідація підтоплення у с. Водяне Кам'янсько-Дніпровського району;

раціональне використання і зберігання відходів виробництва і побутових відходів – придбання спеціалізованої комунальної техніки для КП «Облводоканал» Запорізької обласної ради;

формування екологічної культури мешканців області, створення умов та розробка механізмів залучення громадських організацій і об'єднань до процесів прийняття рішень, які впливають на довкілля – виготовлення щорічного науково-популярного видання про стан навколишнього природного середовища «Твоє майбутнє – земля за порогами».

З метою збереження природної різноманітності ландшафтів і рослинного світу, в області обліковується 347 об'єктів природно-заповідного фонду загальною площею 125,1 тис. га (заповідність 4,6 %), з них 23 – території загальнодержавного значення, 324 – місцевого.

Крім того, в області функціонує 2 національні природні парки – «Великий Луг» та «Приазовський». За рахунок коштів державного бюджету продовжено розпочату у 2018 році реалізацію 3 проєктів, які матимуть значний екологічний ефект для збереження та розвитку Приазовського національного природного парку, зокрема це:

будівництво з'єднувального каналу для відновлення водного сполучення Азовського моря з Молочним лиманом (65,2 млн грн);

будівництво еколого-освітнього візит-центру (28 млн грн);

створення експозицій для еколого-освітнього візит-центру (5,1 млн грн).

Найбільш проблемні аспекти:

локальний характер повітряохоронних заходів. Запорізька область залишається у п'ятірці найбільш забруднених регіонів України. У 2018 році викиди від стаціонарних джерел підприємств області склали 174,7 тис. т. Підприємства забруднювачі поступово оновлюють технологічне обладнання, замінюють системи очищення викидів, але це не дозволяє досягти екологічного ефекту, достатнього для поліпшення якості повітря області. Необхідним є продовження реалізації інвестиційних проєктів, спрямованих на еколого- й енергоефективне оновлення, модернізацію виробництва та освоєння нових видів продукції;

забруднення поверхневих водних об'єктів неочищеними і недостатньо очищеними зворотними водами – основними забруднювачами водних ресурсів є підприємства металургійної промисловості та житлово-комунального господарства. Більшість об'єктів водопровідно-каналізаційного господарства знаходяться в незадовільному технічному стані, частина з них – в аварійному. Нагальним є підтримання в належному стані, модернізація існуючих та будівництво нових очисних споруд в промисловому секторі та житлово-комунальному господарстві;

наявність значних обсягів накопичених відходів. Недосконалість наявних технологій не дозволяє повністю переробляти відходи, тому більша їх частина повертається в природу у якості забруднювачів. Відсутність потужностей для знешкодження чи утилізації відходів, а також місць для їх видалення, призводить до утворення значних обсягів відходів. У 2018 році утворилося 5,3 млн т відходів (5 місце серед регіонів), з яких третина (1,6 млн т) залишилася не утилізованою та видалена у спеціально відведені місця. Основними пріоритетами є скорочення обсягів розміщених відходів, забезпечення екологічно безпечного поводження з ними та своєчасне виявлення негативних наслідків накопичення відходів;

збідніння ландшафтного та біологічного різноманіття. Незважаючи на постійне збільшення площі природно-заповідного фонду (далі – ПЗФ), його частина в загальній площі території області (4,6 %) є недостатньою і значно меншою, ніж у більшості країн Європи (у середньому 15 %), що не відповідає стратегії планування території. Нагальним є збереження природних ландшафтів, ресурсів тваринного та рослинного світу області шляхом: реалізації заходів з відновлення і підтримання гідрологічного режиму та санітарного стану річок, розробки проектів землеустрою з організації та встановлення меж територій та об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення, розробки місцевих схем формування екомережі;

еродованість земель та недостатній рівень лісових насаджень.

Головна мета: забезпечення екологічної безпеки, у тому числі шляхом запобігання й мінімізації негативного впливу життєдіяльності на навколишнє природне середовище, раціонального використання і збереження природних ресурсів.

Ключові кроки на 2020 рік:

будівництво та реконструкція очисних споруд, мереж каналізації та споруд для збирання вод поверхневого стоку;

розробка проекту Регіонального плану управління відходами Запорізької області до 2030 року;

будівництво, розширення та реконструкція полігонів твердих побутових відходів, у тому числі проєктні роботи;

придбання та впровадження обладнання та машин для збору, транспортування, перероблення, знешкодження та складування побутових, відходів;

створення лісових насаджень на еродованих землях та догляд за ними;

заходи щодо відновлення і підтримання гідрологічного режиму та санітарного стану річок, розчистка русел річок;

розробка проектів землеустрою з організації та встановлення меж територій та об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення;

складання документації державного кадастру територій та об'єктів природно-заповідного фонду області;

інформування громадськості щодо шляхів розв'язання екологічних проблем області.

Ключові критерії досягнення:

зменшення скидів забруднених зворотних вод, що надходять у водні об'єкти області;

покращення екологічного стану водних об'єктів;

збільшення обсягів утилізації відходів;

зменшення кількості несанкціонованих звалищ сміття;

збільшення площі лісових насаджень;

забезпечення належного рівня утримання існуючих та створення нових об'єктів ПЗФ;

підвищення рівня інформованості громадськості щодо стану довкілля та залучення громадськості до вирішення екологічних проблем.

2. Техногенна безпека та цивільний захист населення.**Стислий опис ситуації.**

Захист населення, територій, об'єктів економіки та навколишнього природного середовища від надзвичайних ситуацій техногенного, природного або іншого характеру є складовою частиною системи забезпечення національної безпеки та однією з найважливіших функцій органів виконавчої влади і місцевого самоврядування.

З початку 2019 року в області зареєстровано 3 надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру, 2 з них виникли через недотримання правил пожежної безпеки (6 загиблих осіб) в м. Запоріжжя та Оріхівському районі та 1 – спалах африканської чуми свиней у Новомиколаївському районі.

У рамках виконання Програми захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру на 2018-2022 роки (рішення обласної ради від 01.03.2018 № 62, зі змінами) у 2019 році з обласного бюджету спрямовано 2,5 млн грн на придбання пожежної техніки та обладнання для підрозділів ГУ ДСНС України у Запорізькій області, здійснення заходів щодо ремонту, придбання обладнання та експлуатаційно-технічного обслуговування апаратури оповіщення і зв'язку.

Продовжено реалізацію цільової Програми подальшого нарощування регіонального матеріального резерву для запобігання і ліквідації надзвичайних ситуацій на 2016-2020 роки (рішення обласної ради від 31.03.2016 № 3, зі змінами). За станом на 01.10.2019 накопичення регіонального матеріального резерву складає 12,1 млн грн (75,9 % від запланованого на рік), місцевих – 7,7 млн грн (60,7 %).

З метою поповнення регіонального матеріального резерву у 2019 році та оперативного реагування на надзвичайні ситуації, за рахунок коштів обласного бюджету здійснено закупівлю матеріальних цінностей на суму 3,3 млн грн. (52,2 % від плану на рік).

Для забезпечення укриття населення в області створений та утримується фонд захисних споруд цивільного захисту (далі – ЗСЦЗ). На 01.10.2019 обліковується 669 ЗСЦЗ, з них 326 сховищ та 343 протирадіаційних укриття. Із загальної кількості облікованих ЗСЦЗ готові до використання за призначенням 12 % (79 споруд), обмежено готові – 65 % (434), не готові – 23 % (156).

В області проінвентаризовано 391 ЗСЦЗ усіх форм власності (58,5 % від

загальної кількості облікованих споруд), з них: сховищ – 202 (62 %), протирадіаційних укриттів – 189 (55%). Зокрема, з початку 2019 року про інвентаризовано 7 споруд. Повільні темпи інвентаризації обумовлені певними чинниками: наявність 70 захисних споруд, на яких неможливо провести технічну інвентаризацію (зруйновані, затоплені, по яких проводиться робота щодо зняття з обліку згідно з наказом МВС України від 09.07.2018 № 579); незадовільне фінансування заходів з проведення технічної інвентаризації, зокрема, захисних споруд комунальної власності; незавершеність процедур передачі державного майна, що не увійшло до статутних фондів господарських товариств при їх корпоратизації, у складі яких є захисні споруди; небажання окремих власників захисних споруд витрачати власні кошти на проведення технічної інвентаризації.

Функціональне навчання з питань цивільного захисту з початку 2019 року пройшло 2969 осіб керівного складу і фахівців (91% від плану на рік), діяльність яких пов'язана з організацією та здійсненням заходів цивільного захисту.

Найбільш проблемні аспекти:

низький рівень матеріально-технічного оснащення сил цивільного захисту. Понад 80 % техніки, якою оснащені підрозділи оперативно-рятувальної служби, перебуває в експлуатації понад 20-30 років, морально і фізично застаріло. Відсутня спеціальна техніка для рятування людей на висотних об'єктах та об'єктах підвищеної поверховості;

неналежний технічний стан фонду захисних споруд цивільного захисту (далі – ЗСЦЗ). За результатами технічної інвентаризації встановлено, що близько 90 % споруд не готові або обмежено готові для використання за призначенням. Серед причин неготовності споруд основними є: руйнування конструкцій споруд; затоплення їх ґрунтовими водами; порушення гідроізоляції огорожувальних конструкцій; несправність інженерних мереж та фільтровентиляційних установок; закінчення терміну зберігання фільтрів-поглиначів різного типу тощо.

Головна мета: забезпечення належного рівня життєдіяльності населення, захист населення та територій від надзвичайних ситуацій техногенного, природного або соціального характеру; підвищення рівня готовності органів управління та підпорядкованих їм сил цивільного захисту до дій, спрямованих на ліквідацію наслідків можливих надзвичайних ситуацій.

Ключові кроки на 2020 рік:

реалізація заходів обласної Програми захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру на 2018-2022 роки (рішення обласної ради від 01.03.2018 № 62, зі змінами) та Програми подальшого нарощування регіонального матеріального резерву для запобігання і ліквідації надзвичайних ситуацій на 2016-2020 роки (рішення обласної ради від 31.03.2016 № 3, зі змінами);

забезпечення ефективного функціонування територіальної підсистеми Єдиної державної системи цивільного захисту (далі – ЄДС ЦЗ) в режимах надзвичайної ситуації та надзвичайного стану;

продовження створення ефективної системи управління місцевими ланками територіальної підсистеми ЄДС ЦЗ на базі утворених об'єднаних територіальних громад;

удосконалення системи підготовки і навчання з питань цивільного захисту, техногенної та пожежної безпеки посадових осіб органів управління, сил цивільного захисту, суб'єктів господарювання, навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях.

Ключові критерії досягнення:

забезпечення безпечних умов життєдіяльності населення області;

зниження ризиків виникнення надзвичайних ситуацій техногенного характеру;

зменшення кількості загиблих та постраждалих унаслідок надзвичайних ситуацій та небезпечних подій.

V. Ефективне управління у сфері регіонального розвитку

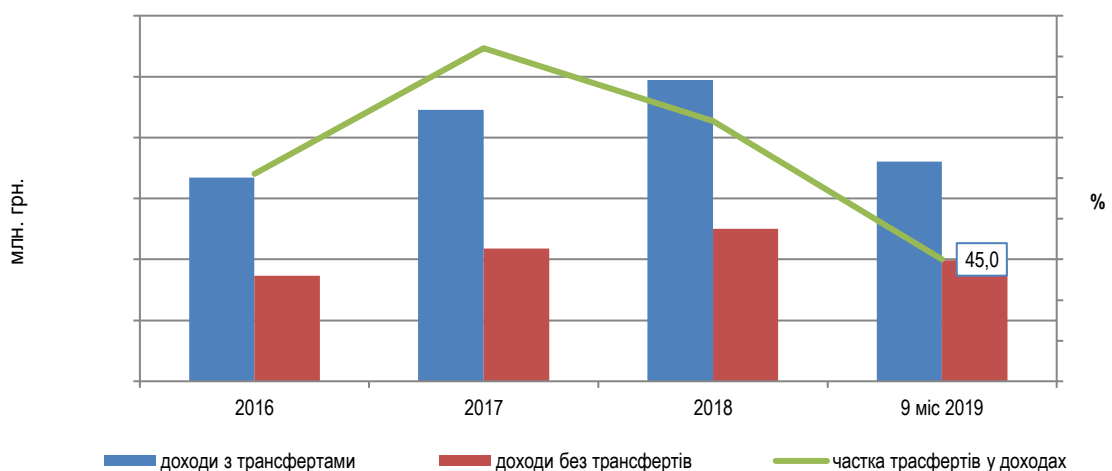
1. Наповнення бюджету, оптимізація і контроль бюджетних витрат.

Стислий опис ситуації.

За січень-вересень 2019 року до бюджетів усіх рівнів надійшло 30,9 млрд грн (на 18,7 % менше ніж за відповідний період минулого року), у тому числі до Державного бюджету (без врахування сум бюджетного відшкодування податку на додану вартість) – 12,9 млрд грн (на 33,8 % менше ніж за 9 місяців 2018 року).

До місцевих бюджетів (без урахування трансфертів із Державного бюджету) надійшло доходів в сумі 9,9 млрд грн, що на 8,8 % більше січня-вересня 2018 року.

**Динаміка доходів місцевих бюджетів Запорізької області,
2016-2019 роки**

Надходження до загального фонду місцевих бюджетів (без урахування трансфертів із Державного бюджету) зросли на 13,9 % і становили 9145,3 млн грн. До спеціального фонду (без урахування трансфертів із Державного бюджету) надійшло 772,4 млн грн, що на 26,2 % менше минулорічного періоду. Надходження до бюджету розвитку зросли на 30,9 % та

склали 54,6 млн грн.

Позитивною тенденцією стало зниження частки трансфертів у доходах місцевих бюджетів Запорізької області (з 51,2 % у 2017 році до 45 % у січні-вересні 2019 року, середнє значення по Україні у січні-вересні 2019 року – 48,5 %), які склали більш ніж 8,1 млрд грн.

Рівень податкових надходжень є важливим індикатором соціально-економічного розвитку територій, що відображає ступінь розвитку підприємництва.

У структурі податкових надходжень місцевих бюджетів області основну частку становлять податок на доходи фізичних осіб 63 %, єдиний податок – 10,3 %, плата за землю – 13,8 %.

Суттєво збільшились надходження податку на доходи фізичних осіб – надійшло 5757,2 млн грн (+ 20,2 %), плати за землю – 1258,7 млн грн (+ 10,2 %), єдиного податку (без сільськогосподарських товаровиробників) – 773,6 млн грн (+ 23,1 %), рентної плати за надра – 81,1 млн грн (+ 72,2 %).

Бюджет області по видатках у цілому за січень-вересень 2019 року виконаний на 67 % від плану на 2019 рік. При плані на рік 26,2 млрд грн, фактично виконано 17,5 млрд грн, що складає 73,5 % від плану на 9 місяців.

Видатки загального фонду бюджет області за січень-вересень 2019 року виконано в сумі 15 млрд грн (70,8 % від плану на 2019 рік), спеціального фонду – 2,5 млрд грн (49 %).

Кошти спрямовано, зокрема на: освіту – 5,8 млрд грн (92 % від плану на 2019 рік); охорону здоров'я – 3,2 млрд грн (94,3 %); соціальний захист – 3,0 млрд грн (92,7 %); культуру – 0,4 млрд грн (87,8 %); фізичну культуру і спорт – 0,2 млрд грн (93,5 %).

Отже, Запорізька область має значний фінансово-економічний потенціал розвитку, що проявляється у стабільному зростанні доходів місцевих бюджетів та зниженні частки трансфертів з державного бюджету. В області активно формуються об'єднані територіальні громади, більшість з яких із високою фінансовою спроможністю.

З метою ефективного використання бюджетних коштів, підвищення прозорості дій замовників області – розпорядників бюджетних коштів здійснюється постійний моніторинг проведених ними допорогових публічних закупівель.

За даними модулю аналітики електронної системи закупівель «ProZorro» за підсумками січня-вересня 2019 року 218 замовників області (місцеві державні адміністрації; комунальні установи, підприємства, організації, що перебувають в управлінні Запорізької обласної ради) провели 5487 процедур допорогових закупівель очікуваною вартістю 253,44 млн грн, за якими укладено 5567 договорів на загальну суму 231,29 млн грн. Більше половини процедур закупівель (56 %) здійснені конкурентним способом, що сприяло прозорості та ефективності закупівельного процесу. Загальна підтверджена економія коштів платників податків за конкурентними процедурами склала 21,41 млн грн, або 12 % від їх очікуваної вартості.

Найбільш проблемні аспекти:

недостатня забезпеченість коштами для виконання делегованих і

власних повноважень місцевих органів влади і органів місцевого самоврядування;

низька питома вага інвестиційної складової місцевих бюджетів;

нерівномірність податкоспроможності територій;

зростання податкового боргу за грошовими зобов'язаннями платників податків по платежах до бюджетів усіх рівнів. Зокрема, за даними Головного управління ДПС у Запорізькій області за січень-вересень 2019 року податковий борг до місцевого бюджету, без урахування боргу платників щодо яких порушено справи про банкрутство або прийнято рішення про призупинення стягнення, по Запорізькій області збільшився на 154,7 млн грн (на 43 %) і на 01.10.2019 становить 514 млн грн.

Головна мета: запровадження дієвого механізму управління бюджетним процесом як складової частини системи управління державними фінансами, посилення фінансової основи місцевих бюджетів, забезпечення економного і раціонального використання коштів, підвищення результативності бюджетних видатків.

Ключові кроки на 2020 рік:

здійснення управління бюджетними коштами в межах встановлених бюджетних призначень із забезпеченням їх ефективного та раціонального використання;

забезпечення ефективної взаємодії місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у вирішенні питань наповнення бюджетів усіх рівнів, у тому числі відповідно до темпів зростання макроекономічних показників області;

удосконалення підходів до формування та виконання місцевих бюджетів (зокрема: запровадження середньострокового бюджетного планування на рівні місцевих бюджетів, застосування програмно-цільового методу бюджетування на рівні усіх місцевих бюджетів, проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи щодо змін законодавства з питань формування та виконання місцевих бюджетів);

підвищення ефективності використання бюджетних коштів (зокрема: забезпечення економного, раціонального та результативного витрачання бюджетних коштів, посилення контролю за дотриманням вимог чинного законодавства щодо витрачання бюджетних коштів, зосередження фінансових ресурсів на реалізації вагомих інвестиційних проектів та цільових програм, спрямованих на поліпшення інфраструктури);

підвищення рівня платіжної дисципліни та скорочення обсягів податкового боргу за рахунок посилення контролю за додержанням податкового законодавства, правильністю обчислення, повнотою і своєчасністю сплати до бюджетів податків, зборів, інших платежів;

запровадження системної роботи комісій по наповненню місцевих бюджетів з питань, пов'язаних із легалізацією трудових відносин та заробітної плати, скороченням кількості підприємств, де заробітна плата виплачується нижче законодавчо встановленого мінімуму, та погашенням податкового боргу зі сплати платежів до місцевих бюджетів;

координація дій замовників з питань запровадження в допорогових публічних закупівлях механізмів та інструментів, передбачених новою редакцією Закону України «Про публічні закупівлі»;

моніторинг ефективності допорогових публічних закупівель, у т.ч. спрощених закупівель, використання замовниками механізмів, інструментів електронної системи закупівель «ProZorro» під час проведення таких закупівель.

Ключові критерії досягнення:

забезпечення виконання затверджених показників по доходах (без трансфертів) і видатках місцевих бюджетів;

забезпечення темпу зростання доходів місцевих бюджетів (без трансфертів) до попереднього року не менш, ніж на 4 %;

ефективне витрачання бюджетних коштів, зокрема, отримання економії в обсязі 8-10 % від очікуваної вартості закупівель товарів, робіт, послуг за рахунок здійснення замовниками допорогових публічних закупівель в електронній системі «ProZorro».

2. Розвиток самодостатніх та спроможних територіальних громад.

Стислий опис ситуації.

До початку реформи децентралізації на території Запорізької області існувало 20 районів, 950 населених пунктів, 5 міст обласного значення та 299 місцевих рад, з них: сільських – 263, селищних – 22, міських – 14.

Відповідно до Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні (схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 01.04.2014 № 333-р) було розроблено Перспективний план формування територій громад Запорізької області (схвалено рішенням обласної ради від 07.07.2015 № 1 та затверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України № 938-р від 16.09.2015, із змінами).

Перспективним планом охоплено 100 % території області та запроєктовано створення 76 спроможних територіальних громад (з урахуванням міст обласного значення).

За даними Моніторингу процесу децентралізації влади та реформування місцевого самоврядування, який проводить Міністерство розвитку громад та територій України, Запорізька область у п'ятірці лідерів серед регіонів у Рейтингу областей щодо формування об'єднаних територіальних громад (далі – ОТГ).

За станом на 15.10.2019 на території області створено 57 ОТГ, що складає 68,6 % від загальної кількості рад базового рівня (1 місце рейтингу).

Площа, охоплена громадами становить 19 тис. км², або 69,8 % від загальної площі області (1 місце). Чисельність населення спроможних громад (об'єднані територіальні громади та міста обласного значення) складає 1491,3 тис. осіб, або 87,4 % до загальної чисельності населення області (3 місце).

Із 20 районів Запорізької області 4 райони повністю покриті об'єднаними територіальними громадами (Більмацький, Великобілозерський, Оріхівський, Чернігівський), із них 2 – мають формат «1 район – 1 громада» (Великобілозерський та Чернігівський), в 11 районах – площа покриття

територіальними громадами районів складає 50-99 %, в 5 районах – 1-49 %.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 24.04.2019 № 280-р «Про затвердження розподілу обсягу субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад у 2019 році» 44 об'єднаним територіальним громадам Запорізької області надано субвенцію у розмірі 132,8 млн грн. За станом на 15.10.2019 освоєно 41,96 млн грн (31,6 % від передбаченого).

За рахунок цих коштів об'єднаними територіальними громадами, зокрема, здійснено: капітальні ремонти та реконструкцію закладів освіти, культури, охорони здоров'я, спортивних майданчиків, доріг та тротуарів, мереж водопостачання та каналізації; придбання спеціалізованого санітарного транспорту, транспорту для підвезення дітей, транспортних засобів спеціального призначення для комунальних закладів; розроблення містобудівної документації тощо.

Найбільш проблемні аспекти:

недосконалість чинного законодавства щодо визначення власних повноважень об'єднаних територіальних громад;

недостатність кадрових ресурсів, спроможних якісно виконувати повноваження щодо стратегічного, програмного та проєктного менеджменту.

Головна мета: забезпечення збалансованого розвитку добровільно об'єднаних територіальних громад шляхом створення умов для їх сталого економічного розвитку та поліпшення якості життя населення.

Ключові кроки на 2020 рік:

продовження роботи по виконанню Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 01.04.2014 № 333-р, Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» та Перспективного плану формування територій громад Запорізької області, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16.09.2015 № 938-р (зі змінами), зокрема:

сприяння утворенню нових об'єднаних територіальних громад та приєднанню суміжних територіальних громад до існуючих об'єднаних територіальних громад Запорізької області;

здійснення підтримки розвитку та дієздатності новостворених об'єднаних територіальних громад;

формування нового адміністративно-територіального устрою базового та субрегіонального рівнів Запорізької області;

проведення семінарів, практикумів, надання методичної допомоги територіальним громадам при підготовці проєктів для отримання коштів субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на розвиток інфраструктури, а також для участі в конкурсі інвестиційних програм та проєктів, які можуть фінансуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку;

поширення передового досвіду розбудови інфраструктури об'єднаних

територіальних громад, надання рекомендацій щодо здійснення діяльності в галузях впровадження секторальних реформ (освіті, медицині, соціальному та цивільному захисті тощо);

підвищення кваліфікаційного рівня управлінського персоналу об'єднаних територіальних громад;

залучення об'єднаних територіальних громад до реалізації проєктів (програм), які фінансуються за рахунок коштів міжнародної технічної допомоги, що надається країнами донорами та міжнародними організаціями;

забезпечення співпраці з Агенцією регіонального розвитку Запорізької області, зокрема з питань розробки та реалізації проєктів розвитку територій області, залучення внутрішніх та зовнішніх ресурсів, впровадження реформи децентралізації.

Ключові критерії досягнення:

доведення частки площі об'єднаних територіальних громад до загальної площі Запорізької області до рівня 100 %;

зменшення кількості існуючих районів з 20 до 6;

підвищення якості підготовлених проєктів регіонального розвитку, поданих об'єднаними територіальними громадами для залучення інвестиційних коштів;

збереження лідируючих позицій об'єднаних територіальних громад у рейтингах процесу децентралізації влади та реформування місцевого самоврядування.

3. Підвищення ефективності просторового планування в регіоні.

Стислий опис ситуації.

Із 950 населених пунктів області на сьогодні генеральні плани затверджені у 584 населених пунктах, з них оприлюднені у способи, передбачені Законом України «Про регулювання містобудівної діяльності», 551 генеральний план, з яких:

у загальнодоступному місці в приміщенні органів місцевого самоврядування – 443;

на вебсайтах органів місцевого самоврядування – 293;

у місцевих друкованих засобах масової інформації – 16.

Забезпечено внесення до єдиного державного вебресурсу «Відкрите просторове планування» (PMAP) 100 % записів про містобудівну документацію від загальної кількості адміністративно-територіальних одиниць Запорізької області.

У 2019 році затверджено:

21 генеральний план населених пунктів Гуляйпільського (4 населених пункти), Василівського, Оріхівського, Пологівського (по 3 відповідно), Запорізького, Токмацького (по 2 відповідно), Вільнянського, Михайлівського, Мелітопольського та Приазовського районів;

20 планів зонування територій – у Гуляйпільському (4), Оріхівському, Пологівському (по 3 плани відповідно), Василівському, Запорізькому, Токмацькому (по 2 відповідно), Вільнянському, Мелітопольському, Михайлівському та Приазовському районах;

8 детальних планів територій у Запорізькому (2), Бердянському,

Василівському, Вільнянському, Михайлівському, Пологівському та Приморському районах.

Продовжуються роботи щодо розроблення 85 генеральних планів населених пунктів, 86 планів зонування та 22 детальних планів територій області.

Найбільш проблемні аспекти:

наявність неактуальної містобудівної документації на регіональному та місцевому рівні, яка не відповідає дійсності, діючому законодавству та державним будівельним нормам, що унеможливорює ефективний розвиток населених пунктів (у тому числі у зв'язку з реформою децентралізації);

відсутність містобудівного кадастру Запорізької області з відповідним геопорталом на регіональному рівні, з використанням геоінформаційної системи (ГІС), що формує динамічну базу даних про існуючу забудову в населених пунктах із конкретизації прив'язки об'єктів до певної території чи земельної ділянки.

Головна мета: реалізація державної політики у сфері створення безбар'єрного середовища, продовження роботи з розроблення містобудівної документації регіонального і місцевого рівня.

Ключові кроки на 2020 рік:

підготовка і подання до обласної ради для розгляду та затвердження в установленому порядку проектів: Програми з внесення змін до Схеми планування території Запорізької області на 2020-2023 роки, Регіональної програми створення містобудівного кадастру Запорізькій області на 2014-2022 роки;

розробка картографічної основи для проекту містобудівної документації «Внесення змін до Схеми планування території Запорізької області»;

затвердження заходів щодо планування території Запорізької області на 2020-2023 роки (розроблення містобудівної документації місцевого рівня);

створення на регіональному рівні містобудівного кадастру Запорізької області, його геопорталу, який становитиме інформаційну базу для містобудівної діяльності та забезпечить підвищення ефективності управлінських рішень місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування;

організація системи захисту інформації та доступ до інформаційних ресурсів містобудівного кадастру.

Ключові критерії досягнення:

розроблено 85 нових генеральних планів населених пунктів, 86 планів зонування та 22 детальних планів територій області;

підготовлено картографічну основу для розробки проекту містобудівної документації «Внесення змін до Схеми планування території Запорізької області».

4. Забезпечення законності та правопорядку.

Стислий опис ситуації.

Серед важливих напрямків діяльності демократичної держави є

правоохоронна діяльність, основні завдання якої спрямовані на забезпечення законності та правопорядку в усіх сферах життєдіяльності суспільства.

У рамках боротьби зі злочинністю облдержадміністрацією спільно з правоохоронними органами області розроблено План заходів із протидії злочинності та профілактики правопорушень, забезпечення публічної безпеки та порядку на території Запорізької області на 2018-2021 роки (розпорядження голови облдержадміністрації від 25.07.2018 № 388).

Протягом січня-вересня 2019 року підрозділами поліції Запорізької області забезпечено реалізацію низки заходів, спрямованих на стабілізацію криміногенної ситуації та підвищення ефективності протидії злочинності практично за всіма напрямками. Зокрема, як результат:

зменшено кількість наступних кримінальних правопорушень: шахрайств – на 37,5 %, крадіжок – на 34,8 % (у т.ч. на 26 % з квартир та приватних будинків), пограбувань – на 26,2 %, незаконних заволодінь транспортними засобами – на 18,7 %, умисних тяжких тілесних ушкоджень, що спричинили смерть потерпілого – на 9,5 %;

збільшено питому вагу розкритих злочинів – до 44,7 % (у 2018 році – 41,5 %, по Україні – 37,6 %).

У 2019 році забезпечено виконання завдань щодо територіальної оборони, мобілізації та призову на військову службу, а саме: на строкову військову службу призвано 1305 осіб (100 % до плану); для проходження військової служби за контрактом відібрано 443 особи (98,4 %).

На реалізацію заходів обласних програм з обласного бюджету виділено кошти в обсязі майже 14,3 млн грн, за рахунок яких придбано, зокрема: спеціальну техніку, обладнання та програмне забезпечення, оновлено автотранспорт правоохоронних органів, проведено реконструкції адміністративних будівель, вирішено соціально-побутові питання військовослужбовців (придбано службові квартири).

У рамках виконання Указу Президента України «Про шефську допомогу військовим частинам Збройних Сил України, Національної гвардії України та Державної прикордонної служби України» у 2019 році за обласною програмою «Сприяння розвитку матеріально-технічної бази, соціальної, інформаційної та організаційної підтримки військових частин Збройних Сил України, Національної гвардії України та Державної прикордонної служби України, які дислокуються на території Запорізької області на 2017-2021 роки» (рішення обласної ради від 06.04.2017 № 59, зі змінами) військовим організаційним структурам надано допомогу на загальну суму більш ніж 2,5 млн грн.

Головна мета: забезпечення територіальної оборони області; здійснення заходів щодо мобілізації та активної протидії злочинності, корупції, порушенням громадського порядку та іншим антисоціальним проявам.

Ключові кроки на 2020 рік:

забезпечення протидії тероризму та безпеки громадян на регіональному рівні; посилення рівня територіальної та регіональної оборонної роботи;

забезпечення заходів щодо запобігання та протидії злочинності, розкриття та розслідування злочинів, захисту конституційних прав і свобод

громадян від кримінальних проявів, підтримання публічної безпеки і порядку в області підрозділами національної поліції;

розробка та виконання Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку територіальних (регіональних) органів системи Міністерства внутрішніх справ на період до 2020 року на території Запорізької області;

проведення інформаційно-просвітницьких заходів щодо підвищення патріотичної свідомості населення, престижу Збройних Сил України, Національної гвардії, Державної прикордонної служби України, волонтерського руху;

надання правової допомоги населенню щодо порядку надання матеріалів до суду та їх розгляду, систематичне інформування населення області через електронні засоби масової інформації про діяльність судів, забезпечення максимального доступу громадян до інформації про розгляд справ у судах;

сприяння проведенню соціально-виховної роботи із засудженими та забезпечення їх прав і свобод в установах виконання кримінальних покарань області.

Ключові критерії досягнення:

збільшення відсотку розкриття злочинів;

зниження рівня злочинності;

зменшення правопорушень на вулицях та в громадських місцях;

підвищення рівня захисту правоохоронними органами прав, свобод і власності громадян, створення безпечних умов життя.

5. Створення умов для розвитку інформаційного простору та громадянського суспільства.

Стислий опис ситуації.

В інформаційному просторі Запорізької області в цілому створено належні умови для вільної та безперешкодної діяльності суб'єктів інформаційних відносин, задоволення інформаційних потреб населення області та захисту його конституційного права на інформацію.

Так, на території області зареєстровано 38 юридичних осіб, які мають ліцензії Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення, з них 22 телеорганізації та 16 радіоорганізацій. У цифровому стандарті транслюють програми три місцеві та загальнонаціональні мовники.

В області працюють:

3 потужні телевізійні мережі (Запорізька філія Національного суспільного телебачення України, ТОВ «ЗНТРК «ТВ-5» та ТОВ «ТРК «Алекс»), які покривають телевізійним сигналом більшу частину області;

3 радіокомпанії, які мають обласну ФМ-мережу (Запорізька філія Національної суспільної телерадіокомпанії України, ТОВ «ТРК «Ностальжі» та ТОВ «Великий Луг»);

комунальне підприємство «Z», яке охоплює м. Запоріжжя.

Крім того, у містах Бердянськ та Мелітополь працюють місцеві ТРК і потужні мережеві компанії.

Створено умови для розвитку громадянського суспільства. У регіоні зареєстровано понад 2,1 тис. громадських об'єднань, активно розвивається

волонтерський рух, представлений понад 300 об'єднаннями та близько 4 тис. активістів, розвивається громадський рух учасників антитерористичної операції/операції об'єднаних сил.

З метою залучення громадськості та місцевих жителів до вирішення нагальних питань соціально-економічного розвитку та налагодження дієвого зворотнього зв'язку місцевих органів влади з громадськістю при облдержадміністрації діють понад 40 різних консультативно-дорадчих органів.

Активно використовуються такі форми діалогу, як засідання за круглим столом, громадські слухання, інформаційно-методичні семінари тощо.

Найбільш проблемні аспекти:

неповне покриття області цифровим сигналом (Великобілозерський, Токмацький та Приморський райони);

не унормовано на законодавчому рівні створення підрозділів по роботі з громадськістю в об'єднаних територіальних громадах.

Головна мета: подальший розвиток інформаційної галузі області як складової інформаційного простору держави; забезпечення ефективних процедур участі громадськості під час формування та реалізації державної, регіональної політики, вирішення питань місцевого значення.

Ключові кроки на 2020 рік:

вивчення громадської думки щодо суспільно-політичних, соціально-економічних питань розвитку області, інформаційної сфери, окремих галузей, у тому числі за рахунок забезпечення дієвого взаємозв'язку з представниками громадських організацій, громадськістю (зокрема, шляхом проведення нарад, форумів, семінарів, засідань за круглим столом, консультацій тощо);

забезпечення висвітлення діяльності обласної ради, облдержадміністрації та громадських організацій з формування та реалізації державної політики у різних сферах суспільного життя;

забезпечення участі представників органів влади та громадськості в загальнодержавних та місцевих заходах, спрямованих на розбудову громадянського суспільства;

проведення інформаційно-просвітницьких заходів щодо увічнення пам'яті жителів області, які загинули у боротьбі за свободу та незалежність України під час проведення антитерористичної операції/операції об'єднаних сил на сході України;

встановлення пам'ятників, пам'ятних знаків, присвячених відновленню історичної пам'яті, вшануванню жертв Голодомору 1932-1933 років, Великого терору 1937-1938 років, учасникам подій боротьби за свободу та незалежність України у XX столітті;

впровадження електронних сервісів з використання технології MobilID та BankID;

сприяння випуску соціально значущих видань місцевих авторів, зокрема книг, присвячених визначним подіям, ювілеям та пам'ятним датам.

Ключові критерії досягнення:

посилення прозорості та відкритості у діяльності влади, сприяння проведенню громадського моніторингу за діяльністю органів виконавчої влади

в області;

увічнення пам'яті учасників боротьби за свободу та незалежність України всіх часів;

розвиток та популяризація творчості місцевих авторів.

VI. Джерела фінансування Програми

Виконання завдань та заходів Програми, а також досягнення прогнозних показників передбачається здійснювати через економічні важелі державного регулювання та шляхом виконання регіональних цільових програм (див. додаток 2), з урахуванням реальних можливостей джерел фінансування.

Реалізація проєктів регіонального розвитку (орієнтовний перелік див. додаток 3) забезпечуватиметься в межах фактичних надходжень з державного бюджету та наявних фінансових ресурсів обласного бюджету.

Джерелами фінансування реалізації Програми будуть:

кошти державного бюджету України, зокрема державного фонду регіонального розвитку, галузевих (міжгалузевих) державних цільових програм та бюджетних програм центральних органів виконавчої влади, що спрямовуються на розвиток відповідної сфери у регіонах, субвенцій, інших трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам;

кошти місцевих бюджетів;

кошти міжнародних організацій, зокрема кошти технічної допомоги ЄС;

коштів інвесторів, власних коштів підприємств;

кошти з інших джерел, не заборонених законодавством.

Директор Департаменту
економічного розвитку і торгівлі
облдержадміністрації

О. МАТВІЇШИНА

Запорізька область

Додаток 1
до Програми соціально-економічного та культурного
розвитку Запорізької області на 2020 рік

Основні показники економічного і соціального розвитку Запорізької області на 2020 рік

Показники	Од. виміру	2018 рік звіт	2019 рік				2020 рік	
			програма	очікуване виконання	відсоток до		програма	відсоток до очікуваного 2019 року
					програми	2018 року		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Індекс промислової продукції до попереднього року	%	103,6	102,0	97,0	X	X	101,0	X
у тому числі по галузях:								
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	%	104,8	103,0	102,0	X	X	103,0	X
Переробна промисловість	%	103,5	101,5	96,0	X	X	100,4	X
з неї:								
виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	%	97,2	100,4	98,0	X	X	101,4	X
текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	%	114,4	110,0	100,0	X	X	105,0	X
виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення	%	101,2	100,0	99,0	X	X	100,0	X
виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	%	103,5	103,0	97,0	X	X	101,0	X
виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	%	89,4	100,0	100,0	X	X	101,0	X
металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування	%	104,1	103,5	98,0	X	X	102,0	X
машинобудування	%	105,6	102,0	93,0	X	X	98,0	X
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	%	103,5	105,0	99,0	X	X	101,0	X
Обсяг реалізованої промислової продукції (товарів, послуг)	млн грн	211238,2	237964,5	198510,8	83,4	94,0	219489,3	110,6
<i>у т.ч. в розрахунку на одну особу</i>	грн	123206,7	X	115783,2	X	94,0	120383,7	104,0

Продовження додатка

1	2	3	4	5	6	7	8	9
надійшли протягом року	\$ млн	2,4	15,0	0,8	5,3	33,3	10,5	у 13 р.б. ¹
загальний обсяг на кінець року	\$ млн	901,0	944,3	912,7	96,7	101,3	923,2	101,2
Доходи місцевих бюджетів – всього	млн грн	24741,2	24029,3	24029,3	100	97,1	19587,5	81,5
в т.ч. дотації, субвенції	млн грн	12234,0	11045,4	11045,4	100	90,3	5708,3	51,7
Видатки місцевих бюджетів – всього	млн грн	25956,3	26286,9	26286,9	100	101,3	28602,7	108,8
Фонд оплати праці штатних працівників	млн грн	38388,7	46605,8	44402,3	95,3	115,7	52137,6	117,4
Середньооблікова кількість штатних працівників	тис. осіб	366,6	370,0	352,5	95,3	96,2	348,7	98,9
Середньомісячна заробітна плата одного штатного працівника	грн	8725,6	10497,0	10497,0	100,0	120,3	12460,0	118,7
Середня чисельність наявного населення за рік	тис. осіб	1714,5	1705,0	1698,5	99,6	99,1	1684,5	99,2
Чисельність населення у працездатному віці (16-59 років)	тис. осіб	1017,6	X	999,6	X	98,2	982,6	98,3
Кількість зайнятого економічною діяльністю населення у віці 15-70 років (за методологією МОП)	тис. осіб	732,2	735,0	735,0	100,0	100,4	738,0	100,4
Кількість безробітного населення (за методологією МОП)	тис. осіб	80,4	78,0	78,0	100,0	97,0	76,5	98,1
Рівень безробіття (за методологією МОП)	%	9,9	9,6	9,6	X	X	9,3	X
Чисельність прийнятих на роботу на створені нові робочі місця	тис. осіб	22,7	17,0	19,0	111,8	83,7	20,0	105,3
Кількість малих підприємств	один.	14375	14392	14623	101,6	101,7	14967	102,3
Кількість середніх підприємств	один.	592	598	599	100,2	101,2	604	100,8
Кількість зареєстрованих підприємців – фізичних осіб	осіб	70475	72648	70511	97,1	100,1	71569	101,5
Кількість найманих працівників малих підприємств	тис. осіб	62,8	68,6	63,1	92,0	100,5	63,8	101,1
Кількість найманих працівників середніх підприємств	тис. осіб	102,1	122,2	99,1	81,1	97,1	99,3	100,2

Директор Департаменту економічного
розвитку і торгівлі облдержадміністрації

О. МАТВІЙШИНА

¹ - за умови проведення ефективної приватизації державних підприємств та пакетів акцій акціонерних товариств, що перебувають у державній власності

Додаток 2
до Програми соціально-економічного та культурного
розвитку Запорізької області на 2020 рік

Перелік програм, які передбачається фінансувати у 2020 році

№ з/п	Назва регіональної Програми	Дата, номер рішення обласної ради про затвердження Програми	Розробник Програми
1	2	3	4
Розвиток реального сектору економіки			
1	Програма з підвищення рівня енергоефективності Запорізької області на 2016-2020 роки	рішення обласної ради від 31.05.2016 № 6, зі змінами	Департамент промисловості та розвитку інфраструктури облдержадміністрації
2	Комплексна програма підтримки та розвитку агропромислового комплексу Запорізької області на 2019-2020 роки	рішення обласної ради від 24.10.2019 № 22	Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації
3	Комплексна програма розвитку малого і середнього підприємництва в Запорізькій області на 2019-2020 роки	рішення обласної ради від 14.03.2019 № 32	Департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації
Інвестиційна та зовнішньоекономічна політика			
4	Програма розвитку міжнародного співробітництва, євроінтеграційних процесів та формування позитивного іміджу Запорізької області на 2019-2021 роки	рішення обласної ради від 14.03.2019 № 35	Управління зовнішніх зносин та зовнішньоекономічної діяльності облдержадміністрації
5	Стратегія залучення інвестицій в економіку Запорізької області на 2019-2021 роки (проект)	підлягає затвердженню	Управління зовнішніх зносин та зовнішньоекономічної діяльності облдержадміністрації
Розвиток логістично-транспортного потенціалу, покращення стану автомобільних доріг області			
6	Програма розвитку автомобільних доріг загального користування Запорізької області (проект)	підлягає затвердженню	Департамент промисловості та розвитку інфраструктури облдержадміністрації
7	Програма розвитку автомобільного транспорту в Запорізькій області на 2019-2022 роки	рішення обласної ради від 14.03.2019 № 34	Департамент промисловості та розвитку інфраструктури облдержадміністрації
8	Програма розвитку та забезпечення функціонування КП «Автогосподарство» Запорізької обласної ради на 2018-2022 роки	рішення обласної ради від 01.03.2018 № 58, зі змінами	Департамент промисловості та розвитку інфраструктури облдержадміністрації

1	2	3	4
Розвиток соціальної сфери			
9	Комплексна обласна програма з оздоровлення та відпочинку дітей, сімейної, гендерної політики та протидії торгівлі людьми на 2017-2021 роки	рішення обласної ради від 26.01.2017 № 57, зі змінами	Департамент соціального захисту населення облдержадміністрації
10	Програма зайнятості населення Запорізької області на 2018-2020 роки	рішення обласної ради від 22.05.2018 № 58	Департамент соціального захисту населення облдержадміністрації
11	Цільова програма соціальної підтримки населення Запорізької області «Назустріч людям» на 2020-2024 роки (проект)	підлягає затвердженню	Департамент соціального захисту населення облдержадміністрації
12	Обласна програма виконання завдань і заходів Державної цільової програми «Національний план дій з реалізації Конвенції про права осіб з інвалідністю» на період до 2020 року	рішення обласної ради від 22.11.2012 № 18, зі змінами	Департамент соціального захисту населення облдержадміністрації
13	Цільова регіональна програма «Сільське подвір'я»	рішення обласної ради від 27.11.1998 № 7, зі змінами	Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації
14	Програма сприяння створенню ефективного власника житлового фонду Запорізької області на 2018-2020 роки	рішення обласної ради від 30.11.2017 № 53, зі змінами	Департамент житлово-комунального господарства та будівництва облдержадміністрації
15	Обласна програма «Молодій запорізькій родині - доступне житло» на 2018-2022 роки	рішення обласної ради від 01.03.2018 № 66, зі змінами	Департамент житлово-комунального господарства та будівництва облдержадміністрації
16	Регіональна цільова програма «Питна вода Запорізької області» на 2012-2020 роки	рішення обласної ради від 31.05.2012 № 10, зі змінами	Департамент житлово-комунального господарства та будівництва облдержадміністрації
17	Програма забезпечення житлом учасників антитерористичної операції та/або здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, що здійснюються шляхом проведення операції Об'єднаних сил (ООС) Запорізької області на 2018-2022 роки	рішення обласної ради від 01.03.2018 № 67, зі змінами	Департамент житлово-комунального господарства та будівництва облдержадміністрації

1	2	3	4
Розвиток гуманітарної сфери			
18	Програма розвитку охорони здоров'я у Запорізькій області на 2018-2022 роки	рішення обласної ради від 01.03.2018 № 65, зі змінами	Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації
19	Програма розвитку освіти Запорізької області на 2018-2022 роки	рішення обласної ради від 30.11.2017 № 54, зі змінами	Департамент освіти і науки облдержадміністрації
20	Програма розвитку рекреаційно-курортного комплексу та туризму в Запорізькій області на 2016-2020 роки	рішення обласної ради від 20.04.2016 № 1, зі змінами	Департамент культури, туризму, національностей та релігій облдержадміністрації
21	Програма розвитку культури Запорізької області на 2018-2022 роки	рішення обласної ради від 01.03.2018 № 60, зі змінами	Департамент культури, туризму, національностей та релігій облдержадміністрації
22	Програма підтримки розвитку культур національних меншин у Запорізькій області на 2018-2022 роки	рішення обласної ради від 01.03.2018 № 61, зі змінами	Департамент культури, туризму, національностей та релігій облдержадміністрації
23	Програма збереження і використання об'єктів культурної спадщини Запорізької області на 2019-2023 роки	рішення обласної ради від 14.03.2019 № 36	Департамент культури, туризму, національностей та релігій облдержадміністрації
24	Обласна програма забезпечення житлом дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа на 2019-2023 роки	рішення обласної ради від 14.03.2019 № 37	Служба у справах дітей облдержадміністрації
25	Цільова програма розвитку фізичної, культури і спорту в Запорізькій області на 2017-2021 роки	рішення обласної ради від 26.01.2017 № 58, зі змінами	Управління молоді, фізичної культури та спорту облдержадміністрації
26	Обласна цільова програма «Молодь Запорізького краю на 2017-2021 роки»	рішення обласної ради від 06.04.2017 № 65, зі змінами	Управління молоді, фізичної культури та спорту облдержадміністрації
27	Обласна цільова програма національно-патріотичного виховання молоді на 2017-2021 роки	рішення обласної ради від 06.04.2017 № 64, зі змінами	Управління молоді, фізичної культури та спорту облдержадміністрації
28	Програма підтримки розвитку козацтва у Запорізькій області на 2017-2020 роки	рішення обласної ради від 06.04.2017 № 66, зі змінами	Департамент інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю облдержадміністрації
29	Програма сприяння розвитку громадянського суспільства у Запорізькій області на 2017-2020 роки	рішення обласної ради від 08.06.2017 № 84, зі змінами	Департамент інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю облдержадміністрації

1	2	3	4
30	Програма сприяння розвитку інформаційної галузі області на 2016-2020 роки	рішення обласної ради від 31.03.2016 № 2, зі змінами	Департамент інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю облдержадміністрації
31	Програма розвитку архівної справи у Запорізькій області на 2019-2021 роки	рішення обласної ради від 20.12.2018 № 56	Державний архів області
Безпека життєдіяльності людини. Забезпечення законності та правопорядку			
32	Обласна цільова програма захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру на 2018-2022 роки	рішення обласної ради від 01.03.2018 № 62, зі змінами	Департамент з питань цивільного захисту населення облдержадміністрації
33	Програма подальшого нарощування регіонального матеріального резерву для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій на 2016-2020 роки	рішення обласної ради від 31.03.2016 № 3, зі змінами	Департамент з питань цивільного захисту населення облдержадміністрації
34	Програма організаційного забезпечення діяльності судів Запорізької області на 2017-2021 роки	рішення обласної ради від 06.04.2017 № 55, зі змінами	Відділ взаємодії з правоохоронними органами, оборонної та мобілізаційної роботи апарату облдержадміністрації
35	Програма сприяння розвитку матеріально-технічної бази, соціальної, інформаційної та організаційної підтримки військових частин Збройних Сил України, Національної гвардії України та Державної прикордонної служби України на 2017-2021 роки	рішення обласної ради від 06.04.2017 № 59, зі змінами	Відділ взаємодії з правоохоронними органами, оборонної та мобілізаційної роботи апарату облдержадміністрації
36	Обласна цільова програма «Про забезпечення заходів мобілізації на території області у 2017-2021 роках»	рішення обласної ради від 06.04.2017 № 58, зі змінами	Відділ взаємодії з правоохоронними органами, оборонної та мобілізаційної роботи апарату облдержадміністрації
37	Обласна цільова програма «Забезпечення територіальної оборони Запорізької області на 2017-2021 роки»	рішення обласної ради від 06.04.2017 № 57, зі змінами	Відділ взаємодії з правоохоронними органами, оборонної та мобілізаційної роботи апарату облдержадміністрації
38	Обласна програма профілактики правопорушень та забезпечення громадської безпеки в Запорізькій області, розвитку матеріально-технічної бази Головного управління Національної поліції в Запорізькій області, прокуратури Запорізької області, Військової прокуратури Запорізького гарнізону Південного регіону України, Управління Служби	рішення обласної ради від 06.04.2017 № 56, зі змінами	Відділ взаємодії з правоохоронними органами, оборонної та мобілізаційної роботи апарату облдержадміністрації

1	2	3	4
	безпеки України в Запорізькій області, Головного управління ДФС в Запорізькій області, Управління патрульної поліції у м. Запоріжжя Департаменту патрульної поліції на 2017-2021 роки		
39	Обласна програма забезпечення законності, правопорядку, покращення умов тримання і працевлаштування та створення нових робочих місць для осіб, які відбувають покарання в установах виконання покарань та слідчому ізоляторі на 2016-2020 роки	рішення обласної ради від 31.05.2016 № 3, зі змінами	Відділ взаємодії з правоохоронними органами, оборонної та мобілізаційної роботи апарату облдержадміністрації
Ефективне управління у сфері регіонального розвитку. Природокористування			
40	Регіональна програма будівництва, реконструкції, модернізації об'єктів інфраструктури, соціально-культурного та екологічного призначення по Запорізькій області на період до 2020 року	рішення обласної ради від 26.01.2017 № 56, зі змінами	Департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації
41	Програма з внесення змін до Схеми планування території Запорізької області на 2020-2023 роки (проект)	підлягає затвердженню	Управління містобудування та архітектури облдержадміністрації
42	Регіональна програма створення містобудівного кадастру Запорізькій області на 2014-2022 роки	рішення обласної ради від 31.10.2013 № 12, зі змінами	Управління містобудування та архітектури облдержадміністрації
43	Програма розвитку лісового фонду Запорізької області на період до 2022 року	рішення обласної ради від 01.03.2018 № 63, зі змінами	Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації
44	Програма сприяння виконанню депутатських повноважень депутатами Запорізької обласної ради на 2017-2020 роки	рішення обласної ради від 06.04.2017 № 54, зі змінами	Робоча група (розпорядження голови обласної ради від 07.02.2017 № 8-р)

Директор Департаменту економічного
розвитку і торгівлі облдержадміністрації

О. МАТВІЙШИНА

Перелік пріоритетних інвестиційних проєктів, які планується реалізовувати у 2020 році

тис грн		
Найменування проєкту	Кошторисна вартість	Орієнтовна потреба на 2020 рік (з бюджетів усіх рівнів)
1	2	3
Освіта		
Реконструкція будівлі комунального закладу «Запорізька спеціальна загальноосвітня школа-інтернат «Джерело» Запорізької обласної ради по вул. Червонополянська, 2, м. Запоріжжя. Комплексна термомодернізація	53 925,404	16 000,000
Капітальний ремонт будівлі ДНЗ № 27 по вул. Яковлева, 8 м. Бердянськ Запорізької області	14 761,970	2 559,870
Реконструкція будівлі Комунального закладу «Навчально-виховний комплекс «ОСНОВА» Преображенської сільської ради Оріхівського району Запорізької області	12 828,670	2 724,600
Реконструкція будівлі Балабинського навчально-виховного комплексу школа І-ІІІ ступенів - гімназія «Престиж» по вул. Престижна (Кірова), 2а смт Балабине Запорізького району Запорізької області. Термомодернізація	59 607,531	13 600,000
Реконструкція будівлі комунального закладу Кушугумського навчально-виховного комплексу «Інтелект» по вул. Шевченка, 71 в смт. Кушугум Запорізького району Запорізької області (проєкто-вишукувальні роботи)	12 100,000	12 100,000
Реконструкція головної будівлі КЗ «Навчально-виховний комплекс «Джерело» за адресою: Оріхівський район, Запорізька обл., смт. Комишуваха, вул. Шкільна, 2	18 001,634	7 295,570
Реконструкція будівлі Д-1 ДНЗ «Казка» Семенівської сільської ради за адресою: пров. Шкільний, 3 с. Семенівка Мелітопольський р-н, Запорізька обл. (коригування)	1 796,940	648,000
Реконструкція покрівлі Опорної школи в смт Більмак, вул. Центральна, 27, Більмацького району Запорізької області	1 670,000	1 670,000
Реконструкція Новоукраїнської ЗОШ І-ІІІ ступеня (з використанням енергозберігаючих технологій) Куйбишевської районної ради Запорізької області за адресою: Запорізька обл. Більмацький р-н, с. Новоукраїнка, вул. Снитка, 59	1 494,340	1 494,340

1	2	3
Капітальний ремонт будівлі Олексіївського НВК «ЗОШ I-III ступенів – ДНЗ» Смирновської сільської ради Більмацького району Запорізької області (утеплення частини фасадів) за адресою: Запорізька область, Більмацький район с. Олексіївка, вул. Юрченка, 11	1 500,000	1 500,000
Реконструкція котельні в Андрівській ЗОШ з встановленням твердопаливного котла	1 500,000	1 500,000
КЗ «Пришибська загальноосвітня школа I-III ступенів імені М.А. Шаламова» Михайлівської районної ради Запорізької області - Реконструкція (улаштування покрівлі з утепленням)	1 818,377	1 818,377
КЗ «Пришибська загальноосвітня школа I-III ступенів імені М.А. Шаламова» Михайлівської районної ради Запорізької області - Реконструкція (утеплення фасаду)	3 038,217	3 038,217
Капітальний ремонт даху комунального закладу Тернуватський опорний заклад загальної середньої та дошкільної освіти Новомиколаївської районної ради Запорізької області за адресою: смт Тернувате, вул. Центральна, буд. 20. Коригування	1 581,049	1 581,049
Молочанський опорний заклад загальної середньої освіти I-III ступенів Токмацької районної ради Запорізької області, 71716, Запорізька обл. Токмацький р-н. м. Молочанськ вул. Шкільна, 34	15 690,000	15 690,000
Костянтинівська спеціалізована різнопрофільна школа I-III ст. «ПРОМЕТЕЙ» з поглибленим вивченням предметів Мелітопольської районної ради запорізької області	35 407,500	35 407,500
Розівська загальноосвітня школа I-III ст. № 1 Розівської районної ради Запорізької області	27 030,000	27 030,000
Василівська загальноосвітня школа I-III ст. № 1 Василівської районної ради запорізької області	36 547,500	36 547,500
Азовська загальноосвітня школа I-III ст. Кирилівської селищної ради Якимівського району Запорізької області	33 075,000	33 075,000
Комунальний заклад «Заклад дошкільної освіти «Казка» Комишуваської сільської ради Оріхівського району Запорізької області	9 311,250	9 311,250
Біленьківський дошкільний навчальний заклад «Веселка» Біленьківської сільської ради Запорізького району Запорізької області	24 000,000	24 000,000
Комунальний дошкільний навчальний заклад «Ясла-садок № 5 «Казочка» Вільнянської міської ради	16 170,000	16 170,000
Балабинський комунальний дошкільний навчальний заклад «Теремок» Балабинської селищної ради Запорізького району Запорізької області	9 555,000	9 555,000
Комунальний заклад дошкільної освіти (ясла-садок) «Теремок» Михалівської селищної ради Михалівського району Запорізької області	16 781,250	16 781,250
Загальноосвітня школа I-III ступеня № 7, вул. Інтеркультурна, 400а, м. Мелітополь - капітальний ремонт фасаду з утепленням, заміна вікон на енергозберігаючі, утеплення покрівлі, встановлення індивідуального теплового пункту	10 842,606	10 842,606

1	2	3
Гімназія № 9, вул. Гагаріна, 9а, м. Мелітополь - капітальний ремонт фасаду з утепленням, заміна вікон на енергозберігаючі, утеплення покрівлі, встановлення індивідуального теплового пункту	4 402,248	4 402,248
Загальноосвітня школа І-ІІІ ступеня № 1, вул. Ярослава Мудрого, 13, м. Мелітополь - капітальний ремонт фасаду з утепленням, заміна вікон на енергозберігаючі, утеплення покрівлі, встановлення індивідуального теплового пункту	11 090,309	11 090,309
Капітальний ремонт приміщень будівлі Запорізької загальноосвітньої школи № 53 І-ІІ ступенів, за адресою м. Запоріжжя, вул. Шевченка, 123. Коригування	42 576,866	42 576,866
Реконструкція колегіуму «Мала гуманітарна академія» (благоустрій території, заміна конструкцій даху) по вул. Героїв 93-ї бригади, 13, в м. Запоріжжя. Коригування	19 332,540	19 332,540
ЗОШ І-ІІІ ступеня № 8, вул. Михайла Оратовського, 147 м. Мелітополь Запорізької області - капітальний ремонт (коригування)	25 212,143	25 212,143
ДНЗ № 8 «Зірочка», вул. Гвардійська, 26/1, м. Мелітополь, Запорізька область - капітальний ремонт (коригування)	8 274,539	8 274,539
Запорізький навчально-виховний комплекс № 13 по вул. Селищній, 50, в м. Запоріжжя - реконструкція з будівництвом будівлі під дошкільний навчальний заклад	24 935,810	24 935,810
Гімназія №1 «Надія» по вул. Шмідта, 12 у м. Бердянськ Запорізької області - реконструкція учбового закладу	20 357,650	20 357,650
Загальноосвітня школа №7 по вул. Херсонській, 1/90 у м. Бердянськ Запорізької області - реконструкція	19 583,540	19 583,540
Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 15, вул. Гризодубової, 54, м. Мелітополь - капітальний ремонт	69 779,940	69 779,940
Реконструкція будівель дитячого садка КЗ «ЗДО ясла-садок «Сонечко» комбінованого типу» ГМР за адресою: вул. Цвітна, 8 м. Гуляйполе Гуляйпільського району Запорізької області	20 565,768	20 242,760
Реконструкція будівлі школи комунального закладу «Гуляйпільська спеціалізована загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів» Гуляйпільської міської ради за адресою: вул. Захисників України, 11/ вул. Урожайна, 2, м. Гуляйполе Гуляйпільського району Запорізької області	44 562,536	37 436,010
Охорона здоров'я		
Термомодернізація будівлі головного блоку КУ «Запорізька обласна клінічна лікарня» Запорізької обласної ради по Оріхівському шосе, 10 м. Запоріжжя - реконструкція	135 856,910	100 000,000
Термомодернізація будівлі операційного блоку КУ «Запорізька обласна клінічна лікарня» Запорізької обласної ради по Оріхівському шосе, 10 м. Запоріжжя - реконструкція	13 646,050	6 524,990
Термомодернізація будівлі аудиторного корпусу КУ «Запорізька обласна клінічна лікарня» Запорізької обласної ради по Оріхівському шосе, 10 м. Запоріжжя - реконструкція	9 420,190	3 986,800

Продовження додатка

1	2	3
Обласний протитуберкульозний диспансер по вул. Перспективна, 4, в м. Запоріжжя - реконструкція (І черга)	69 184,490	11 892,032
Хірургічний корпус обласної клінічної дитячої лікарні м. Запоріжжя - будівництво	212 966,410	160 000,000
Нове будівництво корпусу комунальної установи «Обласна інфекційна клінічна лікарня» Запорізької обласної ради по бульвару Гвардійський 142 у м. Запоріжжя	108 000,000	37 000,000
Будівництво нового корпусу блоку дистанційної променевої терапії комунальної установи «Запорізький обласний клінічний онкологічний диспансер» Запорізької обласної ради за адресою: м. Запоріжжя, вул. Культурна, 177-А	64 720,581	46 650,000
Реконструкція кардіологічного корпусу міської лікарні м. Бердянськ	10 183,590	2 456,840
Корпус-вставка № 3 Мелітопольського онкологічного диспансеру по пр. Б. Хмельницького, 46 в м. Мелітополі - будівництво	18 698,214	13 256,901
Нове будівництво амбулаторії монопрактики за адресою: с. Роздол, вул. 40 років Перемоги, 42, Михайлівського району, Запорізької області	6 784,120	1 544,818
Нове будівництво амбулаторії монопрактики за адресою: с. Інженерне, вул. Центральна, 113, Пологівського району, Запорізької області	6 784,120	1 553,487
Нове будівництво амбулаторії групової практики за адресою: с. Пологи, вул. Центральна, 188б, Пологівського району, Запорізької області	6 784,120	1 649,761
Нове будівництво амбулаторії монопрактики за адресою: с. Олександрівка, вул. Насонова, 2, Приазовського району, Запорізької області	6 784,120	1 121,339
Нове будівництво амбулаторії монопрактики за адресою: с. Гірсівка, вул. Молодіжна, 51, Приазовського району, Запорізької області	6 784,120	1 168,068
Нове будівництво амбулаторії групової практики за адресою: с. Коларівка (Болгарка), провул. Лікарняний, 3, Приморського району, Запорізької області	10 347,960	2 347,366
Нове будівництво амбулаторії монопрактики за адресою: с. Інзівка, вул. Миру, 77г, Приморського району, Запорізької області	6 784,120	1 645,883
Нове будівництво амбулаторії монопрактики за адресою: с. Новомиколаївка, вул. Миру, 8а, Мелітопольського району, Запорізької області	6 784,120	1 594,557
Нове будівництво амбулаторії групової практики за адресою: с. Семенівка, вул. Першотравнева, Мелітопольського району, Запорізької області	9 498,720	3 995,349
Нове будівництво амбулаторії групової практики за адресою: смт Тернувате, вул. Елеваторна, 12, Новомиколаївського району, Запорізької області	9 498,720	3 345,835
Нове будівництво Центру первинної медичної допомоги за адресою: селище Сонячне, вул. Інститутська, Запорізького району, Запорізької області	12331,428	7000,000

1	2	3
Капітальний ремонт фасаду та покрівлі комунальної установи «Центр первинної медико-санітарної допомоги № 1» Мелітопольської міської ради Запорізької області по вул. Крупської, 7, м. Мелітополь	6 689,873	6 689,873
Капітальний ремонт будівлі комунальної установи «Центр первинної медико-санітарної допомоги № 1» Мелітопольської міської ради Запорізької області за адресою: м. Мелітополь, просп. Хмельницького, 46	5 811,095	5 811,095
Комунальна установа «Територіальне медичне об'єднання «Багатопрофільна лікарня інтенсивних методів лікування та швидкої медичної допомоги» по вул. Кізіярській, 48, м. Мелітополь - капітальний ремонт відокремленого підрозділу «Інфекційна лікарня»	51 012,540	51 012,540
Комунальне некомерційне підприємство «Мелітопольський міський пологовий будинок» по вул. Кізіярська, 37, м. Мелітополь - капітальний ремонт	64 993,020	64 993,020
Спорт та культура		
Реконструкція плавального басейну Комунального закладу «Запорізька обласна школа вищої спортивної майстерності» Запорізької обласної ради по вул. Перемоги, 68 у м. Запоріжжя	53 335,152	40 000,000
Будівництво водно-спортивного комплексу (плавального басейну) по вул. Ярослава Мудрого, 13, м. Мелітополь Запорізької області (коригування)	79 113,180	20 595,900
Обласний художній музей, м. Запоріжжя - реконструкція	43 311,730	20 044,170
Реконструкція БК «Ювілейний» Фруктовської сільської ради за адресою вул. Молодіжна, 19 селища Фруктове Мелітопольського району Запорізької області по попередженню надзвичайної ситуації з можливою руйнацією об'єкта з масовим перебуванням людей та наявністю великих матеріальних цінностей	4 526,449	1 000,000
Капітальний ремонт будинку культури села Данило-Іванівка, розташованого за адресою: село Данило-Іванівка Мелітопольського району, вул. Шкільна, 40а (корегування)	1 994,706	1 994,706
Реконструкція покрівлі будинку комунальної власності, розташованого по вулиці Шкільній, будинок 3, села Любичьке Новомиколаївського району Запорізької області	1588,191	1 529,694
Капітальний ремонт даху будинку культури по вул. Шкільна, 38 в с. Федорівка Пологівського району Запорізької області	1 418,260	1 418,260
Капітальний ремонт будинку культури по пр. Кооперативний, 2 в смт. Нововасилівка Приазовського району, Запорізької області	2 086,673	619,000
Стадіон Комишуваської селищної ради Оріхівського району Запорізької області	2 000,000	2 000,000
Стадіон у смт Кушугум Запорізького району Запорізької області	16 000,000	16 000,000
Комунальний заклад «Новомиколаївська спеціалізована загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 1» Новомиколаївської районної ради (шкільний стадіон)	16 000,000	16 000,000

Продовження додатка

1	2	3
Комунальний заклад «Запорізька загальноосвітня санаторна школа-інтернат № 7 I-II ступенів» Запорізької обласної ради (шкільний стадіон)	2 000,000	2 000,000
Комунальний заклад «Малобілозерська спеціалізована естетична школа-інтернат II-III ступенів «Дивосвіт» Запорізької обласної ради (шкільний стадіон)	1 490,147	1 490,147
Реконструкція будівлі Міського Палацу дитячої та юнацької творчості за адресою: пл. Леніна, 1 в м. Запоріжжя	60 523,733	60 523,733
Палац культури залізничників, вул. Чайковського, 61, м. Мелітополь - капітальний ремонт (коригування)	44 900,046	44 900,046
Дитяча музична школа № 1, вул. Гетьманська, 135 м. Мелітополь, Запорізька область - капітальний ремонт (коригування)	23 251,202	23 251,202
Комунальний заклад «Дитячо-юнацька спортивна школа № 3», вул. Ломоносова, 199, м. Мелітополь - капітальний ремонт	53 006,080	53 006,080
Водопостачання та водовідведення		
Реконструкція магістрального водогону Таврійського ЕЦВВ КП «Облводоканал» Запорізької обласної ради (впродовж автодороги м. Дніпрорудне – ПАТ «ЗЗРК») від насосної станції III підйому (с. Мала Білозерка, вул. Героїв, 1а) в сторону автодороги Р 37 Василівка - Енергодар	49 843,037	10 000,000
Водовід на місто Бердянськ КП «Облводоканал» Запорізької обласної ради. Капітальний ремонт трубопроводу від ПК 503+45 до ПК 513+50 в районі с. Володимирівка Приазовського району Запорізької області. Коригування	19 603,356	10 000,000
Будівництво питного водопроводу від с. Люцерна Вільнянського району до с. Георгіївське Вільнянського району на території Михайлівської сільської ради та від с. Георгіївське до с. Гнаровське на території Михайлівської та Гнаровської сільських рад Вільнянського району Запорізької області	28 478,087	17 847,810
Реконструкція зовнішнього водопроводу по вул. Елеваторній у м. Вільнянськ Запорізької області	2 717,807	2 717,807
Водопостачання с. Петрівське Любимівської сільської ради Вільнянського району Запорізької області – реконструкція (коригування)	2 793,646	1 713,604
Мережі водопостачання с. Біленьке Запорізького району - будівництво	6 662,195	3 634,611
Реконструкція водопровідної мережі по вул. Павла Маленка в смт. Новомиколаївка Новомиколаївського району Запорізької області	1 677,062	1 677,062
Реконструкція водопроводу с. Вільне, ст. Кирпотіно, с. Новотавричеське Оріхівського району	12 379,075	1 200,000
Реконструкція водопостачання с. Кінські Роздори Пологівського району Запорізької області	15 481,057	10 836,740

Продовження додатка

1	2	3
Розробка робочого проєкту «Капітальний ремонт мережі водопостачання вулиць Кооперативна та Дружби в смт Нововасилівка Приазовського району Запорізької області»	500,000	500,000
Будівництво системи водопостачання с. Ганнівка Приазовського району Запорізької області	6 513,601	2 151,300
Капітальний ремонт водопровідної мережі с. Чкалове Приазовського району Запорізької області. Коригування.	4 769,738	2 086,395
Капітальний ремонт системи водопостачання на ділянці № 1: по вул. Леніна (район інтернату та РВЗ), на ділянці № 2: вул. Радянська, Шкільна, Леніна, на ділянці № 3: по вул. Гоголя (дамба), на ділянці № 4: по вул. Радянська в смт. Чернігівка Запорізької області	3 455,960	3 455,960
Реконструкція водопровідних мереж села Лукашеве Запорізького району Запорізької області	11 583,538	6 371,869
Водовод питної води на с. Зоряне, Запорізького району, Запорізької області	5 092,142	567,014
Здійснення заходів, пов'язаних із запобіганням виникненню надзвичайної ситуації на самопливному каналізаційному колекторі та напірному трубопроводі у м. Бердянську Запорізької області. Реконструкція самопливного каналізаційного колектора від колодязя № 1, розташованого біля камери гасіння напору КНС № 5, до колодязя № 23, біля вул. Я. Мудрого у м. Бердянську Запорізької області	30 594,088	30 594,088
Реконструкція каналізаційного колектору по просп. Богдана Хмельницького (від вул. Вакуленчука до просп. Богдана Хмельницького, 66) у м. Мелітополі Запорізької області	16 667,000	16 667,000
Реконструкція каналізаційного колектору по вул. Інтеркультурний від просп. Богдана Хмельницького до вул. Олександра Невського у м. Мелітополі Запорізької області (коригування)	14 445,000	14 445,000
Реконструкція каналізаційного колектора по вул. Інтеркультурний від вул. Воїнів-Інтернаціоналістів до просп. Богдана Хмельницького у м. Мелітополі Запорізької області	13 334,000	13 334,000
Реконструкція споруд для збирання вод поверхневого стоку мікрорайону «Центральний» (в районі будинків № 45, № 47, № 49, № 51, № 53 по вул. Шевченка та № 54, № 56, № 58, № 60, № 62 по вул. Гоголя) міста Токмак Запорізької області	5000,681	3529,500
Реконструкція споруд для збирання вод поверхневого стоку мікрорайону «Ахрамеєвка» (в районі будинків № 35а та № 35б по вул. Володимирська) міста Токмак Запорізької області	2412,145	630,300
Реконструкція споруд для збирання вод поверхневого стоку мікрорайону «Центральний» (в районі будинків №59, №61, №65 по вул. Центральна та №46 по вул. Гоголя) міста Токмак Запорізької області	2710,948	850,900
Реконструкція споруд для збирання вод поверхневого стоку мікрорайону «Центральний» (в районі будинків № 14, № 34, № 36, № 38, № 42, № 48, № 50 по вул. Шевченка) міста Токмак Запорізької області	7070,839	6949,100

Продовження додатка

1	2	3
Реконструкція споруд для збирання вод поверхневого стоку вулиці Карла Лібкнехта (від вул. Гоголя до вул. Центральна) міста Токмак Запорізької області	1377,519	821,700
Реконструкція споруд для збирання вод поверхневого стоку вулиці Карла Маркса (від вул. Червона до вул. Мостова) міста Токмак Запорізької області	3130,224	2218,500
Реконструкція самопливного каналізаційного колектору очисних споруд м. Дніпрорудне Василівського району Запорізької області	30 452,927	5 000,000
Реконструкція споруд для збирання, очищення та використання вод поверхневого стоку вулиці Набережна міста Дніпрорудне Запорізької області	13 396,064	5 000,000
Реконструкція споруд для збирання, очищення та використання вод поверхневого стоку по вулиці Каховській м. Василівка Запорізької області	3099,795	2 999,848
Реконструкція системи водовідведення смт Веселе Запорізької області	19 189,672	9 411,452
Каналізаційні очисні споруди м. Оріхів - реконструкція	76 524,685	10 000,000
Реконструкція каналізаційної мережі в смт Чернігівка Чернігівського району Запорізької області на ділянці вул. Світла, вул. Бабенка, резервуар по провулку Новий, Чернігівський завод продтоварів, вул. Соборна, вул. Репіна до вул. Набережна	8 423,765	8 123,735
Реконструкція очисних споруд системи водовідведення в смт Якимівка, Якимівського району, Запорізької області	12 000,000	12 000,000
Берегоукріплення та боротьба з підтопленням		
Комплекс першочергових берегоукріплювальних споруд на морському узбережжі с. Новопетрівка Бердянського району Запорізької області, IV черга будівництва	12 916,646	6 600,000
Захист від підтоплення і затоплення північно-західної частини м. Вільнянськ (провулок Тракторний та вулиці Незалежності України, Першотравнева, Маяковського, Запорізька, Козацька, Покровська) Запорізької області - нове будівництво	25 986,340	11 234,031
Захист від підтоплення поверхневими водами в с. Успенівка Гуляйпільського району Запорізької області - реконструкція	1 469,441	819,341
Захист від підтоплення смт Малокатеринівка Запорізького району - будівництво	2 945,534	2 460,455
Соціальне житло та гуртожитки		
Субпроект «Створення житлових умов для ВПО в м. Мелітополь по вул. Беляєва, 16, (соціальне житло - квартири) / KfW	13 500,000	13 500,000
Субпроект «Створення житлових умов для ВПО в м. Мелітополь по вул. Брів-ла-Гайард, 6, (соціальне житло - квартири) / KfW	3 200,000	3 200,000
Субпроект «Створення житлових умов для ВПО в м. Токмак, (соціальне житло - квартири) / KfW	12 186,000	12 186,000

Продовження додатка

1	2	3
Субпроект «Створення житлових умов для ВПО в с. Ланцеве, Більмацький район (соціальне житло - квартири)/ KfW	9 800,000	9 800,000
Капітальний ремонт гуртожитку №1 по вул. Університетська (Ульянових), 35 м. Бердянськ (коригування проектно-кошторисної документації)	22 596,580	22 596,580
Капітальний ремонт фасаду будівлі гуртожитку №3 по вул. залізничній, 22 в м. Запоріжжя з утепленням зовнішніх стін та покрівлі, заміна віко та входних груп, встановлення автоматичного вузла керування на системі опалення	15 943,371	15 943,371
Капітальний ремонт покрівлі, фасадів та заміна циркулярних насосів будівлі гуртожитку № 4 за адресою: Запорізька обл., м. Запоріжжя, вул. залізнична, 24	19 800,010	19 800,010
Житловий будинок по вул. Правди, 7 у м. Бердянськ Запорізької області - реконструкція вбудовано-прибудованих приміщень	11 930,820	11 930,820
Газопостачання населених пунктів		
Будівництво підвідного газопроводу до сіл Малинівка, Полтавка, Червоне, Успенівка, Рівнопілля Гуляйпільського району Запорізької області	20 899,154	9 744,138
Дорожня інфраструктура		
Будівництво автотранспортної магістралі через р. Дніпро в м. Запоріжжі (автомобільна дорога Н-08 Бориспіль – Дніпро – Запоріжжя (через м. Кременчук) – Маріуполь «Під'їзд до о. Хортиця (автотранспортна магістраль через р. Дніпро у м. Запоріжжі)	16 550 135,619	3 000 000,000
Автомобільна дорога державного значення М-14 Одеса – Мелітополь – Новоазовськ (на м. Таганрог) на км 412+971 – км 442+731; км 580+000 – км 604+086 (капітальний ремонт)	1 790 275,000	500 000,000
Автомобільна дорога державного значення М-18 Харків – Сімферополь – Алушта – Ялта на ділянках км 266+300 – км 283+861 (капітальний ремонт); км 299+491 - км 322+705; км 323+006 – км 405+091 (поточний середній ремонт)	3 812 885,500	500 000,000
Автомобільна дорога державного значення Н-30 Василівка – Бердянськ, км 7+000 – км 143+003 (поточний середній ремонт)	3 632 521,000	1 000 000,000

Примітка.

Цей Перелік пріоритетних інвестиційних проєктів, які планується реалізовувати у 2020 році з бюджетів усіх рівнів, не є вичерпним та не обмежує можливість залучення фінансування з різних джерел на інші проєкти, у разі виникнення такої необхідності.

Директор Департаменту економічного
розвитку і торгівлі облдержадміністрації

О. МАТВІЙШИНА